

Molitva pred raspetim Kristom

Razapet si!

Tužno li si naklonio glavu,
naklonio bolnu i krvavu.
Kruna siječe, a krv samo teče,
Svete rane, ruke prikovane.
Oh, simbol si dragog roda moga,
seljačkoga roda hrvatskoga,
kome kruna – djece kuća puna,
kome rane – ne imajuć hrane,
put krvava, djeca golišava,
ubod čavla – prazna, pusta štala.
Kriste! Kriste!

Osvrni se! Čuj molbu sa sela!
Sad su sela tužna, nevesela.
Ak' je primjer to Tvoje trpljenje,
i naše Tvom slično je življenje.
Neka sveto uskrsnuće Tvoje
bude primjer i za selo moje.
Da se radom i vjerom priđiže,
s pouzdanjem da svoj pogled diže,
prema Bogu, svome Stvoritelju,
da dočeka Uskrs u veselju!

Mara Matošec
(1885.–1967.)

Katolički list

Zvonik

GOD. XXVII. BR. 3 (316) | Ožujak (mart) 2021. | cijena 150 din

Isus je uskrsnuo! Aleluja!

Uskrs i papa Franjo

Poštovani čitatelji dragog nam *Zvonika*, Krist je uskrsnuo! Aleluja!

Najradosnija i najvažnija svetkovina u kršćanskom svijetu jest svetkovina Uskrsa! Čovjek postaje dijelom Presvetoga Trojstva! Teško se riječima može opisati tolika Ljubav! Uza sve to rečeno, svetkovina Uskrsa nužno nas podsjeća na rastanak sa zemaljskim životom. Svaki čovjek nada se tom rastanku u poznim godinama svoga života, u godinama kada se ljudski život smiruje, kada stečenim bogatstvom životnog iskustva promatramo ovaj svijet nekim drugim očima. Kada konačno imamo vremena i za molitvu i za duge razgovore. Kada zdravlje umjesto zarade postaje najvažnija komponenta života, kada uživamo promatrajući svoje potomke, kada postajemo „dide” i „majke”.

Međutim, naš „Dida” je poseban! Umjesto zaslužene mirovine, on je u svojim osamdesetim i devedesetim godinama već 33 puta putovao u daleke zemlje, susretao se s najvišim državnim i vjerskim poglavarima. Umjesto da svoje staračke dane provodi u miru i tišini, on i dan danas glasno govori i piše cijelom svijetu!

Jednostavno je nevjerojatno koliko suprotnosti svjedoče jedna o drugoj. Smrt odiše životom, a starost snagom. Uskrs i papa Franjo najbolji su primjeri ove stvarnosti.

Dok slavimo Uskrs, prisjetimo se kako se Sveti Otac prije skoro mjesec dana, u 85. godini života, šepajući na lijevu nogu, s jednim plućnim krilom manje, u jeku pandemije respiratornog virusa uputio,

kako kažu mediji, na najriscantnije putovanje za vrijeme njegovog pontifikata, u posjet zemlji praoca naše vjere Abrahama, kolijevku civilizacije, zemlju zaraćenu i razorenu mržnjom i granatama, zemlju gdje su njegova djeca ubijana, protjerana, ucjenjivana i dan danas omražena, i sve to s porukom: *Svi ste vi braća* (Mt 23,8).

Naime, u Iraku je nekada živjelo više od milijun kršćana, a između 2014. i 2017. godine, zbog nastanka samopozvane „Islamske države”, usred krvavih progona ta brojka svela se na nekih 300–400 tisuća. Mnogi su ubijeni, protjerani i zlostavljani. Susret s Papom ovim ljudima zaista je bio nešto poput melema na otvorenu ranu.

Nakana ovoga promišljana nije opisati ovaj potresni Papin posjet Iraku, nego prenijeti snažnu poruku staroga čovjeka iz koje možemo crpiti snagu koja će nas ovog Uskrsa, u jeku pandemije i međusobne podijeljenosti naših naroda, osnažiti da jedni druge zaista prihvatimo kao braću.

Danas, unatoč svemu, potvrđujemo naše uvjerenje da je bratstvo jače od bratoubojstva, da je nada jača od smrti, da je mir jači od rata.

Ako je Bog Bog života, a jest, onda nije dopušteno ubijati braću i sestre u njegovo ime. Ako je Bog Bog mira, a jest, onda nije dopušteno ratovati u njegovo ime. Ako je Bog Bog ljubavi, a jest, onda nije dopušteno mrziti braću i sestre (ika.hkm.hr).

Sretan Uskrs, draga braćo i sestre!

Urednik

Uskrsna čestitka subotičkog biskupa mons. Slavka Večerina

Živ je! Uskrsnuo je!

što je sada prošireno po cijelom svijetu. Globalizirani svijet možemo zamisliti kao veliki Jeruzalem u kojemu se neprestano odvija velika drama križnoga puta. Od nepravdnih osuda, preko trpljenja pravednih, padova pod križem, životnih teškoća, mnogih Šimuna i Veronika koji pritežu u pomoć nevoljnima, do smrti i groba, ali isto tako i do neugasive nade života.

Sa ženama, učenicima i njegovom majkom Marijom ponovno ćemo ovih dana slušati svjedočanstvo anđela na praznom grobu: *Zašto tražite živoga među mrtvima? On nije ovdje! Uskrsnuo je!* Sjetite se kako vam je govorio dok još bijaše u Galileji: *Treba da Sin čovječji bude predan u ruke grešnika i da bude razapet te da treći dan uskrsne* (Lk 24,6–8).

Nije ovdje nego uskrsnu! Nije istrunuo u grobu nego je živ. I danas je živ kao i onog prvog dana u tjednu 33. godine u Jeruzalemu. Dotiče li ta istina vjere i nas? Dotiče li čovjeka? Da! Ta istina govori svakom čovjeku. Isus je i za tebe uskrsnuo! Isus je i za tebe pobijedio smrt! Ne boj se!

Ali, pokušaj i ti živjeti novim životom. To je život koji je Isus živio i na oproštajnoj večeri s učenicima izričito kaže: *Primjer sam vam dao da i vi činite drugima kao što ja vama učinih* (Iv 13,15). Prije toga oprao im je noge kao znak služenja i najveće ljubavi prema čovjeku.

To je taj novi život koji donosi uskrsli i živi Isus Krist i na koji je pozvan svaki čovjek. Uskrs je poziv na život. Život u punini. U ovom zemaljskom vremenitom životu klica je života vječnoga. Njeguimo u sebi tu klicu života da preraste u stablo vječnosti!

U tom nastojanju neka vas uskrsli Isus ispuni radošću. Budite svjedoci „velikih djela koja nam učini Gospodin“. Ovim mislima želim vam sretan i blagoslovljen Uskrs.

+ Slavko v.r., subotički biskup

Udubini svakog ljudskog bića postoji duboka težnja za životom. Čovjek ne želi umrijeti. No, ljudsko iskustvo govori: to nije moguće. Čovjek je smrtno biće. Upravo grozničavo, na svim područjima znanosti traži lijek besmrtnosti, ali ga ne nalazi. Medicina napreduje, pronalazi lijekove za mnoge bolesti, produžava vijek ljudskog života, ali na kraju je, ipak – umiranje.

Tisućljetno je to iskustvo ljudskog roda. U takvom iskustvu živjeli su i ljudi 33. godine kada se dogodio nezamislivi događaj u Jeruzalemu. Čovjeka su osudili na smrt, bičevali, iskrvario je, pribili su ga na križ i na križu, nakon što je izdahnuo, da se uvjere da je doista mrtav, srce su mu proboli kopljem. Mrtva su ga skinuli s križa i položili u grob. Svi su se uvjerali da je mrtav: i prijatelji i neprijatelji i majka Marija koja ga je primila u svoje krilo i učenik Ivan kojem je uputio svoje zadnje riječi: „Sinko, evo ti majke!“. Mnogi su prisustvovali smrtnom izdisaju. Prijatelji su žalosni, a neprijatelji su zadovoljno odahnuli misleći kako su se riješili čovjeka koji ih je uznemirivao. Nakon tri dana događa se obrat: prijatelji su radosni, a neprijatelji su ponovno u tjeskobi. Živ je! Uskrsnuo je! Pobijedio je smrt!

Je li to moguće?! Temeljno je to pitanje koje si ljudi postavljaju kroz svih 20 stoljeća. Je li to moguće?! Je li to istina?! Ozračje među ljudima danas nije nimalo drugačije nego što je bilo 33. godine u Jeruzalemu, samo

„Pobjedni dan slavimo, Uskrsnuća Gospodnjeg: svemir sav je obnovljen, čovječanstvo spašeno. Slava tebi, Kriste Bože, aleluja, aleluja.“

Uskrs u srcima. Uskrs dobrih djela. Uskrs brata čovjeka.
Uskrs obitelji. Uskrs boljeg sutra. Uskrs nade. Uskrs življeni, sada i uvijek!

Sretan Uskrs!

Uredništvo Zvonika

Vjerujem li u uskrsnuće tijela?

Sjećam se jedne od mnogih anegdota koje je prepričavao naš biskup u miru Ivan. Prigodom blagoslova kuća u jednoj župi, tada još mladog župnika Ivana, zaustavila je zabrinuta grupica vjernika. Vidno uznemireni iznijeli su pred njega saznanja o novom i opasnom nauku koji se širi njihovim selom. Naime, u selu je, osim katoličke, postojala još jedna kršćanska denominacija. „Oni, zamislite župniče, govore nama o nekakvom uskrsnuću, da ćemo svi uskrsnuti, da će i tijelo uskrsnuti! Ali, ne brinite župniče, mi smo katolici i ne prihvaćamo olako kojekakve novotarije!”

Što se tada motalo po glavi mladom župniku Ivanu, možemo samo pretpostavljati. Tolike propovijedi, pouke, vjeronauci, tribine, kateheze... I ostade na kraju nauk o uskrsnuću tijela kao nedonošče u vjeri nominalnog katolika. Ova anegdota može biti polazište za propitivanje – što ja, na koncu konca, držim po tom pitanju? Držim li uopće? Ako da, kakve imam predstave o tome? Utječe li nauk, vjera o uskrsnuću tijela na stvarnost moga života i vjerskog iskustva? Ili je to tek samo „prikrpa” ispričati vjere koju odrecitiramo u cugu, teološka gimnastika koja iziskuje moždani „salto mortale”, te je stoga van radara „običnog” puka?

U narednim redcima neću se držati toliko „školskog” izlaganja nauka Crkve o uskrsnuću tijela jer je o tome već bilo riječi u prijašnjim brojevima „Zvonika”, a i svima nam je dostupan Katekizam Katoličke Crkve u kojem se jezgrovito i jasno izlažu temelji vjere. Predstavio bih radije promišljanja francuskog filozofa Fabricea Hadjaja koji dubokoumnim, osebnim, ali gotovo mističkim uvidima, a opet strogo katoličkim, izlaže nauk o uskrsnuću tijela. Sabrao sam misli iz više njegovih djela i ovdje ih ukratko predstavljam.

KORIJENJE USKRSNUĆA NIJE NA NEBU NEGO NA ZEMLJI

Ideja o svršetku svijeta od samog je početka predmet kršćanske nade. A sve to bez imalo prijezira prema smrtnom i prolaznom svijetu. Naprotiv, kršćanin je pozvan diviti se nad onim što će jednom svršiti. Poznati je naputak rabina Jochanana Ben Zakkaja svojim učenicima: „Ako u ruci imaš mlado drvo i kažu ti da je došao Mesija te da je svršetak svijeta, posadi najprije drvo, a zatim pođi primiti Mesiju”. Nije li najbolji način Njegova primitka

pobrinuti se prvo oko onog što nam je povjereno? Čini se da ono slavno pitanje: „Ima li života nakon smrti?” s jednakom težinom možemo i ovako postaviti: „ima li života prije smrti?”. Tako nije više prijepor koliko ima dana i godina u mom životu, nego koliko ima života u mojim danima i godinama. Uskrsnuće nije nadomjestak i nadoknada za život koji se prije toga nije ostvario u svim svojim dimenzijama, kojega bih najradije prespavao samo da stignem k slavi, nego preobraženje, uzdignuće onoga što je već započelo u času začeca. Zašto bismo željeli vječni život ako ne volimo ovaj život? Što bi dobroga bilo u čudu uskrsnuća ako nema čuđenja nad time što smo došli na svijet?

BEZ TIJELA NEMA USKRSNUĆA

Uostalom, zašto uskrsnuće? Ne bi li bilo bolje da smo čisti duhovi kao to je mislio grčki filozof, prema kojem „duša može biti sretna samo izbjegavši svaki oblik tijela”? Ne bi li za dušu bilo zgodnije da napusti iznutrice te bude kao zrak ili kao svjetlost? Međutim, crkveni naučitelji nikada nisu htjeli popustiti u toj točki: makar proslavljen „uskrsl” će biti čovjek ponovnim sjedinjenjem iste duše s tijelom. A nijekanje toga jest hereza” (sv. Toma Akvinski). To će reći, kako je dakle duša odrednica tijela i kako je oboje nužno za cjelovitost ljudske naravi, duhovniji je onaj čovjek čija je duša proslavljena zajedno s njegovim

tijelom. Ovim postavkama Crkva se tijekom stoljeća odupirala herezama gnosticizma i doketizma koje su u tijelu – materiji vidjeli blato, princip zla, nečega što se mora odbaciti kako bi se duša oslobodila. Od te opasnosti stalno nas odvrća Sveti Sakrament. U njemu se klanjamo Tijelu Kristovu, ne samo njegovoj duši ili njegovu Duhu. Kršćanstvo ne može prekrižiti načelo utjelovljenja jer se i sam Bog utjelovio, uzeo tijelo, ušao u materiju i nakon smrti i uskrснуća pokazao to isto tijelo označeno ranama. Vidimo to u zahtjevu „Nevjernog” Tome, koji neće idealnog Uskrslog, Supermena, koji na se ne bi uzeo stigme povijesti: *Prinesi prst ovamo i pogledaj mi ruke! Prinesi ruku i stavi je u moj bok i ne budi nevjeran nego vjeran. Odgovori mu Toma: Gospodin moj i Bog moj!* (Iv 20,27).

USKRSLO TIJELO OBUHVAĆA NAŠ PROSTOR

Kao svako tijelo, i uskrsno tijelo mora biti negdje. Tijelo bez mjere je proturječnost u samim pojmovima. Sve što je tjelesno, nužno je određivo mjestom. Slavno tijelo, vidimo to iz evanđelja, sadrži naš prostor, a da njime nije obuhvaćeno; što je više uzdignuto, to više u sebi grli sva bića zemlje. On nas tako dobro obuhvaća da gotovo imamo razloga vjerovati da ne postoji, kao što ni plod ne vidi svoju majku; pa ako i vjeruje da majke nema, to je zato što je *sve znak* njezine prisutnosti zato što je ta prisutnost *posvuda* – a ne samo u *nekom dijelu* unutar trbuha. To potvrđuje i euharistija. Krist je na „Nebu”, u tom *Drugom Prostoru* kojem međe određuje vlastito njegovo božansko tijelo, ali ga evo i u nekoj našoj subotičkoj crkvi kao i na oltaru pape Franje, kao i pod umjetnim zubalom vremesne gospođe koja plazi svoj jezik na pričest. Tamo je, a da nije zadržan. Tu se nalazi, a da nije smješten, to jest omeđen tim dijelom prostora. Prisutan „na način supstancije”, kako veli Toma, a ne „na način protežnosti i dimenzija”. Nije više toliko pitanje je li on u svijetu, nego koliko je svijet u njemu.

USKRSLO TIJELO ZADRŽAVA OŽILJKE POVIJESNOSTI

Zbog svoje propusnosti u dubinu osobe, slavno tijelo nosit će u sebi prepoznatljive znakove svoje povijesti. Krist, vidimo iz Novog zavjeta, uskrsava sa svojim ranama – *Prinesi prst ovamo i pogledaj mi ruke!* Možemo li na tom tragu promatrati, recimo, tijela supružnika? Kako da toliki zagrljaji ne ostave brazdu, potpis osoba jedne u drugoj, pa kako ne bi gledajući se već izdaleka u nebeskoj aleji, bolje nego itko drugi, prepoznali kao svoji? Zar će Svevišnji plastičnom operacijom skinuti strije s onih trbuha majki koje su život donosile za svijet i vječnost? Neće li Uskrsli dati da se ruke posvećene redovnice vide izbrazdanima jer je svojom molitvom mnoge zagrlila? Neće li zablistati dlanovi svećenika izbrazdani linijama života onih kojima su pružali sakramente? Ranu otvorenu ljubavlju, uskrsnuće ne može zatvoriti. Uskrsnuće koje bi sve to

uklonilo ili sakrilo ili resetiralo, bilo bi tek vrhunac estetske kirurgije – skidanje sala, napućivanje usana, podizanje prednjeg i zatezanje zadnjeg trapa. Drugim riječima, bilo bi to odbacivanje sebe, svoje darovanosti, povijesti, identiteta, posebnosti. Starozavjetni Job daje nam značajnu smjernicu: *A kad se probudim, k sebi će me dići: iz svoje ću puti (tijela) tada vidjeti Boga. Njega ja ću kao svojega gledati, i očima mojim neće biti stranac...* (19, 25–27).

Sv. Augustin pokušao je zamisliti slavu toga uskrsloga tijela i u njegovu nauku možemo zamijetiti stanoviti rast. Veli on na jednom mjestu u svom djelu „O državi Božjoj”: *Oni koji su tužni zbog mršavosti ili zbog pretilosti ne trebaju se bojati da će tamo gore biti onakvi kakvi ne bi htjeli biti.* Ah, kad bi to tako bilo, dragi Augustine, nebrojeni bi se okrenuli takvoj vjeri. Zar nije zgodno? Krupan će biti vitak, mršavi će se popuniti, svi će se pojaviti u sanjanim oblicima i proporcijama. Međutim, takvo naučavanje ne ostavlja mjesta za misterij Križa. Shvaća to i naš sv. Augustin pa se malo kasnije ispravlja: *A naša ljubav prema blaženim mučenicima nagoni nas nekako da poželim gledati u onom kraljevstvu ožiljke rana što ih pretrpješe radi Kristova imena... To, naime, na njima neće biti grdolikost, nego dostojanstvo, te će na njihovu tijelu blistati ljepota, ne tijela, nego kreposti... Pa tako, iako ondje više neće biti nikakvih nedostataka zadobivenih za života na tijelu, ta svjedočanstva kreposti tamo se neće zvati nedostacima („O državi Božjoj”).*

USKRSLO TIJELO ZADRŽAVA KARAKTERISTIKE TIJELESNOSTI I SPOLNOSTI

Toliko smo u srži tjelesni, toliko je duša pripojena tijelu, da je ono prijeko potrebno za naše uskrsnuće. Iako će moje stanje biti promijenjeno, moj se identitet neće promijeniti. Moram zadobiti svoje tijelo, s mojim spolom, svim onim karakteristikama koje su me činile prepoznatljivim za druge. Kada bismo imali samo anđeoski život, bili

bismo vrlo nesretni, nedovršeni jer nismo stvoreni kao anđeli.

Slavno tijelo to je duhovnije što je tjelesnije. Blažena među ženama – Marija, ima svakako vijenac oko glave, ali i bedra koja su rodila; najsvetija među ženama se možda cijeni prema aureoli, ali ima i prsa – ta prsa uz koja se sam Bog htio priljubiti, koje je sisao, ta bedra koja su rampa s koje je lansiran svaki život, čak i život Stvoritelja. U Kraljevstvu je Marija zauvijek majka Isusova. Tamo će roditelji uvijek biti roditelji svoje djece, ali ujedno sinovi i kćeri. Zemaljsko očinstvo i materinstvo ne zaustavljaju se pred nebeskim vratima. Eto zašto će polaritet spolova moći nadalje ostati jer otpočetka Bog je stvorio čovjeka: *na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko* (Post 1,27).

Bog poštuje red ljubavi započet u vremenu. „Slava”, piše Toma Akvinski, „ne poništava narav, nego je pretpostavlja”. Naše istinske naklonosti, pojedinačna prijateljstva, uvijek mogu samo sve više cvasti.

USKRSLO TIJELO POSTAJE JESTIVO, GOZBENO

Proslavljeno tijelo za obnavljanje snage ne treba hranu. Gotovo je s održavanjem dijeta, s probavnim smetnjama. To, međutim, nije priječilo Uskrsloga da blaguje sa svojim učenicima – da žvače kao

i drugi: *Hajde, doručujte*, zapovijeda im s obale jezera (Iv 21,20). Time što Isus jede, javno pokazuje da doista ima tijelo, meso, kosti, te da nije nekakav plinoviti humanoid. U svojem proslavljenom stanju Isus ne mora jesti. Ipak to čini. Zašto? Zašto se on, koji se odupro Sotoni uz riječi: *Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta* (Mt 4,4) još htio nahraniti kruhom sada kada doista može živjeti samo o Božjim ustima? Mnogi će teolozi reći da je tako htio pokazati kako nije nekakva utvara, nego da, dokazano, ima pravo tijelo. Tko zaista ovako misli i tumači, nije daleko od pomisli da tu Isus zapravo glumi, hini, pretvara se. Na kraju opet upada u zaključak da je Isus doista utvara. Budući da se nije pretvarao da ima tijelo, nije se mogao pretvarati ni da jede. Kada Krist dijeli obrok sa

svojim učenicima, tada ga uistinu dijeli. Tomu u prilog idu izvanredno dobre etimologije riječi „restoran” i „refektorij”. Jedući čovjek se obnavlja, oporavlja, regenerira (da ne kažemo, „uskrisuje se”).

Jer je uskrsnuo, Krist je jestiv na način pričesti (pričest – uzeti „učesća”, udjela, biti dionikom, ući u zajedništvo). Uskrsli je u Emausu iščezao netragom, ali postaje nešto posve čvrsto: njihov kruh svagdanji. Nije više tu da ga gledaju, nego da im bude jelo. To je ono što Krist ostvaruje u pričesti. On je istodobno sustolnik i hrana. Daje se jesti i piti, tijelo i krv, duša i Duh. Čin blagovanja uistinu daje predosjetiti do koje dubine, veće od genitalne, silaze božanski zagrljaji: *Tko jede moje tijelo i pije moju krv, u meni ostaje i ja u njemu* (Iv 6,56).

USKRSLO TIJELO, ŠTO JE UZVIŠENIJE I SLAVNIJE, TO JE OBIČNIJE

Zanimljivo je da poslije svojega uskrsnuća Isus ne samo da je zasjao manje nego prilikom preobraženja na gori Tabor, već sada ima i manje prijašnjega božanskoga sjaja: Marija Magdalena misli da je običan vrtlar, učenici iz Emausa da je neuki žitelj Jeruzalema, Apostoli da je na obali jezera nekakav isluženi ribar... Očekivali bismo spektakularnost, da prolazi kroz zidove, da izgovara ezoterične riječi, da ima supermoći. A gle prvog čina Uskrsloga Krista – brižno savija ubrus sa svojeg lica, kao mi nakon jela. A tek prva progovorena riječ nakon uskrsnuća: *Mir vama*, kao da bi rekao „dobra večer”. Lomio kruh, jeo ribu, dijelio s njima obrok. Pa, umjesto da im pokaže svoju moć – snagom misli, recimo, pomiče stvari, savija željezo – pokazao im je svoje rane. Kod prijašnjih čudesa rane su iščeznule, kod uskrsnuća one ostaju, zauvijek.

Međutim, ima nešto daleko bolje od izvođenja izvanrednih stvari: to je bolje osvjetljavanje redovnih, svakodnevnih stvari iznutra – u redovnome, običnome, razotkriti čudesno. Slava Uskrsloga vjenčava se sa svakodnevicom. Čim je dosegnuo vrhunac savršenstva, nije našao ništa bolje doli da se ponovno nađe među prijateljima, da razgovara s njima i zajednički blaguje. Želi biti jednostavno čovječan i upravo je time najviše dokazao da je Bog (jer običan čovjek nikako ne bi htio izgledati kao običan čovjek). Uskrsli ne žonglira zvijezdama, i što bi – on ih je stvorio!? Učinio je nešto izvanrednije – *da vuk prebiva s janjetom, ris s kozličem* (Lk 10,3), a supruga sa svojim mužem.

Glagoli koje svečano prevodimo našim izrazom „uskrsnuti” (*egeiro, anhistemi*) na grčkomu znače svakidašnje radnje: ustati, probuditi se, stati na noge. Uskrsli je prvenstveno tu da možemo ujutro ustati, jednostavno, u zahvalnosti. Ali i leći! Isus je ustao iz groba, muškarac i žena mogu leći zajedno. Mogu dijeliti krevet bez straha od rađanja novog malog smrtnika koji će jednom umrijeti – jer to više nije uzalud – i s dostatnom ljubavi da legnu, i dalje jedno pokraj drugoga, u grob.

Novi Sad molio za nerođene

Prvog korizmenog jutra, 17. veljače, započela je u Novom Sadu po treći puta molitvena kampanja Inicijative „40 dana za život“.

U utorak, 16. veljače, u prostorijama franjevačke kuće u Novom Sadu organiziran je početni skup, na kojem je predstavljen novi voditelj novosadske Inicijative **Miloš Subotić**, koji je naslijedio dosadašnju voditeljicu **Nikoletu Malenić**. U svom nastupnom govoru istaknuo je važnost molitve za nerođene, pozivajući se na tekst iz Matejeva evanđelja gdje Isus, kada govori o pružanju pomoći najmanjima, u svojoj misli ima i nerođenu dječicu. Gošća susreta bila je **Vesna Radeka**, voditeljica savjetovališta za majke u rizičnoj trudnoći „Mjesto za mene“. Ona je navela primjer jedne majke,

koja je zahvaljujući Inicijativi „40 dana za život“ pronašla mjesto u njezinom savjetovalištu, gdje je bila smještena do trenutka poroda. Nažalost, svoje dijete ova je majka dala na posvajanje, no zahvalni smo svi Bogu što je pristala reći „da“ životu.

Rano ujutro u srijedu, 17. veljače, sudionici bdjenja okupili su se ispred Klinike za ginekologiju i primateljstvo u Novom Sadu, poznatije pod imenom „Betanija“, te su uz blagoslovnu molitvu novosadskog kapelana **vlč. Daniela Katačića** započeli molitveno bdjenje za nerođene. Kao i dosadašnje novosadske molitvene kampanje za nerođene, i ovu smo posvetili zagovoru sina naše Bačke ravnice, sluzi Božjemu o. Gerardu Tomi Stantiću. Želja nam je da djelo ovog velikog apostola nerođenih bude prepoznato na hrvatskom govornom području Inicijative „40 dana za život“. Otac Gerard ozbiljno je shvaćao ovu „bijelu kugu“ koja je danas još više nego u njegovo vrijeme zahvatila cijeli svijet, te se postom, molitvom, savjetima pa čak i spremnošću dati vlastiti život za nerođeno dijete, borio da se svako začeto dijete rodi.

Molitve su bile upriličene svakog dana od 6.30 do 9.30 sati tijekom cijele korizme. Vjerujemo da će Gospodin i ova tri sata nagraditi i da će učiniti da pobačaj prestane. /**Tim Inicijative „40 dana za život“ iz Novog Sada**/

Nogometni susret ministranata Žednika i Đurđina

Susret nogometaša ministranata župa Žednik i Đurđin održan je 20. veljače u Žedniku. U susretu su sudjelovali i nogomet zaigrali i župnici Željko Šipek i Dražen Dulić te đakon Damjan Pašić.

Svake subote ministranti Župe sv. Marka u Žedniku imaju svoj dan. Tada se iz dvorišta župe čuje razdragana graja djece, manje i veće koja igraju nogomet. To je i prigoda da mi, nogometaši i ministranti, župnika Željka, a onedavna i đakona Damjana možemo i po nozi (slučajno) lupiti. Sretni smo kada nam u goste dođu i ministranti iz drage đurđinske Župe sv. Josipa Radnika. Upravo to se dogodilo 20. veljače. S đurđinskim ministrantima došao je i igrao nogomet i njihov župnik Dražen. Cilj svih naših susreta je, kako kaže naš župnik, da se družimo i osjetimo da smo važni, jer ministrant ne može biti svatko, te da osjetimo pripadnost našoj Crkvi. *Tko zna, možda u nekom od vas spava budući svećenik, pa ga na ovakav način dragi Bog probudi*, kaže vlč. Željko. Naši župnici su se dogovorili da će međužupne susrete organizirati češće jer su nam dosadile virtualne igre – želimo uživati u ljepotama koje je Bog stvorio. /**Aleksandar J.**/

25. obljetnica smrti svećenika Franje Davčika

U crkvi sv. Marka u Žedniku, 21. veljače subotički biskup mons. Slavko Večerin služio je svetu misu u prigodi 25. obljetnice smrti vlč. Franje Davčika, svećenika podrijetlom iz ove župe.

Na početku mise župnik **preč. Željko Šipek** izrazio je dobrodošlicu i radost zbog dolaska novog biskupa u Žednik, ali i zahvalnost što je prihvatio imati svetu misu za svećenika Franju čija je veličina bila u njegovoj skromnosti i siromaštvu jer je sve znao dijeliti s drugima. U svojoj propovijedi biskup Večerin naglasio je: *...mnogi nažalost nisu odoljeli kušnji da sebe i svoje interese, a nerijetko i pogrešne stavove i uvjerenja, stave ispred Boga i drugih, a upravo je to ono što se na različite načine nudi kao iskušnje u svakoj kušnji. U svemu što se događalo i događa se bilo je i ima toliko anđela koji služe, onih koji su dobro drugih stavili i stavljaju ispred sebe i svojih interesa, pa čak i ispred svojih prava. Budimo zahvalni za sve njih. I sami postanimo jedan od „anđela” koji u ime Božje služi Isusu u različitim kušnjama naše braće i sestara*, rekao je biskup. U koncelecijaciji uz domaćeg župnika bili su i **vlč. Miroslav Orčić**, a asistirao je đakon **vlč. Damjan Pašić**. Na misi je pjevao župni zbor pod ravnanjem **Nikole Ostrogonca**. Po završetku mise rodbina, vjernici i svećenici okupili su se kod Franjinog groba gdje su izmolili nekoliko prigodnih molitava te položili cvijeće i zapalili svijeće.

Franjo Davčik rođen je u Žedniku 9. studenog 1953. godine u obitelji Marka i Marije. Sa šestoro braće i jednom sestrom proživio je djetinjstvo. Gimnaziju je pohađao u Subotici, u sjemeništu „Paulinum”. Teologiju je

studirao u Zagrebu na KBF od 1972. do 1979. godine. Za svećenika je zaređen 15. srpnja 1979. u žedničkoj crkvi. Bio je kapelan u Čantaviru godinu dana, te kapelan u katedralnoj župi od 1980. do 1982. godine. Zatim je kratko vrijeme bio upravitelj župe u Kucuri i Savinom Selu. Od 1982. do 1986. godine bio je upravitelj župa u Titelu i Loku, a od 1986. godine do smrti župnik u Futogu, Bačkom Petrovcu i Rumenci. U svojoj oporuci napisao je da ne posjeduje nikakvih materijalnih dobara i da iza sebe želi ostaviti samo duhovna. Mi, njegovi župljani, ne bismo smjeli zaboraviti tako velikog, a napose skromnog i pobožnog svećenika. Dao nam je primjer da i mi činimo kao što je on. /**Željko Šipek**/

Vlč. dr. Marinko Stantić objavio knjižicu kršćanskih igrokaza

U nakladi Festivala hrvatskih duhovnih pjesama „Hosanafest” izašla je knjižica igrokaza „Bogu na slavu, ljudima na radost”, čije autorstvo potpisuje vlč. dr. Marinko Stantić, župnik župe Marije Majke Crkve u Subotici.

Knjižica sadrži pet igrokaza kršćanske tematike, mahom iz života katoličkih svetaca, koji se predlažu za izvođenje od strane amaterskih kazališnih ili drugih glumačkih trupa, te koji su se već pokazali prikladnima

u sličnim prilikama, osobito u „Noći svetaca” koja se organizira u Subotici. U predgovoru ove knjižice **prof. Ksenija Ivanković Radak** navodi: *Čitatelja u svakoj priči očekuju upute gdje se radnja odvija, tko su sudionici radnje, problem oko kojega se raspravlja. Ima tu svega, i smrti, i Raja i poniznosti i uloge roditelja u odrastanju djece, i narodnih običaja. Svaka priča nosi vrlo važnu poruku. Na vama je da je, čitajući, otkrijete.* Knjižica se može nabaviti u župi u Aleksandrovu. /**Zv.**/

Susret katoličkih biskupa Srbije u Subotici

Katolički biskupi u Republici Srbiji sastali su se 16. ožujka u Subotici kako bi razmotrili aktualna pitanja iz života mjesne Crkve. Tijekom susreta bilo je govora o vidljivosti Crkve u javnosti, o novim mogućnostima ekumenske suradnje sa Srpskom pravoslavnom crkvom te o otvorenim pitanjima odnosa prema državi. Biskupi su također razmotrili mogućnosti pastoralnog djelovanja u aktualnoj epidemiološkoj situaciji.

Osvrnuvši se na izbor novog patrijarha Srpske pravoslavne crkve, gospodina **Porfirija**, biskupi su pozdravili njegove pomirljive i vrlo pozitivne poruke, te su izrazili nadu u mogućnost produbljivanja suradnje među dvjema Crkvama. U tom duhu, apostolski nuncij **mons. Luciano Suriani** pozvao je okupljene biskupe da u svoje molitve uključe novog patrijarha i njegovo poslanje, svjesni da je istinski djelatnik ekumenskog puta Duh Sveti, a naše je učiniti sve kako bi do stvarnog zbližavanja među Crkvama moglo doći. Tomu u prilog treba pomoći i veća vidljivost Katoličke Crkve i njezina djelovanja u javnosti, na čemu će se raditi u narednim mjesecima, i to s namjerom da se pokuša jasnije prikazati profil Katoličke Crkve u Srbiji.

Nadalje, na susretu je razmotren prijedlog vlastitog liturgijskog kalendara za cijelu zemlju i za pojedine biskupije, a bilo je govora i o formiranju Komisije Iustitia et pax radi promicanja socijalnog nauka Crkve.

Tijekom susreta biskupi su usvojili izvješće o djelovanju Međubiskupijskog suda u Novom Sadu, a dogovoreno je da **mons. Stanislav Hočevar**, beogradski nadbiskup i metropolit, do daljnjeg nastavi vršiti službu predsjednika nacionalnog Caritasa.

Uzevši u obzir razvoj nepovoljne epidemiološke situacije i važeće restriktivne mjere u zemlji, biskupi su dogovorili da će budno pratiti razvoj situacije, a ukoliko bude bilo potrebe uvoditi kakva ograničenja glede liturgijskih slavlja, o tomu će obavijestiti svećenike i javnost.

Uoči samog susreta biskupima se pridružio i apostolski nuncij u Republici Srbiji, a po završetku formalnog dijela susreta biskupi su u svećeničkom domu u Subotici posjetili **mons. Ivana Pénzesa**, umirovljenog subotičkog biskupa. /Mirko Štefković/

„Čep za hednikep” – poticaj iz Vrbasa

Unekoliko naših zajednica ustalila se praksa sakupljanja reciklažne plastike te prikupljanja sredstava za potrebite njezinom prodajom, a oni koji sakupljaju plastiku, napose djeca i vjeronaučna mladež, vježbaju se pozitivnom odnosu prema stvorenom svijetu. Do sada se čulo za pozitivne primjere sakupljanja i prodaje sakupljene plastike u Selenči, Budisavi, Kaću, Kovilju, Temerinu, kod franjevacu u Novom Sadu te na nekoliko drugih mjesta.

Jedan od redovitih sakupljača plastičnih čepova je vlč. **Igor Vovk** sa župljanima grkokatoličke Župe sv. Vladimira u Novom Vrbasu. U našoj župi već nekoliko godina traje akcija „Čep za hendikep”. Ssakupljene plastične čepove predajemo istoimenoj nevladinoj organizaciji koja prodajom osigurava kupnju ortopedskih pomagala potrebitima. Često kažemo da bismo rado pomogli, no nemamo dovoljno materijalnoga ni za sebe. Mi kršćani imamo obvezu pomoći, ako ne materijalno onda razgovorom ili, primjerice, na ovaj način. Povremeno i drugim akcijama pomažemo i Evanđeoskoj crkvi u Kucuri, kojoj su poklonjena pomoćna sredstva za oboljele od dijabetesa. Evanđelje ne služi samo za čitanje, već i za življenje, kaže o. Igor. /M. T./

Devetnica sv. Josipu u znaku jubileja

Drevna devetnica sv. Josipu ove godine slavljen je u znaku jubileja 125. obljetnice crkve i 180. obljetnice postojanja Župe sv. Roka u Subotici, te u znaku Godine sv. Josipa, koju je proglasio papa Franjo.

Sve su propovijedi bile nadahnute riječima papina apostolskog pisma „Očevim srcem“, osim propovijedi koju je održao župni vikar **vlč. Dražen Skenderović** koji je govorio o povijesti štovanja sv. Josipa i župnika **Andrije Anišića**, koji je „izvukao“ zanimljivosti iz povijesti štovanja sv. Josipa u crkvi, odnosno Župi sv. Roka.

Propovjednici su bili svećenici rodом iz župe, kao i oni koji su nekoć bili ili su sada na službi u njoj. Rodom iz Župe sv. Roka su **vlč. Lazar Novaković, preč. Goran Vilov** i **vlč. Nebojša Stipić**, a mogli bismo i sadašnjeg župnog vikara svrstati među njih. Kao kapelani svete mise predvodili su i propovijedali i **preč. Josip Leist**,

je predvodio župnik, koji je toga dana zahvalio Bogu na 37 godina svećeništva. Toga dana na misi su bili i bračni parovi koji očekuju dijete: prvo, drugo, treće pa čak i peto. Na kraju mise župnik je za deset trudnicama podijelio blagoslov, a još jedna ga je primila nekoliko dana kasnije.

Na blagdan sv. Josipa euharistijsko slavlje predvodio je mons. Večerin, subotički biskup, u zajedništvu sa župnikom, župnim vikarom i još nekoliko svećenika. Biskup je u uvodu u misu podsjetio na apostolsko pismo pape Franje „Očinskim srcem“ kojim je proglasio Godinu sv. Josipa. U propovijedi, biskup je podsjetio je vjernike na ono što sv. Josipu govori Sv. pismo, brojni sveci kao i pape. Posebno se zaustavio na slici koja prikazuje Josipa u kući, u domu kako s Marijom gleda u Isusa. *U svijetu koji bježi od Boga ili živi kao da mu Bog i Spasitelj i ne treba, ova slika Josipa koji gleda u Isusa, postaje poticaj-*

nim znakom suvremenom čovjeku i današnjim obiteljima, istaknuo je biskup te zaključio: Sv. Josip je blizak, drag i suvremen svetac. Neka i nama njegov blagdan bude poticajem kako bismo bili i dobri radnici i vrijedni Božji suradnici. Na kraju mise biskupu je zahvalio župnik, ističući osobnu kao i radost vjernika što ga prvi puta u toj župi mogu pozdraviti kao subotičkog biskupa. Župnik mu je zahvalio što je na izvanrednoj sjednici Pastoralnog vijeća podržao vijećnike i župljane da nastave i dovrše radove na unutarnjoj obnovi crkve. Najavljujući proslavu 125. obljetnice crkve i obilježavanje

palički župnik, te **vlč. Dražen Dulić**, župnik u Đurđinu. Dugogodišnji, iako neimenovani duhovni pomoćnik župe bio je **mons. Marko Forgić**. Među gostima bio je i **mons. Stjepan Beretić**, najbolji propovjednik u posljednjih tridesetak devetnica. U devetnici je obilježen Dan biskupa Lajče Budanovića, koji je ove godine bio i dan svećenika i molitve za duhovna zvanja. Dana 16. ožujka, o 63. obljetnici smrti tog velikana, svećenici Hrvati poslije mise održali su u župi svoj mjesečni susret na kojem je sudjelovao i subotički biskup **mons. Slavko Večerin**. Posljednjeg dana devetnice svetu misu

180. obljetnice župe, župnik je izrazio radost što će završno slavlje jubileja, 26. rujna, predvoditi on kao pastir Subotičke biskupije.

Svaku večer u devetnici bila je pobožnost Križnoga puta, krunice ili klanjanje, a poslije blagoslova na kraju mise pjevale su se Litanije sv. Josipu. Pjevanje je predvodio župni zbor pod ravnanjem **s. Silvane Milan**, a u njezinoj odsutnosti zbog bolesti, na blagdan, uz ravnanje **Filipa Čelikovića**. Za orguljama je svaki dan bio **Ervin Čeliković**. Na devetnici se svaku večer okupio lijepi broj štovatelja sv. Josipa, iako uz nemala ograničenja. /**Andrija Anišić**/

Vajštanci i Bođanci pomogli djecu subotičke Kolijevke

Mjешtani Vajske i Bođana ideju župnika vlč. Vinka Cvijina da darove sakupljene tijekom adventskog vašara 2019. godine dostave Domu za djecu ometenu u razvoju „Kolijevka” u Subotici, realizirali su uz pomoć i dar poduzeća „Sinagoga” iz Sombora.

Želio sam da se ljudi okupe, druže, bez obzira na vjersku pripadnost. Tako smo se dogovorili da ćemo u četvrtu nedjelju adventa prirediti vašar, koji će okupiti mještane Vajske i Bođana. Odlučili smo ga napraviti te prikupljeni novac uputiti Kolijevci u Subotici. Kako se djeca koja odrastaju bez roditelja, bez te ljubavi osjećaju? Koliko njima znači pažnja, osmijeh...? Jasno je da ljudi u Kolijevci brinu o njima, ali mislim da im pomoć nikada nije na odmet. Za Kolijevku u Subotici znam odavno, ali nikada nisam bio tamo i to sam želio promijeniti, kazao je Cvijin.

Župljani su se organizirali i prodavali kolače, šalice s natpisom *Božić u Vajskoj*, figurice za betlehemska štalicu koje su izradila djeca, med i razni proizvodi od meda, vrećice s lavandom na kojima su bili napisani citati iz evanđelja, a bilo je tu i čaja, kuhanog vina i hrane... U dvorištu župe u Vajskoj

bila je postavljena i betlehemska štalicu, a u crkvi se održao koncert *VIS Ritam vjere* iz Subotice. *Sakupili smo 107.000 dinara. Mještanima se svidjelo, a učinili smo dobro djelo. Epidemija nas je spriječila, pa je naša priča čekala godinu dana. Kontaktirao sam Kolijevku i doznao da su im najpotrebnije pelene i higijenske potrepštine. Župniku u pomoć priskočila je Amalija Šimunović, koja je uočila market Sinagoga iz Sombora. Rekla mi je kako oni imaju najbolju ponudu, ali i zanimljiv podatak da je o njima čitala u Hrvatskoj riječi. Tako sam došao do*

braće Lovrić, koji su, što sam kasnije saznao, aktivni i u svojoj župi u Somboru. Svu su robu nam dali bez marže, djeca dobila više robe, a ujedno su oni i robu dostavili u Suboticu 3. ožujka, pojasnio je Cvijin. /Ž. V./

Mise za žrtve pandemije

Uokviru korizmene inicijative Vijeća biskupskih konferencija Europe (CCEE), petak 26. ožujka, u biskupijama Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda (MBK) prikazane su svete mise za žrtve pandemije.

U svim biskupijama MBK ova molitvena inicijativa bila je blagovremeno najavljena, kako bi se vjernici prema mogućnostima okupili na svete mise, koje su predvodili biskupi osobno ili njihovi delegati. **Mons. dr. Ladislav Német SVD**, zrenjaninski biskup i predsjednik MBK, predvodio je svetu misu za žrtve pandemije u zrenjaninskoj katedrali sv. Ivana Nepomuka, a **mons. Stanislav Hočevan SDB**, beogradski nadbiskup i metropolit je na tu nakanu prikazao svetu misu u župnoj crkvi Krista Kralja u Beogradu. **Mons. Rrok**

Gjonlleshaj, barski nadbiskup i apostolski upravitelj kotorski, molio je za žrtve pandemije na svetoj misi u katedrali sv. Tripuna u Kotoru, dok je **mons. Đuro Gašparović**, srijemski biskup, misu na tu nakanu prikazao u župnoj crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu. **Mons. dr. Kiro Stojanov**, skopski biskup i eparh strumičko-skopski, prikazao je svetu misu za žrtve pandemije u katedrali Srca Isusova u Skopju, a **mons. Dodë Gjergji**, prizrensko-prištinski biskup, u konkatedrali sv. Majke Terezije u Prištini. **Mons. Stjepan Beretić**, katedralni župnik i delegat subotičkog biskupa, molio je s okupljenim narodom za žrtve pandemije na misi u katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici, a u katedrali sv. Nikole u Ruskom Krsturu svetu liturgiju i panahidu na tu nakanu predvodio je **o. mr. Mihajlo Malacko**, katedralni župnik i eparhov delegat. Tako su ove mjesne Crkve, okupljene pod okriljem MBK, dale svoj doprinos velikoj molitvenoj inicijativi Katoličke Crkve u Europi. /M.Š./

„Huzsvár je sebe dao kroz riječ“

Uprigodi 90. obljetnice rođenja pokojnoga zrenjaninskog biskupa mons. Lászla Huzsvára, „Krug prijatelja Lászla Huzsvára“ okupio se 20. veljače u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu kako bi Bogu preporučili dušu ovoga pastira Crkve.

Misu je predslavio **preč. Róbert Erhard**, domaći župnik, u zajedništvu s **fra Karlom Harmathom**, predstojnikom franjevačke kuće u Novom Sadu. *Krug prijatelja Huzsvára, osnovan u siječnju ove godine, odlučio je da ovu misu prikažemo za vječni pokoj biskupa koji je bio župnik ove župe. Čast za njega nije bila prilika i mogućnost da se sam istakne, nego obveza da još više prigrli zajednicu. On je istaknuta ličnost Katoličke Crkve u Srbiji. Bio je čovjek koji je znao prihvaćati svakoga. Imao je strpljenja za nas svećenike, savjetovao nas i pomagao*, kazao je fra Harmath u uvodu mise. Istaknuvši da Zrenjaninska

jedan krizmanik. Bio je pionir crkvenog tiska. Petnaestak godina od pokretanja tada jedine katoličke tiskovine u državi, beogradske „Blagovijesti“, pokrenuo je časopis „Hitélet“. Bio je dar za našu Crkvu, kazao je Harmath. Erhard je u homiliji, među ostalim, istaknuo: *On je sebe dao kroz riječ. Molimo Gospodina da nam ulije mudrost da ne životarimo, nego da znamo koristiti svoje talente i tako obogaćivati jedni druge i Crkvu Kristovu.*

Biskup Ladislav rođen je u Horgošu 21. veljače 1931. godine. Osnovnu školu pohađao je u rodnom selu i u Segedinu, gimnaziju u Senti, a teologiju u Zagrebu. Za svećenika Subotičke biskupije zaređen je 29. lipnja 1957. godine. Na službi je bio kao kapelan u Selenči, Bačkoj Topoli, potom biskupov tajnik i član Crkvenog sudišta te kapelan u katedrali i vikar na Kelebiji. Bio je župni upravitelj u Vrbasu, župnik u Novom Sadu III., te u Župi Imena Marijina u ovom gradu od 1974. do 1988., kada je bio i dekan. Sveti Ivan Pavao II. imenovao ga je prvim zrenjaninskim biskupom 7. siječnja 1988. godine. Zaređen je 14. veljače iste godine. Umro je 2007., a preminuo 2016. godine i sahranjen u zrenjaninskoj katedrali.

Bio je pokretač, urednik i glavni urednik časopisa „Hitélet“ (1963. – 1989.) te godišnjeg kalendara „Katolikus Kincses Kalendárium“ (1969. – 1984.). Čuvena „Ilustrirana Biblija“, koja je mađarsko izdanje knjige Kršćanske sadašnjosti „Ilustrirana Biblija mladih“, zahvaljujući njemu prevedena je na mađarski jezik, te preko njega došla i u Mađarsku i postala

biskupija svjedoči o tome kako je i najmanje zajednice, sa samo nekoliko katolika, prigrlio i poticao na to da njeguju duh zajedništva, Harmath je rekao da kršćanska Crkva ne može sebe tako zvati ako ne njeguje zajedništvo i ljubav. *Biskup je na tom području radio zdušno. Odlazio je na krizmu i onda kada je u župi bio*

knjiga koja je, kako je rekao fra Harmath, od Drugog svjetskog rata, a možda čak u cijeloj povijesti knjige u Mađara, doživjela najviše izdanja i najveću nakladu. U njegovu se ostavštinu ubraja i gradnja crkava, odnosno molitvenih domova u gotovo svim banatskim mjestima u kojima ih nije bilo. /M. T./

Korizmene meditacije u Subotici

Tijekom korizme bibličar vlč. dr. Tivadar Fehér, priređivao je korizmene meditacije u Pastoralnom centru „Augustinianum“ u Subotici.

Prva od njih, održana 22. veljače, imala je za temu „Nemojmo suditi (Mt 18,15–18)“. Uslijedila je meditacija

2. ožujka na temu „Pitanje vjere (Lk 17,5–10)“, te 9. ožujka: „Smije li se platiti porez caru? (Mt 22,15–22)“. Pretposljednja meditacija održana je na temu „Ljubiš li me? (Iv 21,15–19)“, a posljednja, „Lazarevo uskrsnuće (Iv 11,1–44)“, organizirana je 23. ožujka. Snimke su dostupne na kanalu „Vjernički forum“ na platformi Youtube. /Zv./

Sedam dana i noći u klanjanju

Jerihonsko bdjenje – sedam dana i sedam noći u neprestanom klanjaju pred Gospodinom – održano je od 20. do 27. ožujka u franjevačkoj crkvi sv. Mihovila u Subotici, u organizaciji Molitvene zajednice „Proroci” i vjernika Subotice te uz blagoslov subotičkog biskupa mons. Slavka Večerina. Nakana ovogodišnjeg bdjenja bila je obnova ljudskog i kršćanskog života u gradu.

Sedam dana i noći trajalo je klanjanje pred Gospodinom u kapeli Crne Gospe Franjevačkog samostana u Subotici s neprekidnom prisutnošću vjernika. Nakon večernje mise u crkvi je bio animirani dio klanjanja koji je svaku večer predvodila zajednica „Proroci” i druge zajednice i molitvene skupine: VIS „Ritam vjere”,

Zajednica bračnih susreta, Pokret fokolara, mladi župe Rođenja BDM, Inicijativa „40 dana za život”, Pastoral mladih Subotičke biskupije i članovi Neokatekumenskog puta. Animirani dio klanjanja završavao je molitvom časoslova koji su predvodili franjevci.

*Ovo je drugo Jerihonsko bdjenje koje smo, Bogu hvala, nakon što smo prošle godine bili spriječeni, uspjeli organizirati u našem gradu. Raduje nas odaziv vjernika. Ne samo da su termini dežurstava bili popunjeni, već se nerijetko u kapelici mogao zateći veći broj osoba okupljenih u molitvi. To nam govori kako u ovom gradu postoji snažna potreba za živim susretom s Gospodinom i kako je živa ljubav i želja za zauzimanjem za budućnost ovog grada među našim vjernicima. To su ciljevi ove sedmodnevne pobožnosti – raspiriti u nama svijest o Božjoj ljubavi prema nama, ali i dužnost brige za spasenje i dobro svih ljudi u ovom gradu, rekao je voditelj Molitvene zajednice „Proroci” **Petar Gaković**. On ističe i veliki broj ispovijedi kao znak velike Božje dobrote i providnosti, napose u ovoj zahtjevnoj situaciji kada su otežane uobičajene prakse velikih preduskrsnih ispovijedi. Posebno posjećen termin bio je molitveni sat muškaraca u jedan sat nakon ponoći koji su inicirali sudionici bdjenja. Moleći krunicu za svoj grad i svoje obitelji, muškarci i mladići doživjeli su snagu molitve kao način na koji se mogu zauzimati za one koji su im povjereni.*

Jerihonsko bdjenje naziv je pobožnosti koju je prvi put organizirao „apostol svete krunice” poljski redovnik Anatol Kaszczuk (1912. – 2005.) u marijanskom svetištu Jasna Gora u Poljskoj 1979., kada je mnoštvo sabrano u molitvi izvojevalo veliku pobjedu – pohod pape Ivana Pavla II. svojoj domovini. U Knjizi o Jošui saznajemo o drevnom gradu Jerihonu koji je pružao veliki otpor Izraelcima i Jošui pri prelasku u Obećanu zemlju. Zidine toga grada, u kojem je vladalo poganstvo i idolopoklonstvo, morale su pasti. Izraelski je narod sedam dana trubio i nosio Kovčeg Saveza oko jerihonskih zidina i grad se na koncu predao. Stoga je smisao ove pobožnosti da se molitvom i slavljenjem otvore ljudska srca da Gospodin svojom snagom sruši sve one zidine koje nam priječe ulazak u Božja obećanja i ostvarenje Kraljevstva Božjega u našim životima. /F. Č./

Roditelji prvopričesnika i krizmanika u akciji u Beregu

Student Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije iz župe sv. Mihovila u Beregu **Milorad Stojnić**, uz suglasnost župnika vlč. Davora Kovačevića, pokrenuo je akcije čišćenja okolice bereške crkve tijekom korizme.

Odazvali su se roditelji prvopričesnika i krizmanika koji će sakramente primiti ove godine. Od grmlja i druge vegetacije očišćena je okolica crkve, a na očišćenim mjestima bit će posađeni borovi. Vanjski dio crkve prije dvije godine potpuno je obnovljen i on je ovom akcijom zablistao novim sjajem. /M.T./

Radna akcija u Žedniku

Na poticaj župnika Željka Šipeka, predsjednik Pastoralnog vijeća Župe sv. Marka u Žedniku Franjo Stipić potaknuo je župljane na uređenje parka oko crkve, što je učinjeno 6. ožujka.

Bila je dovoljna jedna poruka i ljudi su se javljali, zainteresirani za akciju. Dana 6. ožujka akciji su se odazvali djeca, mladi, ministranti, članovi Pastoralnog vijeća, muškarci i žene, a bilo je i obitelji s djecom te đurđinski župnik vlč. **Dražen Dulić**. Radili su složno, sa župnikom i đakonom **Damjanom**, a urađeno je i više od planiranoga. Živa ograda je skraćena, suha izvađena, potkresano je drveće, pograbljeno lišće, prikupljena velika količina smeća i sve to spaljeno. Jedna grupa uredila je župno dvorište, dok je treća skupina završila već započetu akciju potkresavanja crnogorice na groblju. Na nedjeljnoj misi župnik Željko nije krio oduševljenje što smo pokazali da se, kada smo složni i skupa, može puno toga dobrog učiniti te je zahvalio svima koji su se odazvali radnoj akciji. /**Ljubica Vukov**/

Čestitka subotičkog biskupa srpskom patrijarhu Porfiriju

Subotički biskup mons. Stanko Večerin čestitao je 18. veljače dosadašnjem metropolitu Porfiriju izbor za patrijarha Srpske pravoslavne crkve.

„Vaša svetosti, u ime svećenika, redovnika i redovnica te vjernog Božjeg puka Subotičke biskupije, srdačno Vam čestitam na izboru za patrijarha Srpske pravoslavne crkve! Slijedeći stope brojnih Vaših prethodnika na časnom tronu, uvjereni smo da ćete biti istinski duhovni otac povjerenog Vam stada i plodonosni promicatelj kršćanskih vrijednosti u službi općeg dobra Crkve i društva. Neka Vas Gospodin nadari duhovnim krepostima razboritosti, pravednosti, jakosti i umjerenosti kako biste uz mogli izvršiti djelo blagovjesničko (usp. 2Tim 4,5), te ljubili Crkvu kao što je Krist ljubio te sebe predao za nju (usp. Ef 5,25). U iskrenoj radosti povodom Vašeg izbora te u nadi daljnje suradnje među našim crkvama, od srca Vam kličemo: „Sotvori, Gospodi, na mnogaja i blagaja ljeta!” Neka Vas naš Nebeski Otac ispunu mirom i snagom za plemenitu zadaću koja Vas čeka!”, kaže se u čestitki. /**Zv.**/

100. rođendan Isusove male sestre Kristine

Zahvalna služba Božja 23. veljače, za stoti rođendan Isusove male sestre Kristine, služena je u katedrali u Ruskom Krsturu.

U propovijedi, župnik **mr. Mihajlo Malacko** zahvalio je s. Kristini na njezinu svjedočanstvu. *Imamo veliku*

sreću da je svojom šutnjom „vikala” o Gospodinu. Na tom primjeru možemo i mi naučiti kako je moguće duboko živjeti Gospodina i u šutnji Ga svjedočiti, kazao je propovjednik. Nakon propovijedi, sudionici liturgijskog slavlja otpjevali su sestre Mnogoljetstvije. Na službi je

sudjelovala i predstojnica samostana Isusovih malih sestara u Ruskom Krsturu s. **Martina**, sestre Službenice BDM te lokalne vlasti i župljani. Sestre Kristini stoti rođendan čestitao je i uputio apostolski blagoslov **papa Franjo**, eparhijski vladika **mons. Đura Džudžar** i sestre službenice.

S. Kristina (Christine) Truffer rođena je u Švicarskoj 24. veljače 1921. godine, u mjestu Randa, u vrlo brojnoj obitelji od jedanaestero djece. Dvojica braće bili su joj svećenici. Nakon novicijata u Jeruzalemu, ušla je u red Isusovih malih sestara, 1963. godine. Vječne zavjete položila je u Rimu. Službovala je u kućama u Njemačkoj i Austriji, a posljednjih 50 godina živi u Srbiji. Materinski jezik joj je njemački, a osim drugih jezika koje govori, dobro je naučila i mjesni rusinski na kojem je i pisala poeziju. /**M. T.**/

„Sveti Josip – naš najveći pomoćnik“

Hrvatska zajednica u Srbiji obilježila je 19. ožujka jedan od svoja četiri praznika – blagdan svetog Josipa, zaštitnika hrvatskoga naroda, u Somboru, svetom misom u crkvi Uzvišenja svetoga Križa te sjednicom Hrvatskoga nacionalnog vijeća u zgradi somborske Županije.

Svetu misu, u kojoj su sudjelovali vijećnici i predstojatelji Hrvatskoga nacionalnog vijeća te vjernici Sombora i okolnih župa predvodio je vlč. **Luka Poljak**, župni vikar. U svojoj nadahnutoj propovijedi on je kazao: *Svaki roditelj, kada bi bio primoran dati svoje dijete*

Blago Josipovim očima koje su gledale Sina Božjega skoro 30 godina. Blago Josipovim rukama, koje su Sina Božjega još u povojima primile. Blago Josipovim ušima, koje su slušale riječi Isusove utjehe na smrtnoj postelji. O kada bi samo naša duša i srce zavapile za ovim! Gledati Isusa Josipovim očima u nebu za cijelu vječnost! Čuti Isusov glas na času smrti naše, poput Josipa. Osjetiti Isusovu ruku koja nas vodi u vječni raj, kao što ju je Josip osjetio... Sveti Josip, siromašni radnik, bio je sretniji od silnog rimskog cara, sretniji od kralja Heroda, sretniji od svih velikaša onoga vremena i svih vremena do kraja svijeta. Sada u vječnosti on je uz Presvetu Djevicu najveći sretnik. Sveti Josip je naš najveći pomoćnik. On zna siromaštvo, nevolju i progon, pa se zato zauzima za sve potrebite i nevoljne. On je čuvao i obranio djetesce Isusa i Njegovu presvetu Majku – pa kako ne bi i nas čuvao i branio. Jesi li siromah? Uteci mu se, i Josip je bio siromah. Je li te pritisnula kakva nevolja? Traži od Josipa olakšanje jer je i on puno pretrpio. Bolesnici, čvrsto se uzdajte u Josipov zagovor i on, ufanje bolesnih, nagradit će vaše pouzdanje. Ako ti u obitelji vlada nesloga, pomoći će ti sveti Josip, koji je bio glavar najsretnije i najsvetije obitelji. Ako te muče napasti, zazovi svetog Josipa jer on je strah i trepet zlih duhova, zaključio je Poljak.

Hrvatsko nacionalno vijeće čestitalo je blagdan pripadnicima hrvatskog naroda u Srbiji. „Neka nas Josipov zagovor i primjer ohrabri da u našim životima ostanemo vjerni i pravedni u svemu dobrome što smo baštinili, a njegovo nas očinsko poslanje pouči i u današnjim vremenima odgajati i njegovati vrijednosti koje nas vode Onome koji je Put, Istina i Život. Sveti Josipe, moli za nas!“, navodi se u čestitki HNV-a. /M.T./

na brigu, želi da to dijete ima najbolju brigu na ovome svijetu. Možemo li onda pretpostaviti samo kako je svet bio Josip, kada mu sâm Bog u ruke pruža vlastitog Sina na brigu? Bi li Bog za svakoga od nas mogao očekivati da ćemo se brinuti za Njegova Sina najbolje što možemo? Pa evo, vidimo i sami kako se brinemo za Njegova Sina, jer Njegov Sin je – Crkva. Brinemo li se za Crkvu i vjeru onako kako se sveti Josip brinuo za Isusa? (...) Neugodna je ova tišina, zar ne?, zapitao se propovjednik.

Prva ispovijed u župi Rođenja Blažene Djevice Marije u Subotici

Dana 10. ožujka u župi Rođenja Blažene Djevice Marije u Subotici prvi puta se ispovjedilo 13 malih, čistih duša. Bili su to učenici trećih razreda, koji su redovito išli na vjeronauk i mise, strpljivo se pripremajući za tu priliku.

Od njih su nekoliko dječaka stalni ministranti na nedjeljnim misama. Veoma su ozbiljno i odgovorno pristupili ispovijedi i pokori nakon nje. U nedjelju, 14. ožujka, svoju su radost podijelili sa svojom župom, kada su se opet upalile krsne svijeće i podsjetile na dan njihovih krštenja. Cijela se župa ponosi njima, osobito župnik vlč. **Szilárd Balcsak**, koji je posebno pohvalio njihov trud. Sada trebamo moliti da dostojno prime i prvu pričest, i nastave dalje putem vjere. /T. Š./

Posjet nuncija Suriania patrijarhu Porfiriju

U Patrijaršijskoj rezidenciji u Beogradu, 12. ožujka susreli su se srpski patrijarh Porfirije i apostolski nuncij u Srbiji Luciano Suriani, koji je tom prigodom uručio čestitku i dar pape Franje u prigodi ustoličenja za srpskog patrijarha.

Patrijarh Porfirije, pozdravivši apostolskog nuncija, zahvalio je na časti koju mu je iskazao nazočivši njegovom ustoličenju za poglavara Srpske pravoslavne Crkve. Zahvalivši na prijemu, kao i na gostoprimstvu koje uživa u Srbiji, nadbiskup Suriani uručio je srpskom patrijarhu čestitku i dar pape Franje. Patrijarh Porfirije zamolio je apostolskog nuncija da prenese zahvalnost Papi na čestitkama i lijepim željama, a osobito „na spremnosti da otvori, podrži i njeguje dijalog s Pravoslavnom Crkvom u cjelini, kao i s lokalnom Srpskom pravoslavnom Crkvom”. U duhu takvog dijaloga, sugovornici su se složili da jednaki izazovi i iskušenja – koja prijete ne samo vrijednostima koje su u osnovi današnje Europe i svijeta, već i ljudskom dostojanstvu – stoje pred svim kršćanima i kao takvi zahtijevaju razmatranje, promišljanje i trud svih, navodi se u priopćenju Srpske pravoslavne Crkve. /IKA/

Novi uredi u Ordinarijatu Srijemske biskupije

Dana 1. ožujka u prostorijama Biskupijskog ordinarijata Srijemske biskupije u Petrovaradinu otvoreni su uredi Biskupijskog pastoralnog centra i Tiskovnog ureda Srijemske biskupije.

Na ovaj svečani događaj okupili su se svećenici – predstavnici iz sva tri dekanata biskupije, **Ana Hodak**, tajnica BPC-a i koordinatorka rada TU-a. Okupivši se u crkvi sv. *Jurja*, svećenici su u zajedništvu s biskupom izmolili molitvu trećeg časa, nakon čega je **Đuro Gašparović**,

biskup srijemski, uputio pozdravnu riječ. *Biskupijski pastoralni centar ima zadaću pastoralne skrbi za područje cijele Biskupije. Stoga je veoma važan jer će nam iz njega dolaziti poticaji i smjerokazi za pastoralni život u našim župama, što je veoma važno. Tiskovni ured nositelj je zadaće komunikacije s današnjim svijetom koji je uvelike obilježen medijima. Oba ureda su nam važna, obje djelatnosti su nam na ponos i blagoslov, kazao je biskup.*

Nakon pozdravnih riječi, **vlč. Ivica Zrno**, koordinator rada BPC-a i ravnatelj TU-a Srijemske biskupije iskazao je poticaje i predstavio rad Ureda i Centra. Na koncu obreda blagoslova, svečanim biskupovim proglasom službeno su otvoreni uredi. Tom prigodom otkriveni su i natpisi koji označavaju urede u koje će se sada moći redovito dolaziti. /IKA/

Stefanović i Hočevar o vjerskoj službi u vojsci

Ministar obrane Republike Srbije Nebojša Stefanović razgovarao je 8. ožujka s beogradskim nadbiskupom i metropolitom Stanislavom Hočevarom o suradnji u oblasti vjerske službe u Vojsci Srbije.

Kako je navedeno u Ministarstvu obrane, Stefanović je tijekom razgovora izrazio zadovoljstvo dosadašnjim postignućima vjerske službe u Vojsci. Razgovarali su i o mogućnostima razvoja suradnje. Ove godine navršava se deset godina od kako je, 31. ožujka 2011., Uredbom o vršenju vjerske službe u Vojsci Srbije, u sustav obrane u Srbiji ponovno uvedena duhovna skrb za njegove pripadnike, članove tradicionalnih crkava i vjerskih zajednica. Dvije godine kasnije u službu je uveden i glavni vojni kapelan za vojnike katolike, a tu dužnost vrši **vlč. Goran Avramov**, svećenik Beogradske nadbiskupije. U međuvremenu su za liturgijske potrebe blagoslovljene dvije vojne kapele: u vojarni „Banjica” u Beogradu 2014. godine i u vojarni „Bačka” u Bačkoj Topoli 2016. godine. /M. T./

Novi veleposlanik Srbije pri Svetoj Stolici

U ponedjeljak, 1. ožujka beogradski nadbiskup i metropolita **mons. Stanislav Hočevar primio je u Ordinarijatu Beogradske nadbiskupije novoimenovanoga veleposlanika Republike Srbije u Vatikanu Simu Avramovića.**

Susret dvojice sugovornika bio je informativnog karaktera. Veleposlanik Avramović je nadbiskupu Hočevaru predstavio viziju svojeg poslanja, a želio je i čuti mišljenje predstojnika Crkve. Avramović je nekadašnji dekan i umirovljeni profesor Pravnoga fakulteta Sveučilišta u Beogradu. Na dužnost veleposlanika imenovan je 14. siječnja. /kc.org.rs/

Don Ranko Vidović imenovan novim hvarskim biskupom

Papa Franjo imenovao je hvarskim biskupom don Ranka Vidovića, svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije, dosadašnjeg župnika Župe Gospe od Otoka u Solinu, priopćila je 4. ožujka Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj.

Don Ranko Vidović rođen je 1961. u Vidonjama od roditelja pok. Gabrijela i pok. Anđe r. Čerlek, kao treće od jedanaestero djece. Nakon završene osnovne škole, pohađa sjemenišnu gimnaziju u Splitu. Potom upisuje Teologiju u Splitu kao bogoslov Splitsko-makarske nadbiskupije. Za svećenika je zaređen 1986. u crkvi Gospe od Zdravlja u Splitu. Službu župnika vršio je u Župi Gospe od Milosrđa u Splitu gdje je ostao do 2014. godine. Te godine imenovan je župnikom i upraviteљem Prasvetišta Gospe od Otoka u Solinu te dekanom Solinskog dekanata. Bio je član nadbiskupijskoga prezbiterskoga i pastoralnog vijeća. /IKA/

Dr. Maksimilijan Matjaž imenovan celjskim biskupom

Papa Franjo imenovao je novim celjskim biskupom dr. Maksimilijana Matjaža, svećenika Mariborske nadbiskupije i dosadašnjeg profesora Svetog pisma na Teološkom fakultetu u Ljubljani, priopćio je 5. ožujka Tiskovni ured Svete Stolice.

Mons. Maksimilijan Matjaž rođen je 1963. u Črni. Nakon osnovne i srednje ekonomske škole pohađa filozofsko-teološki studij na Teološkom fakultetu u Ljubljani. Za svećenika je zaređen 1989. godine i inkardiniran je u Mariborsku nadbiskupiju. Studirao je Sveto pismo na Papinskom biblijskom institutu u Rimu gdje je stekao titulu magistra biblijskih znanosti. Nastavio je studij na Papinskom sveučilištu Gregoriana, gdje je doktorirao iz područja biblijske teologije 1998. godine. Godine 2000. studirao je biblijsku arheologiju na Studium Biblicum Franciscanum u Jeruzalemu. Na Teološkom fakultetu u Ljubljani je od 2011. izvanredni profesor biblijskih znanosti i židovstva. /IKA/

Održan međureligijski susret u Uru Kaldejskom

Tijekom apostolskog pohoda pape Franje Iraku, 6. ožujka održan je međureligijski susret na ravnic

u Uru Kaldejskom, domovini praoca Abrahama, u blizini grada Nassiriye.

Na susretu su sudjelovali predstavnici vjerskih zajednica koje žive u Iraku. Nakon čitanja ulomka iz Knjige Postanka i odlomka iz Kurana, izneseno je nekoliko svjedočanstava: dvojice mladića, muslimana i kršćana koji su prijatelji od djetinjstva, potom žene Iračanke sabejske vjere te muškarca muslimanske vjeroispovijesti. U svom je govoru papa Franjo rekao „da nas ovo blagoslovljeno mjesto vraća na izvore Božjega djela, rođenje naših religija. Ovdje gdje je živio Abraham, naš otac kao da se vraćamo svojoj kući. Ovdje je Abraham čuo Božji poziv, oдавde je krenuo na put koji će promijeniti povijest. Mi smo plod toga poziva i toga putovanja.” Papa je u govoru jasno poručio da se neprijateljstvo, ekstremizam i nasilje ne rađaju iz pobožnog srca nego je to izdaja vjere. „Mi vjernici ne možemo šutjeti kada terorizam zlopotrebljava vjeru. Ne dopustimo da svjetlost neba zasjene oblaci mržnje”, poručio je Sveti Otac i podsjetio kako su se tamni oblaci terorizma, nasilja i rata nadvili nad Irakom zbog čega su stradale sve etničke i vjerske skupine. Susret je zaključen zajedničkom molitvom sinova Abrahamovih. /IKA/

Nikaragva zabranila ulazak inozemnim duhovnicima

Katolička Crkva u Nikaragvi zabrinuta je zbog zabrane ulaska u zemlju dvojici franjevac iz Salvadora, piše dnevnik La Prensa, prenosi agencija Kathpress 10. ožujka.

Vladin Ured za migracije zatražio je od inozemaca u zemlji dozvole boravka, premda su još bile važeće. Dvojica franjevac iz Salvadora smatraju da su mogući razlog zabrane ulaska u zemlju izvještaji o kršenju ljudskih prava. Biskup Juan Abelardo Mata (Esteli) za dnevnik La Prensa izjavio je da su brojni doseljenici podvrgnuti pretjeranim kontrolama ili ograničenjima dozvola boravka u Nikaragvi. Ta srednjoamerička zemlja od travnja 2018. proživljava krizu i prosvjede protiv vlade predsjednika Daniela Ortege u kojima je oko 350 ljudi izgubilo živote. Mjesna Katolička Crkva opetovano oštro osuđuje Vladu za kršenje ljudskih prava. /IKA/

Poklade – Korizma

Crkva je već od ranog srednjeg vijeka uvela poklade, koje prethode pokorničkom crkvenom vremenu – korizmi. Poklade, odnosno fašnik vrijeme su opuštanja i veselja u kršćanskom duhu. U tom smislu izvode se različiti veseli scenariji, priredbe, zabave, balovi i spektakularne povorke. U školama i u različitim zavodima za poklade se priređuju zabavne večeri i šaljivi programi. U sjemeništu i gimnaziji *Paulinum* običaj je da učenici priređuju veselu večer. Nažalost, ove godine je tradicija prekinuta radi pandemije koronavirusa. Umjesto zabavne večeri imali smo dva predavanja, koja su nas pripremila za korizmu. Na prvom predavanju smo čuli misli o radostima vjere i kršćanstva, a na drugom predavanju imali smo uvod u korizmu, u najsvetije vrijeme crkvene godine.

Dar predsjednika Skupštine Vojvodine

Od kada je otvorena gimnazija i sjemenište/kolegij *Paulinum* mijenjale su se tijekom desetljeća mjesne i državne vlasti, a tako i pristup prema našoj instituciji. Od devedesetih godina subotička Gradska uprava prva

je *Paulinum* uvrstila među ostale obrazovne i odgojne ustanove i kao takvu je pomagala prema mogućnostima. Godine 2000. došlo je do promjena na državnoj razini, a samim tim i u odnosu države prema Crkvi. Prije svega, u škole je uveden vjeronauk te je započela suradnja između crkava i državnih vlasti, a također, makar i u skromnim okvirima, dotirana je i financijska pomoć. Od promjene sustava državnih vlasti, predsjednici Skupštine Vojvodine godišnje posjećuju *Paulinum*. Najčešće nam dolazi predsjednik Skupštine za Dan škole i dan proštenja naše kapele, ili za božićno-novogodišnje blagdane. Posjet jednog ovakvog dužnosnika nikada nije „praznih ruku”. Darovi koje dobivamo sastoje se ili od školskog pribora ili potrepština za internat. Ove godine za Dan škole predsjednik Skupštine Vojvodine István Pásztor poklonio nam je značajnu donaciju u vidu hrane, higijenskih sredstava, dezinficijensa, odjeće i pokrivača. Odgojitelji i učenici *Paulinuma* najljepše zahvaljuju na ovoj donaciji!

Na regionalnom natječaju

Autonomna Pokrajina Vojvodina organizirala je natječaj za učenike srednjih škola pod nazivom „Natječaj bez granica”. Organizatorima je bio cilj da u ovo teško vrijeme pandemije učenike, osim na online nastavu, još više potaknu na rad i pojedine aktivnosti. Spomenuti natječaj je održan virtualno i za kratko vrijeme učenici su morali odgovoriti na dvadeset pitanja koja su se odnosila na kulturu, povijest i specifičnosti Vojvodine i susjednih država, Hrvatske, Mađarske i Rumunjske. Iz cijele regije javilo se 290 većih ili manjih grupa, među kojima je bila i grupa učenika *Paulinuma*. To su bili naši četvrti, odnosno maturanti, koji su bili među najuspješnijima te su zato i nagrađeni. Čestitamo im na uspjehu i nagradi.

Uskrs

Isus je ovozemaljski život završio smrću na križu. Mnogi njegovi sljedbenici su se razočarali u Njega. Apostoli su se razbježali od straha. Njegove bližnje zadesila je velika bol i patnja. Svi su mislili da je smrt pobijedila život, a da je zlo nadvladalo dobro. Bog, neiscrpni izvor dobrote, nije dopustio da pobijedi zlo. Svog Sina Jedinorođenca uskrsnuo je treći dan. Kada su apostoli čuli da je Isusov grob ostao prazan, vjerovali su u sve, samo ne u to da je Isus ustao od mrtvih iz groba. Njihovu nevjeru raspršio je sam Isus. Objavio im se treći dan poslije smrti u potpunom tjelesnom obliku, koji poslije uskrsnuća nije podlegao nikakvim fizičkim zakonima. Izlio je na apostole Duha Svetoga, koji ih je tako ojačao da su uskoro razišli na sve strane svijeta i propovijedali Radosnu vijest svim narodima. Svojim životom i djelom na slavu uskrslog Isusa ostavili su bogatu duhovnu baštinu budućim naraštajima, koja je ostala sve do danas. Dok odjekuje širom svijeta radosni Aleluja, svjestan sam da je Isus uskrsnuo za mene, za moju braću, i za sve ljude ovoga svijeta. Isus nas toliko ljubi da nam ne zamjera zbog grijeha koji su prouzročili njegovu okrutnu smrt, nego nas neprestano uzdiže da ustrajemo na ovozemaljskom putu, poslije kojeg nas čeka vječni život. To će biti onaj blaženi trenutak, kada nam neće nedostajati ništa i kada ćemo biti vječno sretni. /**Stefan Ilić**/

Svim čitateljima naše stranice, našim dobročiniteljima i prijateljima sjemeništa od srca želimo sretno i blagoslovljene uskrsne blagdane!

Osnovan Odjel za izučavanje tradicijske baštine

Na svojoj sjednici održanoj 5. veljače, Upravni odbor HKC-a „Bunjevačko kolo” donio je odluku o osnivanju Odjela za istraživanje i izučavanje tradicijske baštine, a za voditeljicu odjela imenovana je Senka Horvat.

Tradicijska baština bunjevačkih Hrvata u Bačkoj (običaji, rituali, stari zanati, prehrana...) veoma je bogata, ali nedovoljno istražena, stručno obrađena i stavljena u funkciju revitalizacije, odnosno stvaranja novog kulturnog proizvoda. U tom kontekstu, Odjel će vršiti sustavno prikupljanje građe i njezino arhiviranje, evidentiranje i obradu elemenata tradicijske baštine, organiziranje radionica... HKC „Bunjevačko kolo” među svojim članovima ima kadrovski potencijal da se ovakva ideja provede, navode u toj udruzi.

Skromno, al' ponosno – održano XI. Prelo sićanja u Subotici

U organizaciji Katoličkog društva „Ivan Antunović” i HKC-a „Bunjevačko kolo” te uz poštovanje epidemioloških mjera i uz znatno manji broj sudionika, u Subotici je 14. veljače održano jedanaesto po redu „Prelo sićanja”.

Okupljanje sudionika ovoga prela bilo je i ove godine kod spomenika Presvetog Trojstva u središtu Subotice, dok se nekolicina sudionika uputila direktno na večernju svetu misu koja je služena u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske. Misno slavlje predvodio je katedralni župnik mons. Stjepan Beretić uz koncelebraciju vlč. Ivice Ivankovića Radaka. Kao i ranijih godina, jedini uvjet sudjelovanja na ovome prelu jest biti u zimskoj narodnoj nošnji.

Budući da je ovogodišnje „Prelo sićanja” prilagođeno epidemiološkim mjerama, izostalo je pokladno druženje

nakon mise, tamburaši, igra (ples), kartanje, pisma... no, najvažnije je da je ipak i u ovim ograničenim uvjetima održan kontinuitet manifestacije.

Nastavak tradicije zahvaljujući entuzijazmu i zajedništvu

Sa željom da se nastavi kontinuitet tradicije, Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo „Tomislav” iz Golubinaca i ove godine potrudilo se obilježiti golubinačke Mačkare u onoj mjeri koliko je u trenutnim uvjetima dozvoljeno.

Nažalost, ove godine nije održan tradicionalni karneval i maskenbal, ali su se Golubinčani odlučili organizirati pokladno jahanje, tradicijski običaj župljana ovog mjesta od posebnog značaja za Hrvate koji žive u njemu, ali koga su prihvatili i ostali stanovnici. Prethodnih godina pokladno jahanje održavalo se trećeg dana tradicionalne manifestacije Mačkara. Ove godine, 14. veljače, održano je samo pokladno jahanje.

Poziv za Liru naivu 2021.

Hrvatska čitaonica i Bunjevačko-šokačka knjižnica „Ivan Kujundžić” pri Katoličkom društvu „Ivan Antunović” Subotica raspisali su poziv za devetnaesti susret hrvatskih pučkih pjesnika pod nazivom „Lira naiva 2021”.

Zainteresirani pjesnici trebaju poslati 3–5 svojih (neobjavljenih) pjesama koje mogu biti pisane standardnim hrvatskim jezikom ili ikavicom (bunjevačkom ili šokačkom), a bit će objavljene u zbirci. Pokrajinski susret pjesnika „Lira naiva 2021.” bit će održan 29. svibnja 2021. godine u Vajskoj.

Online projekt umjesto godišnjeg koncerta HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice

Trilogija 50 naziv je projekta HKC-a Bunjevačko kolo iz Subotice, koji je prikazan online od 20. veljače do 6. ožujka na YouTube kanalu i Facebook stranici udruge, a kao zamjena, zbog protuepidemijskih uvjeta, za njihov godišnji koncert koji redovito održavaju u prosincu.

Kako naziv sugerira, projekt se fokusira na tri segmenta folklorne izvedbe (boja, zvuk, emocije), a u znaku je lanjskog jubileja Centra – 50 godina postojanja i rada. „Zapravo su to po tri koreografije snimljene za

svaku priču, a čine jednu cjelinu ili jednu priču ispričanu mnogo puta, ali sada na malo drugačiji način”, navodi voditelj folklornog odjela **Marin Jaramazović**. Prikazivanje je počelo u subotu, 20. veljače, s prvom koreografijom iz dijela kojega su nazvali „boje” i trajalo je tri večeri. Nakon toga, od 23. do 25. veljače prikazane su koreografije iz

segmenta „zvuk”, a od 26. do 28. veljače „emocije”. U ponedjeljak, 1. ožujka, prikazana je cjelokupna trilogija upotpunjena bonus točkama, dok je od 6. ožujka bio dostupan i kratak film o snimanju ovog projekta „Iza scene”. Sadržaji će biti prikazivani na YouTube kanalu i Facebook stranici HKC-a „Bunjevačko kolo”.

U Novom Sadu predstavljena zbirka pjesama „A ča” Mladena Franje Nikšića

Knjiga poezije Mladena Franje Nikšića „A ča” predstavljena je 27. veljače u dvorani kulturnog centra „Bonaventurianum” u okviru franjevačke kuće u Novom Sadu. Večer je organizirao Književni klub novosadskog HKUPD-a „Stanislav Preprek”.

Uz autora, njegove pjesme ovom prigodom čitali su **Ana Marija Kaluđerović** i **Bosiljko Kostić**. Zbirku „A ča”, objavljenu prošle godine u nakladi Prepreka, uredila je književna kritičarka **Dragana Todoreskov**. Zanimljivost knjige je da je napisana na čakavici. Iako već jako dugo živi u Vojvodini, Nikšićev istinski zavičaj je Sušak, Istra, Hrvatsko primorje, a govor kojim se najbolje izražava i koji mu je najbliži srcu jest upravo čakavica.

Obilježavanje 100. obljetnice rođenja prof. Bele Gabrića

U povodu 100. obljetnice rođenja istaknutog hrvatskog kulturnog djelatnika **Bele Gabrića**, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s Katoličkim društvom „Ivan Antunović”, Župom sv. Roka u Subotici, Hrvatskom čitaonicom i Hrvatskim prosvjetnim društvom „Bela Gabrić” uz medijsko pokroviteljstvo NIU „Hrvatska riječ” započeli su 10. ožujka program posvećen ovom značajnom hrvatskom velikanu.

Tom prigodom članovi obitelji te predstavnici hrvatskih institucija i udruga položili su cvijeće na grobu profesora **Bele Gabrića** na Kerskom groblju, a potom je u Crkvi sv. Roka u Subotici služena sveta misa za profesora. Program je prilagođen pandemijskim mjerama, a bit će nastavljen i tijekom ove godine, a u okviru programa „Godine novog preporoda”.

Kolokvij o banu Jelačiću

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata organizirao je LXVIII. znanstveni kolokvij koji je održan 12. ožujka u Spomen-domu bana **Josipa Jelačića** u Petrovaradinu.

O temi „Josip Jelačić Bužimski – hrvatski ban” govorio je povjesničar **mr. sc. Dominik Deman**.

Hrcko i Kužiš?!

Natječaj za poeziju i prozu

Dječji i omladinski časopisi **Hrcko** i **Kužiš?!** raspisali su natječaj za literarne radove pod sloganom: „Budi pisac, pjesnik budi / Nek riječi polete iz grudi, u sebi maštu probudi!”. Prema propozicijama natječaja radovi (pjesma, proza u obliku kratke priče) mogu biti pisani hrvatskim standardnim jezikom, te mjesnim hrvatskim govorima (bunjevačka i šokačka ikavica). Pjesme ili priče šalju se na e-poštu: hrcko@hrvatskarijec.rs ili kuzis07@gmail.com.

Prvi rok za slanje radova je kraj školske godine, a drugi do 20. rujna 2021. godine.

Autori najboljih radova bit će nagrađeni na Danima hrvatske knjige i riječi – danima **Balinta Vujkova** u listopadu.

Organizatori natječaja su: NIU „Hrvatska riječ”, Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatska čitaonica Subotica.

4. travnja 2021. NEDJELJA USKRSNUĆA GOSPODINOVA

Čitanja

Dj 10,34a.37–43; Ps 118,1–2.16–17.22–23; Kol 3,1–4
(ili: 1Kor 5,6b–8); Iv 20,1–9

Uskrsno jutro nam je ponovno donijelo drevni, a opet uvijek novi navještaj: Krist je uskrsnuo! Sve do dana današnjeg – pa i u našem dobu naprednih komunikacijskih tehnologija – vjera kršćana temelji se na tome navještaju. U svetim je pismima po psalmu već naviješteno uskrsnuće tijela – Gospodin neće dati da pravednik njegov truleži ugleda – molimo u psalmu 16. Ne ugledati trulež je, možemo reći, definicija uskrsnuća. Isusovo tijelo nije moglo biti podložno truleži. Znanstvenici tvrde da trulež počinje zahvaćati tijelo nakon tri dana od smrti. Krist ustaje iz groba treći dan, dakle njegovo tijelo ni na koji način nije mogla zahvatiti trulež. Stoga je prazan grob nužan za svjedočanstvo da su Pisma istinita. I mi moramo težiti za nebeskim, a ne za zemaljskim. Po krštenju smo ukopani u smrt Kristovu, ali ako ostanemo vjerni s njime ćemo uskrsnuti na vječni život jer on želi da budemo u istoj slavi u kojoj je i on sam. On je onaj kamen kojeg su graditelji odbacili, ali je postao zaglavni kamen. Na Kristovu uskrsnuću naša vjera stoji i pada.

11. travnja 2021. DRUGA VAZMENA NEDJELJA

Čitanja

Dj 4,32–35; Ps 118,2–4.16ab–18.22–24; 1Iv 5,1–6;
Iv 20,19–31

Nakon osam dana i apostol Toma se konačno susreće s Kristom. Bio je uvjeren kako je Isus mrtav i nije se obazirao na tvrdnje svojih prijatelja koji su vidjeli Gospodina (vrlo se često i u svijetu događa slično. Bog je mrtav – svečano je proglasio jedan filozof prije nešto više od jednog stoljeća). Kada se Isus ponovno ukazao svojim učenicima, među kojima je i Toma, sam ga je pozvao da ispuni svoju zakletvu i prinese prst u biljeg čavala. Isus pokazuje svoje proslavljene rane kao dokaz njegova identiteta. Toma se ne usuđuje to učiniti, nego izriče čin vjere: „Gospodin moj i Bog moj”. Ovaj nevjerni apostol sada odbacuje svoje sumnje. Isusove proslavljene rane izliječile su njegovu nevjernost. Za nas je vrlo bitan Isusov odgovor na ovu Tominu ispovijest vjere. On mu kaže: *Budući da si me vidio – povjerovao si. No blaženi oni koji ne vide a vjeruju!* Ta se misao osobito odnosi na nas koji Krista ne vidimo u tijelu nego samo u duhu. Kako bi naša vjera ostala čvrsta moramo ju hraniti. Vjeru hranimo nedjeljnom misom, čitanjem Svetog pisma i djelima ljubavi.

18. travnja 2021. TREĆA VAZMENA NEDJELJA

Čitanja

Dj 3,13–15.17–19; Ps 4,2.4.7.9;
1Iv 2,1–5a; Lk 24,35–48

Nakon pojedinačnih ukazanja Isus se konačno ukazao svim okupljenim učenicima i to tako da su ga odmah mogli prepoznati. Pomislivši da vide duha silno se prestrašišu. I nakon svih pojedinačnih susreta još nisu povjerovali da je Isus doista uskrsnuo od mrtvih. Kako bi im pokazao da je on sada u novoj stvarnosti, da nije duh, Isus pred njima jede i pije. Za nas je također važno da je Krist zadržao svoje tijelo – ono je sada proslavljeno, ali to je isto ono njegovo tijelo koje je imao na zemlji. Njegove rane svjedoče o tome. Isus pokazuje svoje rane kao dokaz vlastita identiteta. Kristovo uskrsnuće donosi nam nadu u vječni život. Kristovo uskrsnuće jamac je da će i naše tijelo biti uzneseno pred lice Gospodnje ukoliko budemo vjerni njegovu nauku. Neka nas posvema zahvati mir Uskrsloga, kako bismo jednoga dana mirne savjesti mogli poći njemu u susret i u svome tijelu vidjeti Boga, Spasitelja svoga.

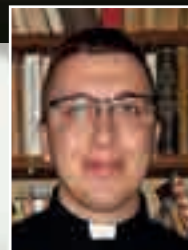
25. travnja 2021. ČETVRTA VAZMENA NEDJELJA

Čitanja

Dj 4,8–12; Ps 118,1.8–9.21–23.26.28.29; 1Iv 3,1–2;
Iv 10,11–18

Isus je dobri pastir koji se brine za svoje ovce. On nije poput pastira koji obavlja svoju dužnost samo zato što mora, Isus brine za svaku svoju ovčicu tj. za svakog pojedinog kršćanina. On nas sve poznaje, bolje nego mi sami sebe. To je ona ljubav o kojoj govori sv. Ivan u drugom čitanju: Djeca se Božja zovemo i jesmo. Da bismo mu bili vjerni i mi ga moramo nastojati upoznavati svakim danom sve više i više. To svakako činimo redovitom molitvom, osobito molitvom razmatranja kada u šutnji i povučenosti razmišljamo o otajstvima Kristova života i preispitujemo svoju vjernost istima. Činim li tako? Slični li moje djelovanje Isusovu?

Budući da ni u kom drugom osim u Isusu nema spašenja, kako tvrdi sv. Petar u prvom čitanju, i mi imamo dužnost potruditi se da izgubljene ovčice nađu put do dobrog Pastira. Isus traži izgubljene i dovodi zalutale u ovčinjak. To čini i danas po svojim pastirima. Molimo stoga Isusa ove nedjelje koja je posvećena duhovnim zvanjima da nam pošalje svetih pastira, svećenika i biskupa koji se neće bojati svjedočiti svijetu o Isusu Kristu.

Euharistijska služba, V. dio

Priprava oltara i darova (1)

Na početku euharistijske službe liturgijski se čin premješta od predsjedateljeva mjesta i ambona na oltar, koji sada postaje središte događanja. Slijedi *priprava* i *prinos*. Tu nam valja odmah zastati i pojasniti netom doznačeno pojmovlje; u misalu se govori o *praeparatio donorum*, o pripravi darova (OURM 49–53). Riječ *priprava* nije baš najpogodnija. Pripravlja se samo oltar, darovi se donose i pokazuju: ovo su naši darovi, simbol našega predanja, naše žrtve. Donosimo ih da postanu znakovi Kristova Vazma, njegovo tijelo i krv. No, u svakom slučaju, ovaj se dio više ne zove *prikazanje* – ono je u euharistijskoj molitvi. Dosljedno tome, pjesma u ovom dijelu nije *prikazna*, kako se još ponegdje može čuti, nego *darovna* ili *prinosna*.

PRIPRAVA OLTARA

To je prvi, ne i nevažni čin euharistijske službe. U svakodnevnom iskustvu vidimo kako naše domaćice brižno pripravljaju stol za kojim će se blagovati. Pazi se na svaki detalj – od stolnjaka, salveta, rasporeda tanjura, pribora, čaša... Brižljivo i uredno spremljen „astal“ odaje znak da je dobrodošao onaj koga se prima za stol. Da ne kažemo da prisutnima čak otvara i apetit, onu slatku napetost da gozba započne. Sumnjam da isflekani ili izgužvani stolnjak, musavi tanjuri te stol koji služi za držanje koječega drugog nevezanog za gozbu, mogu kod stolnog izazvati želju za jelom.

U nedostatku osjetljivosti za znak, kod priprave oltara znaju prevagnuti praktične poteškoće; mjesto za uvodne obrede, i još manje za službu riječi, nije za oltarom. Predsjedateljsko mjesto često je nepogodno za komunikaciju ili nije opskrbljeno razglasom te se uvodni obredi najčešće obavljaju na ambonu, nerijetko čak za oltarom (bolja preglednost, tamo je misal...). U neka starija vremena do ovoga trenutka mise na oltaru nije bilo ni oltarnika, ni svijeća niti ičega drugog. Naravno da ne treba vraćati taj običaj, ali u svakom slučaju ne djeluje dovoljno znakovito to što je oltar uvijek jednako opremljen, bez obzira na to bilo euharistije ili ne. Sve je uvijek tu: oltarnik, svijeće, cvijeće, knjiga, stalak, mikrofoni...

PRIPRAVA DAROVA

„Darovi koje vjernici u svetoj misi običavaju u svetoj misi običavaju prinijeti za euharistijsku liturgiju nisu

nužno ograničeni na kruh i vino za euharistijsko slavlje, nego se također mogu uključiti i drugi darovi, koje vjernici pružaju u vidu novca i drugih stvari korisnih za djela ljubavi prema siromašnima. Izvanjski darovi moraju uvijek biti izraz onih istinskih darova: raskajano srce, ljubav prema Bogu i bližnjemu... Ipak, kako bi se sačuvalo dostojanstvo svete liturgije, pristoji se da izvanjski darovi budu pruženi na odgovarajući način. Radi znakovitosti neka se ti darovi, osim novca te katkad prigodnih malih darova, radije donosi izvan misnog slavlja” (*Redemptionis Sacramentum*, 70). Običaj da pojedini vjernici donose i druge prigodne darove u nas se odomaćio u posebnim slavljinama, međutim uglavnom su ti darovi za voditelja slavlja, osobito kad je to biskup. Nema u tome ništa loše, ali darivanje misnika nekom umjetničkom slikom i sličnim nije mjesto u euharistijskoj službi.

Još jednu bismo praksu mogli staviti u razmatranje; u posebnim prigodama, najčešće kod misa zahvalnica, znaju se prinostiti darovi poput zemlje, voća, povrća, ručni radovi i slično. Događa se k tome da se ti darovi prate molitvama koje slične na Sveopću molitvu pa je obično i zamjenjuju, a što ne bi smjelo. Ali ostaje pitanje: što ti darovi točno znače u euharistijskoj žrtvi? I kome su ti darovi namijenjeni? Što ću primjerice sa zemljom nakon mise? Tko će pojesti pogaču ili voće, komu će pripasti umjetnička slika...? Svi *plodovi zemlje i rada ruku čovječjih* predstavljani su u kruhu i vinu! S ovako umnoženim darovima ustvari samo „tumačimo“ osnovne darove i stvaramo neki osjetni, efektni dodatak.

Misni darovi i drugi potrebni predmeti pripremljeni su prije mise i položeni na za to pogodno mjesto. Nije primjereno da darovi kruha i vina, kalež i drugo budu od početka mise položeni na oltar. Zapravo, trebala bi nam dva stolića. Jedan na kojem su misni darovi kruha, vina i vode, a koji bi se trebao nalaziti negdje bliže vjernicima, čak i u crkvenoj lađi. Odatle bi vjerni puk u procesiji donosio darove. I drugi stolić na koje su druge potrebne stvari za misu: kalež, tjelesnik, rupčići, plitica, posuda za pranje ruku, knjižice, možda mjesto za sakupljeni novac... Taj bi stolić trebao biti u samom prezbiteriju na nekom pokrajnjem mjestu. Odatle đakon, akolit ili koji drugi službenik pripravlja oltar. Tako bismo mogli izvršiti ono na što nas upućuju liturgijski propisi: „Vrlo je važno da se to prvo značenje Euharistije, u strogom smislu, očituje i osjećajima i činima sudionika. Za to je potrebna *darovna procesija* koju je uspostavila liturgijska obnova, a po drevnoj predaji prati je psalam ili himan. Potrebno je određeno vrijeme da svi mi sebi posvijestimo ovaj čin što ga slavitelj izražava svojim riječima” (*Coenae Dominicae*, 9).

Foto: <https://book.hr/papa-franjo-isusov-kriz-prvi-oltar/>

Ivanovo evanđelje

(II. dio – Euharistija)

Ivan ne opisuje nego tumači sadržaj osobe Isusa Krista. Vrlo je zanimljivo da događaj Euharistije nije nigdje zabilježen u četvrtom evanđelju. Sinoptici Matej, Marko, Luka slično opisuju scenu u dvorani Posljednje večere: *Uzmite i jedite! To je tijelo moje* (Mt 26,26). *Pijte iz njega svi, jer to je moja krv, krv Saveza, koja se proljeva za sve, za oproštenje grijeha* (Mt 26,28).

Ta posebna Večera – povijesno – nalazi se na kraju Isusova puta, no apostol Ivan spominje ju na početku svoga Pisma. I to kao najveću tajnu za kršćane, a za ostale, kao najveći skandal, kako kaže sv. Pavao: *Spoticaj Židovima, ludost poganima* (I. Kor 1,23).

U religijama izmišljenih od ljudi, Bog je uvijek daleko od čovjeka, tajanstven i povučen. Ivan apostol u 6. poglavlju svoga evanđelja tumači ono što je svršetak Matejeve poruke: *Ja sam s vama, svakoga dana, do svršetka svijeta* (28,20). Živi Bog želi biti sasvim blizu svome stvorenju. To prisustvo je konkretno: *Ja sam kruh života* (Iv 6,35). Ovo bi se moglo shvatiti u prenesenom smislu, ali Nazarećanin beskompromisno govori: *Tko jede tijelo moje i pije krv moju, ima život vječni!* (Iv 6,54). Židovi su osjetili da kod Isusa nema alternative: *Kako nam ovaj može dati tijelo svoje za jelo?* (Iv 6,52). Bog je „skandal” u svome Sinu jer stvara takvo jedinstvo između čovjeka i Spasitelja, koje ne može izmisliti nikakva ljudska teologija ni filozofija. Takvo je jedinstvo nova Objava: *Tko jede tijelo moje i pije krv moju, ostaje u meni i ja u njemu* (Iv 6,56).

Nazarećanin je dao čovjeku Očev dar, koji nije predviđen ni od kojeg proroka, ali sasvim po logici Staroga zavjeta. U kakvom smislu? U onome što je Jahve htio ostvariti od početka. Za Boga je bit svega Savez s čovjekom. Adam treba slijediti život njegova Gospodara. Zato je sklopio Savez s Noom, s Abrahamom, s Mojsijem. Ta tri saveza nisu urodila plodom jer zakon je dan, ali čovjek nije imao nutarnju snagu ispuniti taj zakon. Inače, koliko se saveza sklapa među ljudima u politici, u braku, a veliki se dio njih raspada, izgubi svoju snagu ili se jednostavno pregazi.

Euharistija je svršetak Saveza između čovjeka i Boga. Svršetak Saveza jer ono nije dana riječ, napisani

tekst, neka to bude i Mojsijeva kamena ploča, nego jedinstvo čovjeka i Boga u jednoj osobi: u Isusu Kristu. U njemu su Adam i njegov Stvoritelj zauvijek jedno. *Ad absurdum*: ako bi cijelo čovječanstvo okrenulo leđa Bogu, taj bi Savez i onda živio jer u Nazarećaninu nikada više nije moguće prekinuti jedinstvo Boga i čovjeka. Otac je po Sinu osigurao neraskidivu vezu između Stvoritelja i stvorenja.

U 6. poglavlju Ivan tumači ostvarivanje tog Saveza u nama: *Tko jede tijelo moje i pije krv moju, ostaje u meni i ja u njemu* (Iv 6,56). Isus taj vječni savez želi prenijeti u našu osobu. Otac je u njemu sklopio s čovjekom neraskidiv Savez jer On je – kao čovjek – do kraja poslušan Ocu. Mi pak, doslovce, primanjem Euharistije tj. Tijela

Činom pričesti „potpisujemo” Savez, tj. iznutra se priključujemo onom jedinstvu koje postoji u Nazarećaninu, između čovjeka i druge božanske Osobe. Bog prebiva u katoliku i on ima snagu živjeti taj vječni Savez već na zemlji: on i Bogočovjek u njemu.

Kristova – ulazimo u jedinstvo s Bogočovjekom. Činom pričesti „potpisujemo” Savez, tj. iznutra se priključujemo onom jedinstvu koje postoji u Nazarećaninu, između čovjeka i druge božanske Osobe. Bog prebiva u katoliku i on ima snagu živjeti taj vječni Savez već na zemlji: on i Bogočovjek u njemu.

Ovo je fasciniralo apostola Ivana, još više ta svijest i zajednički život s Otkupiteljem u Euharistiji. Bog nije daleko od čovjeka. Štoviše: želi biti s njim i na zemlji i u nebu. Ne u nekakvom prenesenom, „duhovnom” smislu, nego doslovce. U obliku Kruha – koji je život za vjernika, a skandal za onoga koji Boga zamišlja na ljudski način. Nova Objava novi je i vječni Savez, kako čujemo u riječima svake sv. mise. Taj Savez nije na oltaru prvotno, nego u nama, kada smo se dostojno pričestili. Savez nije u riječima, uklesan na kamenu ploču, napisan na papiru, nego u srcu katolika. Bog je htio osobno jedinstvo sa stvorenjem i ostvario ga je u svakome od nas po svome Sinu.

„Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju!”

Unatoč tome što smo prije par dana slušali izvješća o Isusovoj muci i smrti, klanjali se križu i njegovom raspetom tijelu, klečali i molili pred njegovim grobom, danas „bez po' muke” pjevamo uskrzne pjesme: „Gospodin slavno uskrsnu, Aleluja, Aleluja!”. Gotovo automatski i bez ikakva ustručavanja izgovaramo temeljnu i najvažniju istinu naše vjere: „vjerujem u uskrsnuće”. A i inače mnogo toga izgovorimo dok molimo Vjerovanje, premda nismo sigurni i nismo ispitali sebe vjerujemo li i živimo li stvarno te činjenice koje ispovijedamo kao svoju vjeru. Tek u trenucima tuge zbog odlaska nekoga dragoga iz našeg životnog vidokruga, u borbi s mislima o vlastitoj smrti, vidimo i osjetimo da istina naše vjere o uskrsnuću Isusovom i o našem vlastitom uskrsnuću izgleda tako teškom za povjerovati i prihvatiti. Tek tada vidimo koliko je apostol Toma imao pravo kad je tražio dodatne dokaze i želio vlastitim tjelesnim iskustvom potkrijepiti svoju vjeru u Isusovo uskrsnuće. U svjetlu Tomina postupka i mi sami možemo sebi postaviti pitanje: smijemo li se uopće smatrati vjernicima samo zato što „slijepo” vjerujemo sve ono što nam Crkva predlaže vjerovati i čemu nas uči?

NEVJERNI TOMA

Ponekad se čudimo apostolu Tomi, koji je pred svojim prijateljima izrazio sumnju u Isusovo uskrsnuće. Zbog toga ga i nazivamo „nevjernim Tomom”. Taj izričaj upotrebljavamo i za sve one koji sumnjaju u činjenice što im ih predočujemo te traže dodatne dokaze. U tren bismo mogli pomisliti da smo mi bolji vjernici od Tome. On je tražio dokaze, a mi bez dokaza i bez doticanja Isusova tijela smatramo sebe članovima zajednice vjernika koji „vjeruju u uskrsnuće”. Jesmo li stvarno bolji vjernici od Tome?

Prije nego je znao da će se dogoditi uskrsnuće Toma je hrabro poticao svoje prijatelje apostole: „Hajdemo i mi u Jeruzalem da umremo s njime!” Bio je spreman svoj život dati i staviti na raspolaganje Isusu. Toma je i prije Isusova uskrsnuća bio spreman položiti svoj život za Isusa, i prije no što je dotaknuo njegovo uskrslo tijelo bio je spreman umrijeti za ono što je Isus naučavao i propovijedao. Htio je svjesno doživjeti s Isusom njegovu i svoju muku i smrt. Htio se suobličiti s njime do kraja i u potpunosti. Sam čin dodira s Isusovim uskrsnim tijelom nije bio trenutak Tomina obraćenja, nego samo trenutak potvrde onoga u što je i prije vjerovao: s Isusom i za Isusa je vrijedno živjeti, vrijedno je za njega i s njime umrijeti. Smijemo li Tomu onda zvati nevjernim Tomom?

UVJERENI TOMA

Iz evanđeoskog teksta ne slijedi da je Toma ikada izrazio sumnju u Isusa. Štoviše, Toma nije bio nikada nevjeran Isusu. Toma je izrazio sumnju u navještaj koji su mu posvjedočili njegovi prijatelji apostoli. Nije sumnjao da je Isus Bog, nego je sumnjao da njegovi prijatelji ne govore istinu. Toma je bio nevjeran prvoj Crkvi i njezinom navještaju vjere. Nije sumnjao u Boga, nego nije vjerovao da Crkva i ono što ona uči kao put prema uskrsnuću vrijedi življenja i izvršavanja. U tome smo često slični Tomi. Ipak, kao i Toma, nismo čvrsto uvjereni da se tako vrijedi i ponašati, da tako vrijedi i živjeti. Nasuprot tome što kažemo da vjerujemo u uskrsnuće, živimo tako kao da vječnog života nema. Premda jedemo isti euharistijski kruh i slušamo istu evanđeosku riječ, sumnjamo da je provođenje onoga što u Crkvi čujemo pravi put prema spasenju i ispravan put prema istinskom zajedništvu. Kad vidimo sve sumnje koje su se skrile u našem srcu i nepovjerenje Crkvi, Papi, svećenicima i naše međusobno povjerenje i mi bismo danas trebali poželjeti da dotaknemo uskrslo tijelo Isusovo i da se uvjerimo poput Tome. Vrlo često mislimo da bismo tada postali „pravi” vjernici. Imamo li, stoga, pravo nazivati samo Tomu nevjernim? I mi bismo voljeli poput Tome čuti Isusov poziv: „Prinesi prst ovamo i pogledaj mi ruke! Prinesi ruku i stavi je u moj bok”, ali čujemo samo: „Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju!”

DODIRIVATI USKRSLOG KRISTA U BRAĆI I SESTRAMA

Događaj Isusova uskrsnuća za Isusove učenike i za prvu Crkvu bio je prilično potresno iznenađenje. Trebalo je proći podosta vremena da se svi apostoli i Isusovi sljedbenici koji su ga gledali kako umire ili su čuli o njegovoj muci i smrti uvjere u činjenicu da Isusovo tijelo više nije u grobu i da je on slavno ustao na život. Sumnje i nevjerica bili su sasvim razuman i očekivan odgovor na vijest o uskrsnuću Isusovu. Tomi se pružila prilika dotaknuti uskrslo Isusovo tijelo. Imao je mogućnost dodirnuti i uvjeriti se. Mi te mogućnosti nemamo. Nama nije dano staviti svoj prst i opipati njegove rane na rukama i svojom rukom dodirnuti njegov probodeni bok. Ali nam je dano da svojim prstima i rukama dodirujemo rane i boli, patnje i muke svoje braće i sestara – članova Crkve – uskrslog tijela Kristova.

O. Ervin Gellért Kovács O. Praem., član reda otaca norbertinaca

Nema važnijega od pripadanja Kristu

O. Ervin Gellért Kovács O. Praem. rođen je u Novom Sadu 1973. godine, gdje je završio osnovnu i Srednju medicinsku školu, nakon koje ga je biskup Ivan Pénzes primio za bogoslova Subotičke biskupije i poslao na studij teologije u Segedin i Budimpeštu. Za svećenika je zaređen u Subotici, 29. lipnja 1998., i postavljen za kapelana u subotičkoj katedrali (1998. – 2002.), a kasnije u Bajmaku (2002. – 2005.). Nakon postdiplomskoga studija na Papinskom liturgijskom institutu u Rimu (2005. – 2007.), iz Subotičke biskupije prešao je u Svećeničko bratstvo sv. Petra u Beč i tamo bio kandidat pola godine, a odatle je primljen u red premonstrata ili norbertinaca u Gödöllőu, gdje je 2008. dobio redovničko ime Gellért po sv. Gerardu, apostolu i prvom mučeniku mađarskog naroda. Vječne zavjete položio je 2013. godine. U redu ima dužnost učitelja novaka i člana opatijskog savjeta. Pastoralno djeluje u Gödöllőu u župi i gimnaziji svog reda i u staračkom domu, a u Budimpešti u Crkvi sv. Mihovila vodi zajednicu starog rimskog obreda.

Zvonik: Ivanovo evanđelje vrlo jasno opisuje Isusove posljednje dane, od ulaska u Jeruzalem do događaja njegove kalvarijske žrtve. Možda je ta jasnoća čak pridonijela da ga shvatimo „zdravo za gotovo”. Valja se uvijek vratiti na izvore: u čemu je za kršćane tako dragocjena i jedinstvena vrijednost Isusove žrtve? Kako je točno ona povezana s našom kršćanskom egzistencijom?

O. Ervin Gellért Kovács: Nakon grijeha naših praroditelja, koji je bio grijeh oholosti, samodostatnosti i neposluha, cijeli ljudski rod je izgubio Božje prijateljstvo i blizinu, onu posvećujuću milost bez koje nije moguće postići spasenje kao krajnji cilj našeg života. Svaki put kada smrtno sagriješimo, i sami produbljujemo jaz između Boga i nas, osuđujući sebe na vječni besmisao i prokletstvo. Nitko od nas nema moć da taj jaz premosti, jedino sam Bog koji iz ljubavi šalje svoga Sina da nas po svojoj smrti i uskrsnuću ponovno učini djecom Božjom i baštinicima Kraljevstva Nebeskog. On je svojom poslušnošću

do smrti i vjernošću Ocu, čak i po cijenu križa, dao zadovoljtinu za Adamov grijeh i svaki naš grijeh, i omogućio nam udio u njegovoj spasenjskoj žrtvi po vjeri i krštenju te ostalim sakramentima. Isusova žrtva je naš jedini put natrag k Ocu nebeskom i jedini način da nadvladamo smrt i vječnu muku. Zato za nas nema ništa važnije u ovom životu nego pripadati Kristu i sjediniti se s njegovom spasonosnom žrtvom putem krštenja i sudjelovanjem u svetoj misnoj žrtvi koja uprisutnjuje i nastavlja njegovu kalvarijsku žrtvu.

Zvonik: Kada su i kako kršćanske zajednice počele slaviti Uskrs? Kakav je duh slavlja Isusova uskrsnuća bio u kršćanskoj Crkvi prvih vremena? Približite nam povijesni tijek kršćanskoga vazmenoga slavlja.

O. Ervin Gellért Kovács: Kršćani su prvo počeli slaviti nedjelju kao spomen uskrsnuća, centralnog događaja spasenja. „Ako Krist nije uskrsnuo, uzaludna je naša vjera, a mi smo bjedniji od svih ljudi”, kaže sv. Pavao. Uskrs daje smisao svemu sto mi kršćani jesmo i što činimo. Slavlje

nedjelje od početka je neodvojivo od euharistije u kojoj je Uskrsnuli prisutan u svojoj Crkvi do konca vremena i okuplja oko sebe svoje učenike, dajući im snagu za život. Oko II. stoljeća Crkva je počela izdvajati jednu nedjelju, onu najbližu židovskoj Pashi, kao veliko godišnje slavlje Uskrsnuća i krštenja kao mistično sudjelovanje pojedinih vjernika u Kristovoj smrti i uskrsnuću. Postupno se razvija i korizma kao neposredna katehetska i liturgijska priprava odraslih katekumena na krštenje, a i vrijeme činjenja pokore za javne grešnike koji su zbog teških grijeha bili izopćeni iz Crkve. Toj pokori pridružili su se i ostali vjernici, jer nitko nije bez grijeha i svakome je potrebno obnoviti u sebi milost već primljenog krštenja. Vazmeno vrijeme do Pedesetnice vrijeme je mistagogije, tj. produbljivanja vjere i kršćanskog života, prije svega za novokrštene, ali i za sve vjernike u očekivanju drugog slavnog dolaska Kristovog, kada će spasenje dostignuti puninu.

Zvonik: Sveto Trodnevlje iznimno je bogato liturgijsko vrijeme, uvelike različito od bilo kojega drugog. Koji je povijesni tijek razvitka liturgijskih i obrednih posebnosti Velikoga četvrtka, Velikog petka i Velike subote? Što bismo iz povijesti slavljenja Trodnevlja mogli naučiti kako bi naše Vazmeno slavlje bilo plodotvornije?

O. Ervin Gellért Kovács: Sveto Trodnevlje vrhunac je čitave liturgijske godine, to su najsvetiji dani kada se posve trebamo posvetiti proživljavanju centralnih otajstava naše vjere, ne štedeći ni vrijeme za sudjelovanje na najsvetijim crkvenim obredima. Povijesno najstariji i najvažniji dio Trodnevlja je Vazmeno bdjenje, čije je središte primanje sakramenata kršćanske inicijacije i slavlje euharistije. Veliki petak i Veliki četvrtak su na neki način uvod u to, odnosno sva tri dana su u kontinuitetu: slavimo isto to jedino otajstvo. Misa Večere Gospodnje nema pravog svršetka jer pratimo Isusa u Getsemanski vrt. Obred Velikog petka nema klasični početak jer je nastavak bdjenja Velikog četvrtka, a i Vazmeno bdjenje je nastavak bdjenja Velike subote i rasplet drame Velikog petka. Nažalost, u kasnom srednjem vijeku obredi ova tri dana pomaknuti su u rane jutarnje sate i slavljani su praktično bez prisustva vjernika. Za vjernike su razvili bogate paraliturgijske obrede (vezane za Božji grob) u poslijepodnevnim satima, koji su lijepi, ali ni blizu tako bogati i duboki, kao prava liturgija. Tek polovicom dvadesetog stoljeća obredi se vraćaju u prvobitne večernje sate, a vjernici su pozvani da u njima aktivno sudjeluju. Jako je važno da te dane i te obrede ne promatramo samo kao uobičajene nedjeljne mise, koje su gotove za sat vremena i zatim slijedi svečani ručak, nego kao poziv da tri cijela dana budemo sa Spasiteljem, kao najuži krug njegovih prijatelja koji kroz liturgiju i pobožnosti, i izvan crkve,

proživljavaju i intimno sudjeluju u najtežim i ujedno najsvetijim događajima njegovog života.

Zvonik: Prilično je zamorno konstatirati svake godine sve veću komercijalizaciju uskrsnoga vremena, kao i zamku u koju glede toga upada vrlo puno katolika. Kakav „recept“ redovnici primjenjuju kako ne bi pali u tu zamku?

O. Ervin Gellért Kovács: Srećom, Uskrs, iako najveći blagdan, nije ni blizu tako popularan izvan vjerničkih krugova kao Božić, pa nije ni tako komercijaliziran. Recept bi bio ne stavljati naglasak na običaje: što kuhati, jesti i piti, kako farbati jaja i gdje ići na *polivanje*, nego u središte staviti sudjelovanje u liturgijskim obredima, pojačanu molitvu, post, razmatranje i kao najvažniju i nezaobilaznu točku: uskrsnu svetu ispovijed i pričest kao naše osobno duhovno uskrsnuće. Sve to postaje još dublje i djelotvornije ako se čini ne individualno, nego u obiteljskoj i župnoj zajednici.

Zvonik: Opišite nam, molimo vas, posebnosti Uskrsa u kućama reda otaca norbertinaca.

O. Ervin Gellért Kovács: Naš red je u isto vrijeme kontemplativan i aktivan, tj. kao svećenici svi imamo svoje pastoralne zadatke. Živimo skupa u samostanu i svaki dan svečano pjevamo centralne dijelove časoslova, koji su posebno duboki i znakoviti u Vazmenom Trodnevlju, no svaki svećenik ima i svoju crkvu i zajednicu vjernika gdje obavlja pastoralnu zadaću: vrši obrede i svete mise, ispovijeda, vodi duhovne vježbe, pripravlja katekumene za sakramente. Nakon svečanih misa na Uskrs, navečer skupa pjevamo specijalnu Večernju tijekom koje u procesiji idemo do krstionice gdje častimo novoblagoslovljenu krsnu vodu i sveta ulja, zahvaljujući na daru krštenja i bogosinovstva, a zatim slijedi svečana večera. Ova krsna večernja ponavlja se svaki dan u vazmenoj osmini.

Zvonik: Čini se da je red norbertinaca (premonstranaca) vrlo slabo poznat u našim krajevima te vas molimo za detaljniji opis povijesti i karizme reda kojem pripadate.

O. Ervin Gellért Kovács: Naš je red osnovan prije točno 900 godina, na Božić 1121. u mjestu Premontre u današnjoj Francuskoj. Utemeljitelj je sv. Norbert iz Xantena, koji je već kao dijete dobio status kanonika, ali je živio lagodnim životom sve dok prigodom jedne oluje nije pao s konja i doživio duboko obraćenje, nakon kojega se odrekao imanja i počasti i počeo živjeti životom siromašnog putujućeg misionara. Budući da su mu se mnogi pridružili, osnovao je novi red u kojemu svećenici, redovnici laici i redovnice žive po pravilu sv. Augustina, ali i laici koji ostaju u svojoj obitelji žive u duhu reda. To je bio prvi treći red u povijesti Crkve. Velika novost bila je spajanje samostanskog života, s osobitim naglaskom na zajedničkoj svečanoj liturgiji i pjevanju časoslova i

pastoralnog služenja u župama. Kada je Norbert postao nadbiskup u Magdeburgu, red se proširio po cijeloj Europi i još za života utemeljitelja, koji je bio rođak sv. Ladislava kralja, dospio u Mađarsku. Norbertinci su pokrstili slavensko pleme Venda na sjeveroistoku Njemačke, a imaju i samostane u Češkoj i Slovačkoj. U naše vrijeme, osim u srednjoj i zapadnoj Europi, norbertinaca ima i u Indiji, SAD-u i Brazilu u ukupnom broju od oko 1.300. Strukturu reda čine samostalne opatije sa zajedničkim generalnim opatom u Rimu. Budući da svakog redovnika zavjeti vežu za konkretnu opatiju, čitav život provodi na istom mjestu. Ja sam član opatije u Gödöllőu, u blizini Budimpešte, koja broji osam zavjetovanih redovnika, jednog novaka i dva kandidata, imamo dvije srednje škole i pet župa, a pomažemo i u velikom staračkom domu i u pastoralu ispovijedanja.

Jako je važno da obrede Vazmenog Trodnevlja ne promatramo samo kao uobičajene nedjeljne mise, koje su gotove za sat vremena i zatim slijedi svečani ručak, nego kao poziv da tri cijela dana budemo sa Spasiteljem, kao najuži krug njegovih prijatelja koji kroz liturgiju i pobožnosti, i izvan crkve, proživljavaju i intimno sudjeluju u najtežim i ujedno najsvetijim događajima njegovog života.

Zvonik: Jeste li vi jedini član ovoga reda podrijetlom iz Vojvodine? Što vas je osobito motiviralo da Božji poziv, nakon kraće službe dijecezanskog svećenika, ostvarite baš u ovom redu?

O. Ervin Gellért Kovács: Ja sam jedini. Iako sam kao svećenik Subotičke biskupije bio vrlo sretan, ipak mi je veoma nedostajalo svećeničko zajedništvo i zajednička svečana liturgija. Još kao bogoslov upoznao sam norbertince iz Gödöllőa tijekom ljetnih bogoslovskih susreta i dopao mi se njihov vrlo zahtjevan i tradicionalni pristup liturgiji i njegovanju gregorijanskog korala, kao i pastoralu koji se nadahnjuje takvom liturgijom. Kada sam bio na poslijediplomskom studiju liturgike u Rimu, upoznao sam i veoma zavolio tradicionalni rimski obred, kojem je papa Benedikt XVI. priznao zakonitost i ravnopravnost u Katoličkoj Crkvi 2007. godine, kao izvanrednom obliku Rimskog obreda. Uz dozvolu biskupa Ivana Pénzesa priključio sam se Svećeničkom bratstvu sv. Petra, koji s blagoslovom Svete Stolice čitav pastoral vrši po tom obredu s vrlo velikim uspjehom, osobito među mladima. Godine 2006., uz dozvolu kardinala Pétera Erdőa, utemeljio sam i zajednicu starog obreda u Budimpešti, koja sada broji više stotina, većinom mladih i obitelji, s velikim brojem djece. Kada ta zajednica nije mogla nastaviti djelovati pod okriljem Bratstva sv. Petra, norbertinci iz Gödöllőa su me primili pod svoje okrilje, a sa mnom i zajednicu. Budući da su norbertinci i ranije slavili časoslov po vlastitom tradicionalnom obredu, a svetu misu po novom pokoncilskom obredu, ali posve u duhu i stilu starog obreda, nije im to bilo strano. Prvi članovi zajednice starog obreda su i tako bili promicatelji gregorijanskog pokreta obnove, koji se

vezuje za ime prof. Lászla Dobszaya. On je popularizirao jednostavne gregorijanske napjeve na narodnom jeziku i tako širio autentičnu crkvenu glazbu po župama, u čemu su i norbertinci već desetljećima djelatno sudjelovali. Tako su se nastojanja oko obnove crkvene glazbe i obnove liturgije u duhu autentične tradicije spojila, a ja sam našao svoj pravi dom među norbertincima, gdje sam položio vječne zavjete 2013. godine.

Zvonik: Imaju li redovnici u vremenu u kojem živimo, drugačiju misiju od poslanja dijecezanskih svećenika, koji su, u velikoj većini, predvoditelji katoličkih zajednica u Bačkoj i koje katolici ovdje najčešće vide, sreću i s njima žive?

O. Ervin Gellért Kovács: Misija je ista: evangelizacija i širenje evanđeoske Radosne vijesti u svijetu koji sve više gubi vjeru, a time i nadu kao i smisao svog postojanja. U društvu koje se raspada trebamo spašavati duše i osnivati stabilne zajednice kršćanske vjere, nade i ljubavi. Redovnički redovi, svaki u duhu svoje karizme, imaju tu veliku prednost, da to redovnici čine u zajednici života, služenja i svjedočenja. I moto našeg reda je: „Skupa u zajednici s Bogom, među ljudima na svako dobro spremni”.

Zvonik: U Budimpešti, i uopće u Mađarskoj, vrlo ste aktivni u medijskom pastoralu. Što smatrate

naročito važnim za uspješni medijski pastoral u našem, medijima obilježenom, vremenu? Gdje su njegove granice i ograničenja?

O. Ervin Gellért Kovács: Nemam nikakvu strategiju medijskog pastoralala, a i ne razumijem se u medije. Jednostavno, kao svećenik, služim ljudima koji mi dolaze, služim svetu misu, propovijedam, ispovijedam, obilazim bolesnike, pripremjam na sakramente, držim kateheze i duhovne vježbe, predajem u gimnaziji i kantorskoj školi, odgajam novake svoga reda, a vjernici nešto od svega toga snime i stave na internet. Mislim da se evangelizacija i pastoral moraju temeljiti na osobnom kontaktu. Osobito vidimo koliko nam nedostaju u ovom trenutku, kada su

Ne smijemo davati previše važnosti sredstvima naviještanja, nego sadržaju: da to bude autentična, zahtjevana, nerazvodnjena i sekularizirana, nego cjelovita katolička vjera i moralni nauk naših svetih predaka.

Ako uspjeh očekujemo od neprestanog popuštanja i prilagođavanja ideologijama i pomodnim strujama ovog svijeta, ne pridobivamo duše za Krista nego za sebe. Izvorna i nepatvorena katolička vjera, posvjedočena u svakodnevnom životu, jedina privlači.

ti kontakti zbog pandemije ozbiljno ograničeni. Vjera se širi u zajednici, a riječi su uzaludne ako ih ne prati svjedočenje života. Medijski pastoral samo je prva postaja, poziv na življenje vjere u zajednici Crkve. Ne smijemo

davati previše važnosti sredstvima naviještanja, nego sadržaju: da to bude autentična, zahtjevana, nerazvodnjena i sekularizirana, nego cjelovita katolička vjera i moralni nauk naših svetih predaka. Ako uspjeh očekujemo od neprestanog popuštanja i prilagođavanja ideologijama i pomodnim strujama ovog svijeta, ne pridobivamo duše za Krista nego za sebe. Izvorna i nepatvorena katolička vjera, posvjedočena u svakodnevnom životu, jedina privlači.

Zvonik: Podrijetlom ste iz Novog Sada. Kako vidite mogućnosti i izazove pastoralala zvanja u ogromnim, rastućim gradovima?

O. Ervin Gellért Kovács: Ono što je već dulje vrijeme stanje u Novom Sadu, to sve više vrijedi za čitavu Europu: katolici i uopće vjernici su majusna manjina u poganskoj ili pseudokršćanskoj masi. No upravo to je i šansa za produbljivanje vjere: ona ne može ostati na razini pukog običaja, već mora biti svjesna, osobna, odgovorna odluka. Svoju vjeru možemo sačuvati samo ako ostanemo u čvrstim, solidarnim zajednicama, gdje ćemo jačati i pomagati jedni druge nasuprot utapanju u bezličnu masu, individualizam i atomizaciju. U takvim se zajednicama lakše rađaju zvanja koja podrazumijevaju predanost, ustrajnost i vjernost za čitav život kao što su duhovna zvanja ili kršćanski brak i roditeljstvo. I u našoj relativno maloj zajednici u Budimpešti, od godine 2006. nastao je veliki broj angažiranih kršćanskih obitelji, ali i duhovnih zvanja: trenutno imamo sedmoricu mladića u sjemeništima i novicijatima i dvije djevojke u novicijatu, kao i jednog svećenika i sestru karmelićanku. Dobar se dio njih obratio i primio sakramente u odrasloj dobi jer su kod nas našli ono što su uzalud tražili u svijetu.

Zvonik: Kojim prilikama boravite u Bačkoj i za koje krajeve, odnosno za koje ljude vas vežu sjećanja?

O. Ervin Gellért Kovács: U Bačku dolazim povremeno jer su mi svi članovi obitelji – u međuvremenu preseljeni u Mađarsku – i rođaci već pokojni. Obilazim njihove grobove u Bečeju i Zrenjaninu, a umjesto rodbine posjećujem stare prijatelje svećenike. Korijeni me vezuju za rodni Novi Sad, za crkvu Imena Marijina gdje sam imao mladu misu, Župu sv. Roka gdje sam služio sv. mise prvih tjedana nakon ređenja, za crkvu sv. Elizabete na Telepu gdje sam dugo išao na misu i ministrirao kod preč. Jánosa Strikovitsa, za franjevačku crkvu gdje sam bio kantor. U Novom Sadu bilo je mnogo vjernika, časnih sestara, kantora i sakristana, sada dobrim dijelom pokojnih, koji su puno pridonijeli mojoj vjeri i zvanju. Bečej je rodni grad moje majke gdje sam često bio na raspustu kod bake i djeda i odlazio u crkvu Uznesenja Marijinog kod mons. Zoltána Rokayja, koji je za mene bio svećenički uzor. U Zrenjaninu, rodnom gradu mog oca, krstio me je mons. Jenő Tietze, primio sam prvu pričest i krizmu iz ruku biskupa Tamása Junga, koji je dobro poznao moju baku i još davne 1984. joj preorekao da ću biti svećenik. Draga su mi i mjesta moje kapelanske službe: Subotica i Bajmak s mnogim dobrim vjernicima koje sam tu upoznao. Dobar dio mog srca i sada je u Bačkoj jer sam i ja sin naše rodne bačke zemlje.

Cjepiva – za i protiv?

Crkva je rekla svoje

U nastavku članka iz prošlog broja, donosim službeni stav Katoličke Crkve u obliku *Bilješke o moralnosti korištenja nekih cjepiva protiv COVID-19*, koja je objavljena u Rimu iz Uredâ Kongregacije za nauk vjere, 21. prosinca 2020. godine.

Bilješka daje odgovor prije svega na pitanje u „vezi s korištenjem cjepiva protiv virusa SARS-CoV-2, koji uzrokuje COVID-19, a u tijeku čijeg su se procesa istraživanja i proizvodnje koristile stanične linije uzete iz tkiva dobivenoga iz dva pobačaja koja su se dogodila u prošleme stoljeću. U isto vrijeme su različite, a nekada i proturječne izjave biskupa, katoličkih udruženja i stručnjaka u masovnim medijima potaknule postavljanje pitanja o moralnosti korištenja tih cjepiva.“ Ovom prilikom želim prenijeti stav Crkve glede primanja spomenutih cjepiva. Iz drugih izvora saznao sam sljedeće: „Kod cjepiva koja koriste povijesne linije ljudskih fetalnih stanica postoji razlika između onih koji ih koriste samo za prethodno testiranje, kao što su Pfizer i Moderna, i onih koji ih koriste u samom proizvodnom procesu poput AstraZeneca i Johnson & Johnson (www.unicath.hr)“.

Kada je moralno dopušteno, a kada ne?

„U ovome smislu, kada etički nesporna cjepiva protiv virusa COVID-19 nisu dostupna (npr. u zemljama gdje etički nesporna cjepiva nisu dostupna liječnicima i pacijentima, ili gdje je njihova distribucija otežana zbog posebnih uvjeta skladištenja i prijevoza, ili kada se u istoj zemlji distribuiraju različiti tipovi cjepiva, ali zdravstvene vlasti ne omogućuju građanima izabrati kojim će se cjepivom cijepiti), moralno je prihvatljivo primiti cjepiva protiv COVID-19 u čijem se procesu istraživanja i proizvodnje koristilo stanične linije iz pobačenih fetusa.“

Zašto je dopušteno?

„Temeljni razlog za smatranje korištenja tih cjepiva moralno dopuštenim jest to što je vrsta sudjelovanja u zlu (pasivna materijalna suradnja) pobačaja iz kojega potječu te stanične linije, od strane onih koji koriste tako dobivena cjepiva, daleka. Moralna dužnost izbjegavanja takve pasivne materijalne suradnje nije obvezujuća ako postoji ozbiljna opasnost, poput širenja opasnoga patogena koji se ne može suzbiti na drugi način, u ovome slučaju virusa SARS-CoV-2, koji uzrokuje COVID-19. Zato se mora smatrati da se u takvome slučaju sva cjepiva koja su prepoznata kao klinički sigurna i učinkovita može koristiti čiste savjesti, sa sigurnim znanjem da korištenje takvih cjepiva ne

čini formalnu suradnju s pobačajem od kojega potječu stanice korištene u proizvodnji tih cjepiva.“

Pobačaj se ni neizravno ne smije odobravati

„No mora se naglasiti da moralno dopušteno korištenje tih vrsta cjepiva, u uvjetima koji ga čine moralnim, u sebi ne čini odobravanje, pa čak ni neizravno, praksi pobačaja, i da to korištenje nužno pretpostavlja da se oni koji koriste ta cjepiva suprotstavljaju toj praksi. Zapravo, dopušteno korištenje takvih cjepiva ne podrazumijeva i ne bi smjelo ni na koji način podrazumijevati potvrdu moralnosti korištenja staničnih linija dobivenih od pobačenih fetusa.“

Poticađ farmaceutskim kompanijama

„I farmaceutske kompanije i vladine zdravstvene agencije zato potičemo da proizvode, odobravaju, distribuiraju i nude etički prihvatljiva cjepiva, koja ne stvaraju probleme sa savjesti kod pružatelja zdravstvene skrbi i kod ljudi koji će se cijepiti.“

Cijepljenje mora biti dragovoljno, ali...

„U isto vrijeme, praktični razum čini očitim to da cijepljenje u pravilu nije moralna obveza i da zato mora biti dobrovoljno. U svakome slučaju, s etičkoga gledišta, moralnost cijepljenja ne zavisi samo o dužnosti da se štiti vlastito zdravlje, nego i o dužnosti čuvanja dobrobiti cijele zajednice. U odsutnosti drugih sredstava zaustavljanja, pa čak i sprječavanja epidemije, dobrobit zajednice može preporučivati cijepljenje, naročito da se zaštite najslabiji i najizloženiji. No oni koji zbog svoje savjesti odbijaju cjepiva proizvedena sa staničnim linijama iz pobačenih fetusa moraju dati sve od sebe kako bi, uz korištenje drugih zaštitnih sredstava i ispravnoga ponašanja, izbjegli to da postanu prijenosnici uzročnika zaraze. Naročito moraju izbjegavati rizik zdravlju onih koji se iz medicinskih ili drugih razloga ne mogu cijepiti, a koji su najranjiviji.“

Osigurati cjepiva svima

„U konačnici, prisutan je moralni imperativ farmaceutskoj industriji, vladama i međunarodnim organizacijama da osiguraju da cjepiva koja su s medicinskoga gledišta učinkovita i sigurna, kao i etički prihvatljiva, budu dostupna i najsiromašnijim zemljama, i to na način koji tim zemljama neće biti preskup. Izostanak pristupa cjepivima inače bi postao još jedan znak diskriminacije i nepravde koje osuđuju siromašne zemlje da i dalje žive u zdravstvenome, gospodarskome i društvenome siromaštvu.“

(u sljedećem broju: Pitanja koja čekaju odgovor)

Otupimo oružje nacionalizma!

Velečasni, da li kao katolici možemo biti nacionalisti, odnosno kako da znamo kada ispravno volimo svoje, a poštujemo tuđe?

Hvala vam. (P. A.)

Poštuj tuđe, a svojim se diči – „Ali”!

Ovu krilaticu „svoje – tuđe” često čujemo i ona je što bi mladi rekli u redu. Ali, kako uvijek u životu često ima ono „ali” ili onaj „zarež”, doista postoji taj famozni „zarež” i to famozno „ali” koje je prijeko potrebno u društvu različitih naroda kako bi se ta ljepota Božjeg stvaralaštva sačuvala i ne narušila pogubnim idejama koje unizuju dostojanstvo čovjeka i njegove osobnosti.

Ako smo kršćani znamo zapovijedi ljubavi, ljubiti Boga i bližnjeg. Ljubav ne samo da podrazumijeva poštivanje nego voljenje onoga drugoga kao sebe samoga. Kako mogu „poštivati” drugoga kada ga moram voljeti, pa poštivanje je tek-tek „zrno ispod nokta” naspram onog uzvišenog osjećaja ljubljenja bližnjeg svog. Tako je to bilo i u Isusovo vrijeme, bližnji su Samarijanci, Rimljani, pogani, a tako i danas. Bližnji moj nije samo „nacionalna” kategorija, nego moralna, duhovna, ljudska.

Moje je ono što mi je Bog dao, što sam primio od svojih roditelja, starih i ono što sam stvaram. Ako ima što plemenito, Bogu ugodno, neka se ono samo diči i pokazuje jer dobar čovjek ne mora govoriti da je dobar. Dobar se čovjek prepoznaje po riječima i djelima svojim. Čovjek koji je pun znanja to ne naglašava. On jednostavno govori i ljudi to vide.

Ljubi tuđe i ljubi svoje i zajedno se dičite ispravnom ljubavlju koja ne poznaje granica, koja nadilazi puko ljudsko (usp. 1 Kor 13,1–13).

Hrani se domoljubljem, a gladuj nacionalizmom

Katolički teolog i filozof Dietrich Von Hildebrand u knjizi pod naslovom *My Battle Against Hitler. Faith, Truth, and Defiance in the Shadow of the Third Reich*, jasno razdvaja nacionalizam i domoljublje. Domoljublje je moralno pozitivni i obvezatan stav prema vlastitoj naciji. Domoljublje je iskrena, obvezatna i duboka ljubav i briga za vlastiti narod i naciju. Nasuprot tomu, nacionalizam je „kolektivni egoizam” koji ne priznaje postojanje drugih nacija.

Von Hildebrand navodi da domoljublje kao ljubav prema vlastitoj naciji prepoznaje potrebu drugih nacija da imaju svoj jezik, svoju državu, svoju kulturu, svoj jezik, jednom riječju svoj identitet, dok nacionalizam kao pretjerano kolektivno samoljublje ne prepoznaje tu mogućnost za druge.¹

1 Usp. Jurišić, Oliver. „Nacionalističko i patriotsko kr-

uz von Hildebrana možemo spomenuti i filozofa Charlesa Taylora koji nacionalizam opisuje kao nesposobnost priznavanja drugih i njihovog samoodređenja u smjeru vlastite nacije, države, kulture i jezika.²

Uz strane filozofe i mislioce s pravom možemo spomenuti našeg književnika i našeg Subotičanina Danila Kiša koji u temeljitom osvrtu, među ostalim, o nacionalizmu piše: „Nacionalizam je, prije svega, paranoja. Kolektivna i pojedinačna paranoja. Kao kolektivna paranoja ona je posljedica zavisti i straha, a iznad svega posljedica gubljenja individualne svijesti... Nacionalizam je linija manjeg otpora, komocija.” Govoreći o osobi koja je nacionalist kaže: „Nacionalisti je lako, on zna, ili misli da zna, svoje vrijednosti, svoje, što će reći nacionalne, što će reći vrijednosti nacije kojoj pripada, etičke i političke...”³

Prvo katolik pa „zarež” pa ostalo

Naša nas vjera uči biti pravim ljudima vršeći tako zapovijed Božju, zapovijed ljubavi. Kao što je Krist podigao palo čovječstvo u Adamu, tako i mi iznova podižemo svijest pripadnosti Božjem narodu, njegovoj Crkvi. Zato, katolik pa sve ostalo. Tako to „katolik” znači sveopće, a znači i biti čovjek. Budi čovjek dragi čitatelju. To je najljepši identitet. Pazimo se svih onih pogubnih ideja koji naciju stavljaju iznad Boga, prije vjere ili koji ju posve izjednačavaju s vjerom.

Navodeći filozofe koji se pozivaju na nauk Crkve, citirajući mislioce koji svojim razumom sagledavaju uzroke prošlih, sadašnjih i budućih podjela i sukoba želim svima vama predložiti kako smo kao ljudi potrebni onih mudrih i razboritih ljudi koji će se baviti počelima i idejama iz kojih su pronikle mnoge divne, ali isto tako i mnoge pogubne stvari i ideologije.

Zato se nadam da će „pamet” opet progovoriti, da će Bog poslati one koji će svojim umom, a još više svojom dušom i svojim srcem otupiti već jako naoštreno oružje nacionalizma koji huška u svim sferama od političkih, društvenih, crkvenih i ekonomskih.

I ne, nisam ni crveni, ni žuti, ni plavi, a vala ni crni. Jer su nacizam i boljševizam bile dvije strane iste medalje – samoljublje!

Poštovani, vaša pitanja možete poslati na e-poštu: stipicnebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić.

šćanstvo”, *Katolički tjednik*, br. 34, kolovoz 2018: 4–5.

2 Taylor, C. (1998). Nationalism and modernity. In J. Hall (Ed.), *The State of the Nation: Ernest Gellner and the Theory of Nationalism* (pp. 191–218). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9780511897559.009

3 Usp. Kiš, Danilo. *Po – etika: knjiga druga*. Beograd: SSJ Beograd. 1974:174–181.

Nevina dječica

Danas je svako nevino dijete koje podnese mučeništvo prije svoga rođenja zapravo slika nevinog Boga. U njima se svaki put Bog ubija, onaj koji je progonjen od početka. *Tražili su da ga ubiju* (Iv 7,1).

Herod je u ono vrijeme imao posla s majkama koje su u vrisku branile svoju djecu, danas više nije tako. Danas su majke postale Herodi vlastite djece. Postali smo Herodi svojih roditelja, svojih muževa i žena, vlastite djece, pa čak i one nerođene. Bog se danas proganja na svim razinama i načinima.

Kada ubijamo čovjeka, ubijamo osobu. Ta osoba je ono bitno „ja”. Prije pet godina imao sam dugu kosu, drugačije stavove, bio sam niži no, ipak sam bio „ja”. Prije petnaest godina stanovao sam drugdje, nisam znao ni čitati ni pisati, bio sam skroz drugačiji, no i onda sam bio „ja”. Prije 26 godina moj razum je bio skoro na nuli, ali ne mogu reći da to nisam bio „ja”. Sutra mogu osijediti, mogu mi odsjeći nogu, dobiti amneziju i početi sve ispočetka, ali bit ću i dalje „ja”. U majčinom krilu, da, bio sam skroz drugačiji, ali i tamo sam bio „ja”. To „ja” duboko u meni, onaj koji jesam, koji ne ovisi o okolnostima, dolazi od Boga. Tijelo mi je od roditelja, ali ja kao osoba postojim u Bogu i od Boga. Moje egzistencijalno

postojanje ne započinje tek mojim tjelesnim rađanjem. *Prije nego što te oblikovah u majčinoj utrobi, ja te znadoh, prije nego što iz majčina krila izađe ja te posvetih* (Jr 1,5).

Kod životinja koje se razmnožavaju s jajima mnogo je uočljivije da embrij (koji se razvija u jajima) nije jedno sa svojom „majkom”. Ono je odvojeno drugo biće s vlastitim životom, no bitno ovisno o svojim

roditeljima. Te životinje će i po cijenu vlastitih života štititi ono biće koje je bez njih bespomoćno. Pobačaj je abnormalna pojava no ne samo u biološkom smislu već prvobitno u duhovnome jer je čovjek stvoren na sliku i priliku Boga koji je ljubav, a davao bijaše čovjekoubojica od početka (Iv 8,44).

Ubojstvo osobe znači ubojstvo Boga. Kod svakog pobačaja osuđuje se nevino Bog, šalje ga se na bičevanje, na križni put, na raspeće, u smrt. Boga se želi totalno izbrisati, ušutkati, izbaciti iz naših života... Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste (Mt 25,40). No time razara i sama sebe, svoj duhovni psihofizički život, svoj brak. Pobačaj ostavlja posljedice u svim područjima života. Majka NIKAD ne može zaboraviti što je učinila, mnoge si NIKAD ne oprostite!

„Najveća opasnost za mir jest pobačaj jer ako možemo uništiti život koji daje Bog, i ako majka postaje ubojicom svoje djece, što reći o ubojstvima i ratovima u svijetu? Danas se ljudi više ne vole i upravo tu počinje opasnost za mir. Pobačaj je početak zala u svijetu.” (Majka Terezija)

Socijalna disonanca i naša očekivanja

SOCIJALNA OČEKIVANJA

Socijalni psiholozi tijekom protekloga stoljeća otkrili su da je ljudima veoma važno da očuvaju stabilnu i pozitivnu sliku o sebi. Drugim riječima, nastojimo održati relativno povoljno mišljenje o sebi čak i kada se suočimo s činjenicama koje su očigledno u suprotnosti s našim uljepšanim pogledom na stvari i sebe same. Želimo vjerovati da smo razumni i pristojni ljudi koji donose razumne odluke, ne čineći glupe stvari. Ipak, kada se suočimo s informacijama koje ukazuju na to da smo se možda ipak ponašali iracionalno, nemoralno ili glupo, doživljavamo znatni stupanj neugodnosti. Ovaj osjećaj neugodnosti, koji se suprotstavlja našem uobičajenom poimanju sebe, naziva se kognitivna disonanca.

Leon Festinger prvi je istraživao kako točno djeluje ovaj mehanizam i uočio je da biva vrlo uznemirujuće zato što nas prisiljava da se suočimo s neusklađenošću između onoga što mislimo da jesmo i onoga kako smo se zapravo ponašali. Proces nastanka vrlo je sličan onome gdje glad i žeđ izazivaju nelagodnost koja osobu motivira da jede i pije. Kako ljudi smanjuju disonancu? Postoje tri osnovna načina: mijenjamo ponašanja kako bismo ga uskladili sa suprotnim kognicijama (misli i vjerovanja), pokušavamo opravdati ponašanja promjenom jednim oprječnim stavom, pokušavamo opravdati svoja ponašanja dodajući nova uvjerenja i misli.

Osobe koje npr. puše, uspiju izmisliti prilično kreativne načine opravdanja za svoju naviku. Mnogi sebe uvjere da su podatci koji povezuju pušenje cigareta i

karcinom neuvjerljivi. I dok jedni dodaju i mijenjaju kognicije tako da kažu na primjer „Pogledaj mogega djeda, ima 87 godina i puši od svoje trinaeste godine”, drugi sebe uvjere da je pušenje na kraju dobro jer opušta i smanjuje napetost. Iako opravdanja nekada djeluju smiješno, ljudi koji su doživjeli disonancu uglavnom će poricati realnost ili je iskrivljivati u svojim pokušajima da smanje disonancu.

OČEKIVANJA I REALNOST

Još jedan od načina da osoba sebe učini nezadovoljnom jest da uvijek očekuje previše od sebe, drugih ili života. Tada je važno istražiti vlastite kriterije na temelju kojih očekujemo da se stvarnost odigra.

Čest slučaj su osobe koje dođu na terapiju jer su nezadovoljne osobnim statusom. Susrećem osobe koje su vrlo uspješne i pristojne na različitim poljima, ne uspijevaju naći partnera. Tada istražimo očekivanja i ponekada suočavamo osobu s načinom na koji ulazi u „začarani krug”. Naime, za razliku od želje koja je aktivna, očekivanje je pasivno, a na to ukazuje i riječ iz koje je izvedeno, a to je „čekati”. Što se sve čeka? Obično nešto pozitivno ili negativno, a očekivanja mogu biti visoka i niska. Što su niža očekivanja osoba se manje razočarava, ali može i neopravdano postaviti vrlo nizak standard za svoj životni odabir (na primjer „Važno da je neko tu...”). Pesimist koji stalno očekuje najgore sprječava sebe da doživi snažno razočaranje.

Kod bračne terapije koju radim s parovima, veliki broj njih pozivam da preispitaju očekivanja koja su imali na početku veze. Romantične fantazije o tome kako će izgledati njihov zajednički život često se mora zamijeniti realnijim zahtjevima od sebe i partnera. Kada osoba odustane od nerealnih očekivanja i zahtjeva, tada polako može vraćati u funkciju zadovoljstvo postojećim i fokusiranje na ono što već ima.

27. ožujka

Sveta Lidija

+ kraj prvog stoljeća

Najčešći imendan za ime Lidija je 27. ožujka, premda je spomendan svete Lidije iz Tijatire 3. kolovoza. Neki slave imendan 20. svibnja. Sveta Lidija iz Tijatire kršćanska je novozavjetna svetica koja je živjela u vrijeme apostola u mjestu Tijatiri u blizini grada Filipi u rimskoj pokrajini Makedoniji. Neki je zovu i Lidija Makedonska. Neki je zovu i Lidija Filipljanka. Ime Lidija mogla je dobiti i po pokrajini Lidiji gdje je živjela. Bavila se prodajom grimiza i proizvoda obojenih grimizom. Grad Tijatira je u vrijeme antike bio grad gdje se proizvodio i bojio jeftiniji purpur.

Skuplji purpur bio je pridržan caru. Purpur je ljubičastocrvena boja koju su prvi priređivali stari Feničani od bezbojnog soka tzv. „purpurnog puža“, koji tek na svjetlosti dobije svoju boju. Na sunčevu svjetlu najprije bezbojni sok puža bi najprije pozelenio, pa pomodrio i na koncu bi se dobila crvenkasta, ljubičastocrvena boja. Skupocjena tkanina ove boje kao purpurna ili skerletna odjeća, purpurni ili skerletni ogrtač, osobito kardinalski po sebi je velika dragocjenost. Sam izraz skerlet ili purpur označava ljepotu, sjaj, raskoš, skupocjenost, dragocjenost. Purpur je označavao kraljevsku čast jer su nekada kraljevi oblačili odijelo purpurne boje. Purpur se počeo proizvoditi 2000 godina prije Krista. Najbolji majstori purpura bili su Feničani. Purpur znači i odjeću obojenu tom bojom. U Bizantu se u purpur oblačio car i njegova svojta. Za kardinale se kaže da su purpurati zbog purpurne boje njihovog odijela.

Prema nekim izvorima rimski zakon zabranjivao je Židovima ispovijedanje njihove vjere unutar granica grada Filipa. Stoga su Pavao i njegovi pratitelji u subotu pronašli mjesto izvan grada, gdje su smatrali da se nalazi bogomolja. Tamo su zatekli samo žene, a jedna od njih bila je Lidija, po svemu sudeći uspješna, samostalna, emancipirana žena. Ona je priznavala pravoga Boga i prihvatila istinu pa je „krštena ona i dom njezin“. Krštena je u potoku pred gradskim vratima. Potok se danas zove Lidija. Lidijino je krštenje prvo Pavlovo krštenje u Europi. Pavao nije htio biti vjernicima na teret, a radosnu vijest želio je predati bez ikakve plaće i nadoknade. Filipljani su kasnije u nekoliko navrata slali Pavlu potrebne stvari i apostol im je bio zahvalan.

O svetoj Lidiji čitamo u Lukinoj knjizi Djela apostolska: *Sjedosmo i stadosmo govoriti okupljenim ženama. Slušala je tako i neka bogobojažna žena imenom Lidija, prodavačica grimiza iz grada Tijatire. Gospodin joj otvori srce, te ona prihvati što je Pavao govorio. Pošto se pak krsti ona i njezin dom, zamoli: „Ako smatrate da sam vjerna Gospodinu, uđite u moj dom i ostanite u njemu“* (Dj 16,13–15).

Sveta Lidija je, dakle, primila kršćanstvo od apostola Pavla. S obzirom na to da je bila bogatija od većine kršćana toga doba bila je u prilici ugostiti Pavla i druge apostole koji su dolazili u Filipe. Lidija je vjerojatno bila imućna i slobodna žena, možda udovica jer je mogla ponuditi gostoprimstvo apostolu Pavlu i njegovim pratiteljima, Luki, Sili i Timoteju. Lidija je pružanjem gostoprimstva u svojem domu željela dokazati i potvrditi svoju vjeru. U njezinoj kući vjerojatno se okupljala prva Crkva na europskom tlu. Ugostila je svetoga Pavla u svojoj kući, a sudjelovala je i u Pavlovim misionarskim putovanjima u razdoblju od 51. do 52. godine. U Lidijinoj kući okupljala se kršćanska zajednica iz grada Filipi. U Filipima je Pavao dospio u tamnicu, ali je već narednoga dana pušten na slobodu. Tada su Pavao i Sila opet potražili Lidijinu kuću. Grad Filipi postao je prvi europski grad u kojemu je Pavao propovijedao kršćanstvo, a Lidija je prva Europljanka koja je primila kršćanstvo. Lidiju zovu i Purpuraria, zato što je bila prodavačica ljubičaste tkanine. Simbol svete Lidije upravo je ljubičasta boja.

Sveta Lidija posebno se časti u pravoslavnim crkvama. Pravoslavni kršćani joj iskazuju čast gotovo kao apostolima. Njezin se lik vidi na brojnim ikonama. Blizu današnjega grada Filipi nalaze se ostatci nekada velike bazilike koja je bila posvećena svetoj Lidiji. Blizu mjesta njezina krštenja postoji i danas crkva njoj posvećena.

Zaštitnica je bojadisača tkanina i trgovaca. Lidija je trajni simbol vjere i gostoljubivosti, važan primjer značajne uloge žena i njihovog ravnopravnog položaja u povijesti i razvoju Crkve te putokaz za njihov status u suvremenom životu i djelovanju Kristove Crkve u modernim vremenima. Štuju je kao sveticu i katolici i pravoslavni i protestanti.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Sveto pismo u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, OCD (11)

„S vjerom se može planinu ovamo onamo micati, a sotonu samo postom i molitvom istjerati, Mt 17”. (Theologia pastoralis, 002737)

Nastavljamo s Isusovim prisposodobama u Svetom pismu, kako ih je razmatrao sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić i kratko zapisivao nama na pouku.

KUKOLJ I ŽITO: „Duhovni je kukolj grešnik i to truli otrovni kukolj, strašna strvina. Pa koliko puta grešnik sagriješi, na ovoj strvini se nova rana otvori, smrdljiva rana. Ovu sveti Bog ne može zgledati, zato mora grijeh kazniti. Ako je pak duša čista, ljepša od žita, gotov je sladak kolač, pa kad god dobro čini, miješa novi komad šećera u ovaj kolač. Najprije gledajmo duhovni kukolj, a zatim medeni kolač. Duhovni je kukolj bio Adam kada je sagriješio, Kain, cijeli svijet prije potopa osim Noe i njegove obitelji, Sodoma i Gomora. Medeni kolač je bila Blažena Djevica Marija, sv. Josip i svaki kukolj, grešnik, koji se obratio. Blažena Djevica Marija je toliko slatki kolač, da Isus nije čekao vrijeme žetve, sudnji dan, nego ju je uznio tijelom i dušom na nebo, da bude s Njim” (Theologia pastoralis, 003208). „Što je kukolj u žitu, to su nevaljali ljudi među valjanima, Mt 13” (Isto, 002736).

SOL: „Moram biti sol zdrava, a ne bljutava. Na temelju Isusove milosti mogu biti štogod! Dakle, milost neka djeluje” (Biser misli, 004238).

SVJETILJKA: „Tijelu je potrebna duša, inače je strvina, a još više jednome redu. Jer od svake strvine je veća duhovna strvina. Tjelesna je bez svoje krivice, a duhovna je strašna i gadna. Naš karmelićanski duh je duh revnosti, gorljivosti. Karmelita neka vazda gori kao svjetiljka pred Presvetim Oltarskim Sakramentom. Kada spava neka mu ljubav ne da mira, nego o Isusu sanja” (Theologia pastoralis, 003205). „Pred Euharistijom gori svjetiljka, a pred prisutnim Bogom ljubeća duša, pružajući darove ljubavi i djela pobožnosti. Tko od ove ljubavi gori, taj u javnosti koristi. Duh Sveti dijeli svjetlosti, da u dvojbi pravo pogodi” (Isto, 003415–16).

OKO: „Ako nas oko smuti, bolje da ga izgubimo, nego da u pakao zbog njega padnemo” (Isto, 002733).

OLUJA NA MORU: „Kada je Isus zaspao u ladici na moru, učenici su se uplašili zbog oluje. On ih je ukorio što su bojažljivi i malovjerni i utiša oluju, Mt 8” (Isto, 002734).

BITI RIBAR: „Što je u svijetu za dušu veća opasnost, sve nam više potreban duhovni ribar. Duhovni ribar je onaj tko mirno i ponizno živi u barci Katoličkoj Crkvi. Ribar je osobito onaj tko pazi na one koji lađu čine šupljom, pa hoće da lađa potone. To im neće uspjeti jer paklena vrata neće ovu lađu uništiti. Tko to ipak čini izvlače sebe kroz ove šupljine, te padaju u prljavo more živinskog života. Ovaj živinski život toliko ih zaslijepi da ne shvaćaju što je duhovno blaženstvo, a tko je slijep njih slijedi. Tko je pametan i ponizan, drži se sigurne lađe Crkve” (Biser misli, 004521).

KORMILAR LAĐE: „Duhovni kormilar lađe, Crkve, kada je oluja treba biti svatko koliko je od potrebe. Sada kad se podiglo novo poganstvo, bezvjerstvo, svi moramo biti kormilari, ribari s papom da lađa, katolička Crkva ne propadne. Propast ne može jer je s njom glavni kormilar Isus koji je obećao da ju pakao neće nadvladati. Dakle, borci su nesavladivi junaci. Nije savladan Isus jer je poslije ružne smrti slavno uskrsnuo. Petar je umro, ali živi u osobi pape Pija XII. Papa se bori jer je oluja. Borimo se i mi. Koliko duša spasimo, toliko zlatnih riba ulovimo, ove veselo plivaju u moru Krvi Isusove sakupljene u lađu, Katoličku Crkvu. Borio se sv. Atanazije i Ivan Zlatousti. Bori se mjesto njih svaki junački biskup. Borili su se vrijedni katolici. Mreža je dobar primjer svakog dobrog djela” (Biser misli, 004522).

MREŽA: „Prije nego je Isus sv. Petru zadao najdivniji rad, loviti ljude, pokazao mu je da bez njega ne može ništa učiniti. Hoćemo li mi da nam Isus dušu ulovi? Budimo kao mreža kojom je sv. Petar na zapovijed Isusovu mnoge ribe ulovio. Sve što vidimo nek je za nas također mreža, po kojoj nas lovi Isus u svoju mrežu, lađu, u nebo. Ali i mi budimo mreža za svakog okom, uhom, rukom i svom dušom, da i druge lovimo Isusu. Bez Isusa sv. Petar ništa nije ulovio makar se cijelu noć mučio. Također i mi ne možemo ništa, ali s vjerom u Isusa možemo svašta. Lovimo sve ukoliko je dobro, a u čemu je bolesno, to liječimo. Samo onaj lovi tko Isusa voli” (Theologia pastoralis, 003150; 003195).
(nastavlja se)

Prirodno planiranje obitelji

Znamo da naš tijelo ima svoj govor: mahanje rukom, osmijeh, slijezanje ramenima. Lako prepoznamo njihova značenja. No, još jedno dublje značenje utisnuto je u naša tijela: sliku otajstvene Božje ljubavi. Crkva nam govori da svaki bračni zagrljaj treba odražavati Božju ljubav. Bračna se ljubav nadahnjuje Božjom ljubavlju i oslikava ju. No, kada se kontracepcija pokuša umetnuti u jezik ljubavi – tijela kao da više ne govore istinu o Božjoj ljubavi. Ona ne govore da Božja ljubav daje život. Ona žele izraziti ljubav, ali njihov bračni zagrljaj govori: ljubav ne daje život. U suvremenoj kulturi sve je teže razumjeti i prihvatiti istinu koju Crkva ne napušta. U vremenu mnoštva ponuda i olakšica, potrebno je još konkretnije progovoriti o toj istini kako bi je supružnici prigrlili u svojim srcima. Što onda Crkva nudi kao rješenje: odgovorno roditeljstvo i prirodno planiranje obitelji.

Prirodno planiranje obitelji omogućava uspostavljanje ravnoteže između ostvarivanja sjedinjenja supružnika i iskazivanja ljubavi i rađanja. Kada bračni parovi nauče prepoznati znakove plodnosti i ženskog ciklusa, svoj bračni život još potpunije prilagođavaju Božjoj zamisli. Također, prirodno planiranje pruža mogućnosti za rast u mnogim krepostima: nesebičnosti, uzdržljivosti, čistoći, razboritosti... A njihov odnos prožima se većom osjetljivošću za potrebe i želje drugoga, kreativnošću u načinima izražavanja ljubavi. Prirodno planiranje potiče ih da promišljaju o Božjem planu za njihov brak i obitelj i kroz molitvu traže njegovu volju za njihovu trenutnu situaciju. Propitujući svoju savjest, svoje motive i spremnost za prihvaćanje novog života, supružnici su pozvani prepoznati upadaju li u zamku sebičnosti ili straha i uzeti u obzir dobro svojeg braka i već rođene djece tijekom donošenja odluke o novom djetetu. Okolnosti u kojima živimo brzo se mijenjaju i parovi su pozvani svaki mjesec propitivati svoje odluke i tražiti Božju volju. Tako su, ako ovome pristupaju čiste savjesti i u iskrenosti pred Bogom i jedno s drugim,

uvijek otvoreni prema životu. I u mjesecima kada vide da ih Bog sada možda ne poziva na začće novog djeteta zbog okolnosti u kojima se nalaze, oni Njega, a ne sebe stavljaju na mjesto onoga koji o svemu odlučuje. Pa i da u nekom trenutku pogrešno protumače znakove plodnosti i „neplanirano” dobiju novo dijete, oni ga prihvaćaju otvorena srca kao Božji dar.

JE LI PRIRODNO PLANIRANJE KONTRACEPCIJA ZA KATOLIKE?

Mnogi će se upitati koja je razlika između para koji koristi kontracepciju i para koji se služi nekom od metoda prirodnog planiranja? Kada svjesno i namjerno pridržavamo dio sebe od svog supružnika ne ostvarujemo potpuno sebedarje. Takav bračni čin uz kontracepciju govori: *dajem ti sve osim svoje plodnosti*. Ipak, ne čini li isto par koji odabire vrijeme za spolne odnose u danima kada znaju da neće doći do začća (ili je mala mogućnost za to)? Ne. Tada do trudnoće ne dolazi zbog toga što je to Božji naum – stvorio je žensko tijelo plodnim samo u određenom dijelu ciklusa. Oni nisu obesplodili taj čin. Ne govore Bogu: *Ne, mi ne želimo ti dati da stvoriš novi život*. Govore: *Da, neka bude tvoja volja*.

TO IPAK NIJE ZA NAS...

Mnogi će se na spomen prirodnih metoda odmah odmahnuti glavom tvrdeći da nisu pouzdane ili da ih ne mogu primjenjivati zbog neredovitih ciklusa. Važno je napomenuti da suvremene metode nisu metode ritma ili kalendarske metode koje su se nekad koristile pretpostavljajući da se ovulacija događa oko 14. dana ili sredinom ciklusa. Danas su razvijene vrlo precizne metode koje pomažu parovima da prepoznaju biološke oznake ženine plodnosti. Naravno, nitko ne kaže da je prirodno planiranje lako i jednostavno. Ono zahtijeva

učenje, strpljivost, komunikaciju i suzdržavanje u nekim razdobljima. No, osim za odgađanje trudnoće, ove metode mogu pomoći parovima koji se suočavaju s poteškoćama u postizanju trudnoće. Prepoznavanje promjena u ciklusu također može ukazivati na ženino cjelokupno zdravlje i pomoći u dijagnosticiranju određenih bolesti. Stoga je znanje o svojoj plodnosti višestruko korisno, kako djevojčicama koje tek ulaze u pubertet, tako i ženama u menopauzi.

KOJU METODU IZABRATI?

U svijetu postoje mnoge razrađene metode i centri za poučavanje o prirodnom planiranju. Svaka od njih ima svoje specifičnosti. Neke od njih prilagođene su i za određena stanja. Za uspješnu primjenu svake od

da prepoznaju za svaki dan ciklusa je li potencijalno plodan ili ne.

Billingsova ovulacijska metoda – možda najpoznatija, a razvili su je australski liječnici, Evelyn i John Billings još 1953. godine. Temelji se na prepoznavanju osnovnog obilježja plodnosti: cervikalne sluzi. Godinama je usavršavana i dopunjavana. Širom svijeta postoji mreža poučavatelja, pa tako i u Hrvatskoj. Na raspolaganju je i online obuka. Više informacija: Centar za prirodno planiranje obitelji Zagreb: www.ppo.hr

Fertility Care i NaPro liječenje – Drugi naziv ove metode je Creighton model. Znanstveno standardizirana i veoma pouzdana metoda. Sustav NaPro liječenja podrazumijeva pružanje medicinskih zahvata kojima se nastoji ponovno uspostaviti reproduktivno zdravlje, a ne samo sanirati trenutno stanje. Možete se informirati i stupiti u kontakt s edukatoricama iz Hrvatske koje pružaju pojedinačne online poduke na stranici: www.fertilitycare.hr (Centar za skrb o plodnosti FertilityCare Hrvatska).

Femm (Fertility Educational & Medical Menagement) – metoda koja je zasnovana na reproduktivnoj endokrinologiji koja ima ključnu ulogu u ženskom zdravlju. Osim odgađanja ili postizanja trudnoće ovom metodom mogu se djelotvorno liječiti stanja poput sindroma policističnih jajnika, endometrioze, neplodnosti, depresije, migrene, nepravilne funkcije štitne žlijezde, neredovitog krvarenja. Pomoću Femmovih medicinskih protokola liječnici prate stanje više od 10 hormona i uzimaju u obzir kliničku povijest pojedine osobe. U tablice za praćenje ciklusa upisuje se vrsta cervikalne sluzi, a postoji i jednostavna aplikacija za mobitele u koju se mogu upisati i druga opažanja. U Srbiji postoji jedna licencirana edukatorica ove metode – **Marija Stajić**, koju možete kontaktirati preko stranice: profemme.rs.

IZABRATI UZAK PUT

Znamo da se mnogi parovi susreću s poteškoćama u praćenju plodnosti, postizanju ili odgađanju trudnoće makar u nekom razdoblju svog bračnog života. Redoviti ciklusi prava su rijetkost. Prirodno planiranje traži od nas mnogo upornosti, strpljenja i žrtve. Ono je ponekad pravi test ljubavi i vjernosti. U nekim situacijama mnogi bi poklekli i jednostavno rekli da bi tu kontracepcija bila opravdana ili manje zlo koje bismo mogli izabrati. Poznati američki teolog i govornik Christopher West na ovaj je prigovor odgovorio: *Znam da mnogi prevrću očima na spomen prirodnog planiranja. Umjesto da prevrćete očima, pozivam vas da molite da vam se oči otvore. Da doista vidite svetost i dostojanstvo svakog bračnog čina, tko smo mi i za što smo stvoreni. Tako se ne mijenja samo naše ponašanje, nego i naše srce. Samo čistoća srca može mijenjati kulturu u kojoj živimo.*

njih najvažnija je dobra edukacija. Nažalost kod nas se ona svodi na učenje iz literature, ali u početku praćenja plodnosti i u zahtjevnijim fazama praćenja poput dojenja ili predmenopauze korisno je savjetovati se s poučavateljima. U Srbiji postoji samo jedna licencirana poučavateljica za Femm metodu. Za druge metode možete kontaktirati poučavatelje iz Hrvatske. Nijedna od ovih metoda ne temelji se na predviđanju na temelju toga kakav je bio prošli ciklus, nego pomaže ženama

Zar me ne prepoznajete?

Uskrsnuo je! Postoje ljudi na ovom svijetu kojima je Uskrs jednostavno samo običaj ili još jedan blagdan koji slave uz mnogo hrane, kolača, pića... Smatraju ga obiteljskom tradicijom, a tog dana uglavnom zakorače u svoje crkve. U vašim domovima Uskrs je nezamisliv bez šunke i jaja, a gdje je tu Isus? Zar ga ne prepoznajete? Veoma je malo potrebno prepoznati uskrslog Krista koji će u vaš dom unijeti pravu radost Uskrsa. Možda niste primijetili, ali vazmeno trodnevlje je vrijeme koje smo vezali za obrede u crkvama. Jednostavno tih dana nemamo dovoljno vremena za pripremu kolača ili neko ozbiljnije spremanje kuće... Tu je i obred Velikog četvrtka i Getsemanska ura, pa Veliki petak, križni put...

Nekako ne stignemo sve stvari u kući posložiti... No to nije ni važno. Čisto srce je sasvim dovoljno da ga prepoznate. Kada shvatite da niste pripremili dovoljno kolača ili niste ispekli dovoljno mesa za ovaj Uskrs jer ste bili na svim obredima u crkvi, tada ćete shvatiti da ste zapravo učinili pravu stvar, prvi korak k prepoznavanju uskrsloga. Trudite se da ovog Uskrsa prepoznate Krista koji je pobijedio smrt. Budite pravi vjesnici Uskrsa, poput žena koje su prve donijele vijest o Isusovu uskrsnuću! Sretan i blagoslovljen Uskrs!

Larisa

Hvala ti!

Dragi Isuse, hvala ti za sve što si podnio za nas.
Hvala ti što si pretrpio za nas svaki udarac biča.
Hvala ti za svaki čavao koji je prošao kroz tvoje tijelo.
Hvala ti što nas toliko voliš da si bez ikakvih prohtjeva za sebe prihvatio nas grešne duše za otkupljenje.
Hvala ti što si uvijek tu za nas kada te trebamo.
Hvala ti što imamo tebe za primjer drugima!
Hvala ti što imamo obitelj i prijatelje!
Hvala ti za sve lijepe i loše trenutke u životu!
Hvala ti što si nam ti, Isuse, prijatelj!
Hvala ti što nas voliš!
Hvala ti što nas učiš da su male stvari i geste dovoljne da bi ti bio sretan!
Hvala ti što imamo priliku za ispovijed kako bi se pokajali za naše grijehе.
Hvala ti što si nakon svakog pada na križnom punu ponovno ustao za nas.
Hvala ti što nam uvijek sve oprostiš.
Hvala ti za svaki zagrljaj koji nam pošalješ.
Hvala ti što si nam podario radost uskrsnog jutra.
Hvala ti za sve, Isuse!

Lora

Mladica iz panja Jišajeva

Trenutak Isusova uskrsnuća rađanje je novog života. Rađanje života i za svakog od nas. Nova mladica iz panja koji su odbacili.

Kao kada drvo odsiječemo, odstranimo mu korijenje koje ga drži u zemlji. Korijenje koje može predstavljati naše navezanosti, naše ljudske korijene, porijeklo, povijest, naš život. Ono što se ukorijenilo s nama na ovoj zemlji. Ono što je crpilo vodu s Izvora spasenja.

Isusu su pokušali odstraniti korijenje. Kao da je u nekoliko dana palo u zaborav sve što je gradio. Sve godine Njegovog života, svi putovi koje je prošao, sva dobra djela koja je učinio, svaka pouka koju nam je uputio.

Osušeni panj simbol je naših grijeha, naše nevjere, lutanja. Takvi smo oduvijek – slabi, grješni, zalutali. Ivan Krstitelj najavio je spasenje narodu. Najavio je mladicu koja će isklijati iz izabranog naroda.

Nadu koja će pokrenuti stari, odbačeni, osušeni panj.

Kada je prešao iz smrti u život, kada je isklijala mladica iz panja, rođena je nova nada za sve nas. Jedna mladica se raširi i daje grane pune lišća, cvjetova i plodova. Tako smo simbolično svi mi od Njega rođeni. Svatko od nas je jedna grana koja svojim lišćem daje hlad drugima, odmor, predah, zaštitu od kiše. Mirisni cvjetovi su nada za nove stvari i nove početke jer iz cvjetova nastaju plodovi naših dobrih djela. Plodovi u kojima i drugi mogu uživati, mogu ih nahraniti i dati snagu.

Doista su potrebne velike oči da vidimo male stvari. Divimo se više. Većina se ljudi ne divi dovoljno. Naš život usmjeren je k vrhu. Put koji vodi do neba protkan je našom ustrajnošću. Na koncu, vrh izgleda kao da para nebo.

Isusovo uskrsnuće daje nam nadu u vječni život. Nadu i da će naša dobra djela dati plodove. Da će iz panja izniknuti nova mladica, da ćemo se obnoviti, a plodovi naših dobrih djela bit će i drugima na spasenje. Vjerujemo sljedećem poglavlju svog života jer znamo tko mu je autor.

Jelena Pinter

U ono jutro

Vrtlaru dobri,
u ono jutro – tvoje jutro – susrest ćemo te nadomak grobu s kojeg je odvaljen kamen.

I grob više neće biti grob, ni smrt više neće biti smrt. I život će biti nov.

U svakom trunu praha bit će prepoznatljiv zagrljaj neba. Ako nam oko ne bude sporo.

Ako nam srce bude spokojno.

Hoćemo li te prepoznati i prije nego nas zazoveš imenom?

Ili ćemo pred tobom stajati zbunjeni i nijemi tražeći odgovor premda si već sve rekao.

Premda je već sve ispunjeno.

Osim našega „da“ tebi – u svemu i do kraja.

Vrtlaru dobri,

dođi u vrtove naših duša, u vrtove naših života.

Dođi u vrt svake duše, u vrt svakog života.

Učini da u njemu uzraste tvoje sjeme.

Samo tvoje sjeme: život izobilan.

Zemlju naših vrtova obdario si tolikim darovima neba.

U onim najsretnijim trenutcima, kad se beskrajni blaženstva prelijevaju našim bićima, znamo, pouzdano znamo da su i naši vrtovi – i svaki grumen zemlje u njemu – dar neba.

Da je sve što postoji dar neba.

I da nebo u nama raste koliko god mu dopustimo.

Koliko god ti dopustimo.

Vrtlaru dobri,

ti koji si sjeme svog uskrsnuća posadio u naša bića,

ti koji svojim uskrsnućem natapaš zemlju naših vrtova,

pouči nas kako da donesemo plod tvoje ljubavi,

kako da budemo plod tvoje zauzetosti.

Kako da ti budemo zemlja:

tebi i svakome s kim nam darivaš živjeti.

Vrtlaru dobri,

obdario si nas suncem, kišama i vremenom svakim,

i povjerio nam da se u vrtu ovog svijeta, ovog vremena,

zauzmemo za sjeme tvog uskrsnuća.

I bdijemo nad njegovim rastom.

I slijedimo kob sjemena. Tvoju kob.

Jer ti hoćeš da tvoja radost – radost sjemena – bude u nama

i da bude potpuna.

Vrtlaru dobri,

posluži se s nama

kako je tvoja uskrsna volja.

Stjepan Lice

SMANJIVANJE RIZIKA od prirodnih katastrofa

Na katastrofalne poplave koje su 2014. godine pogodile Srbiju, Caritas Srbije je odgovorio urgentnim pružanjem humanitarne pomoći ugroženom stanovništvu. Tom prilikom, u radu s ljudima na terenu uočeno je da su svijest stanovništva o zaštiti okoliša, znanje o prirodnim katastrofama i spremnost za reagiranje u slučaju njihova nastanka na iznimno niskoj razini. Stoga je Caritas Srbije pokrenuo program „Smanjivanje rizika od prirodnih katastrofa”. Dodatno potaknut Enciklikom pape Franje *Laudato Si: O brizi za naš zajednički dom* i u duhu njegovih riječi o značaju ekologije, zaštiti okoliša i prirodnim nepogodama, Caritas Srbije tijekom prethodnih godina informirao je više od 13.000 djece i odraslih građana. U suradnji sa Sektorom za izvanredne situacije i lokalnim samoupravama održano je više od 2.000 sati seminara, treninga i edukacija, a realizirano je 18 pokaznih vježba. U akcijama čišćenja riječnih korita do sada je očišćeno sedam rijeka. Također, posađeno je više od 15.000 stabala, kako bi se izgradili vjetrozaštitni pojasevi. Očišćeno je i nekoliko odlagališta, a neka od njih su preuređena u dječja igrališta i parkove.

Tijekom proteklih mjesec dana, u Bačkoj Topoli i Irigu održane su četiri radionice na temu „Smanjivanje rizika od prirodnih katastrofa”. Svaka radionica bila je namijenjena različitoj ciljnoj skupini (povjerenicima civilne zaštite i predstavnicima lokalne samouprave, učiteljima, osobama s invaliditetom...) te su i konkretne teme bile prilagođene sudionicima. Radionice su organizirane u okviru projekta *Be Ready*, a realizirali su ih Caritas Apostolskog egzarhata, Caritas Srijem i Caritas Srbije. Radionice je vodila magistrica civilne zaštite **Jovana Lončarević** iz Caritasa Srbije.

Caritas u Srbiji nastavlja s podizanjem svijesti i educiranjem stanovništva o značaju zaštite okoliša i pripreme za slučaj nastanka prirodnih katastrofa.

Caritas Subotice pruža pomoć beskućnicima

Zbog oštrem zime, u Subotici je u veljači ponovno otvoreno privremeno Prihvatilište za beskućnike, a za njegovo funkcioniranje zaduženi su Caritas Subotica i Crveni križ, koji osim tri obroka dnevno korisnicima osiguravaju garderobu, sredstva za higijenu, a po potrebi i liječničku pomoć.

Još u popisu stanovništva iz 2011. godine prikupljeni su podaci o više od 18.000 beskućnika. Nažalost, ovaj broj je u konstantnom porastu, a to nije slučaj samo u našoj zemlji. Stjecajem različitih nesretnih životnih okolnosti, ovi ljudi su se našli na ulici, bez krova nad glavom i igdje ikoga. Mnogi od njih žive u napuštenim šupama, barakama, šatorima, vagonima... Mnogi, pak, nemaju ni to već spavaju u parkovima, haustorima i podzemnim prolazima. Bez ognjišta, toplog obroka, mogućnosti za održavanje osobne higijene, ove osobe sve dublje i dublje tonu u bijedu i socijalnu isključenost. Naravno, ekstremno teški uvjeti života u velikoj mjeri utječu na njihovo zdravlje. Ne zaboravimo da ovi ljudi postoje! I to u našoj neposrednoj blizini. Ne skrećimo pogled! Pomozimo!

S Isusom na putu

ili o knjizi *Kušati uskrсну radost* Anselma Grūna
(Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2002., 163 stranice)

Proljeće

Drago mi je što Crkva dijeli vrijeme na određena razdoblja. Kako postoje adventsko i božićno vrijeme, tako je sada iza nas korizmeno, a pred nama uskršno vrijeme. Ova razdoblja pretpostavljanju određenu vrstu uvježbavanja na našem putu očovječenja. Dolazak proljeća se poklapa s vazmenim vremenom, a suštinski označava obnavljanje života i rascvjetavanje naših sposobnosti i mogućnosti u slobodi, radosti i ljubavi.

Putem Uskrsa

Svaki čovjek na drugačiji način doživljava svoje slabosti i rane, kao i iskustvo uskršnuća Boga. Doista je veličanstvena tajna našeg spasenja! Također, bilo bi dobro kada bi svaki čovjek osjetio i bio zahvaćen radošću vlastitog otkupljenja i izljeva Duha Svetoga. Kako spojiti ove točke na životnom putu? Kako hoditi putem Uskrsa i kušati uskrсну radost? Dominikanac Anselm Grün, poznat po svom jednostavnom spisateljskom stilu prodornih promišljanja, donosi pedeset poticajnih tekstova koji mogu poslužiti kao pomoć i putokaz na našem hodu kroz vazmeno vrijeme.

Pedeset poticaja

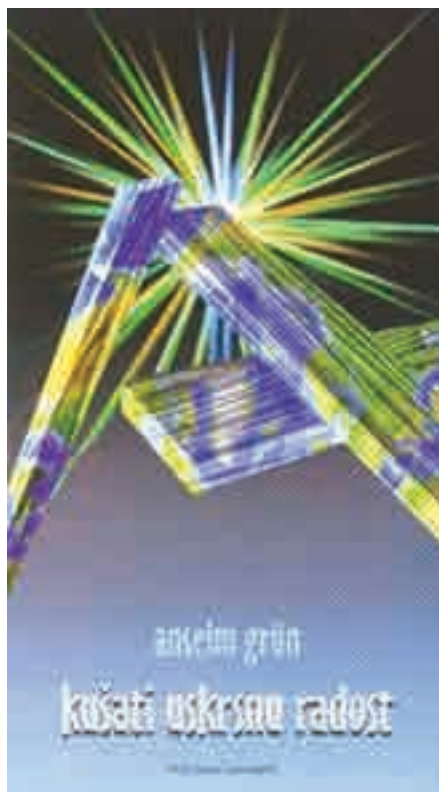
Knjiga je podijeljena u osam poglavlja, spram sedam vazmenih tjedana i blagdana Pedesetnice. Svako poglavlje, osim posljednjeg, sadrži po jedan tekst za svaki dan u sedmici. Autor je izabrao za svaki dan kroz ovo vrijeme po jedno uskršno evanđelje ili ulomak iz Djela apostolskih i izdvojio je glavni simbol ili lik iz izabranog ulomka. Razmatrajući u meditacijama određeni biblijski motiv u različitim

kontekstima, učinio nam je uskršne situacije, zgode i nezgode, istine bližima i prepoznatljivijima u svakodnevnom životu. Dobro je da naučimo prepoznavati tajnu uskršnuća u različitim životnim situacijama i njegovati je. Na koncu svakoga teksta nalazi se konkretna vježba koja čitatelju može pomoći u tome da uskrčna radost prostruji njegovim životom, zacijeli rane i probudi novi život, odnosno da postane dio njegovog života.

Nižu se kroz knjigu promišljanja o ženama na grobu čije je poruke potrebno oslušnuti, koje dobro osjećaju i vjeruju da je ljubav jača od smrti, koje ohrabruju i nas da vjerujemo svojoj duši. Slijede promišljanja o stražarima smrti koje svatko može poznati u sebi, koji se trude da sve ostane po starom, da se živi po šablonu normi i načela, bez mogućnosti Božje intervencije. Centralne figure dva poglavlja su Marija Magdalena i nevjerni Toma s kojima meditiramo o preobrazbama života i uzdizanju iznad sebe, o rastancima i utjesi, postavljamo pitanja o našoj ljubavi i sumnji. Na koncu, iščekivanje Duha Svetoga približeno je simbolima vihora, ognja i novog jezika te slikama Duha utješitelja i darovatelja.

Kroz cijelu godinu

Divno je svratiti pogled na sebe, hoditi svojim putem s Uskrslim Gospodinom k životu i ljubavi u što većoj punini. Hodajući s Isusom, otvaramo mogućnost da Bog uđe u naš život, da ga učini novim – tamo gdje je Bog, sve je zdravo i cijelo! Uskrs i radost ispunjenja Duhom Svetim ne završava se s ovih pedeset dana nego traje i zahvaća cijelu godinu, posebice nedjeljom na svetim misama kad se sjećamo i slavimo Isusovo uskršnuće.

Prepoznaješ li kod sebe neku Petrovu osobinu? Nalaziš li u sebi i Ivana i Mariju Magdalenu? Što sve gledaš samo razumom? Kada prosuđuješ ljude srcem? Ljubiš li tako strastveno kao Marija Magdalena? Ili si sebi zabranio strastvenu ljubav misleći da nije u skladu s tvojim kršćanskim odgojem? Vjeruj svojoj ljubavi i dopusti Mariji Magdaleni da te prati i uvede u tajnu ljubavi koja pobjeđuje smrt.

Obnova u Duhu Svetom (2)

U prošlom smo broju ukratko mogli vidjeti povijest katoličke Obnove u Duhu Svetom. Karizmatiku duhovnost susreli smo u više pokreta i zajednica koje smo do sada spominjali jer ona nije limitirana samo na jednu zajednicu nego je na različite načine prisutna u mnogima te je dio samog života Tijela Kristova. U ovom završnom doprinosu ciklusa o crkvenim pokretima zastaviti ćemo se stoga na teološkom razumijevanju ove stvarnosti.

U dvadesetom stoljeću kada se iskustvo „izljeva” Duha Svetoga još doživljavalo kao velika novost u Crkvi, postojala je zabrinutost kako će se razviti određeni sukob između hijerarhije Crkve i karizmatičnih osoba, međutim, nakon više od pola stoljeća možemo vidjeti kako se to nije dogodilo. Crkva je kao majka i učiteljica, još i prije samog početka katoličke karizmatičke obnove, u dokumentima Drugog vatikanskog sabora i napose konstitucije o Crkvi, naglasila kako Duh „uvodi Crkvu u puninu istine, ujedinjuje je u zajedništvu i službi, pruža i usmjerava raznim hijerarhijskim i karizmatičkim darovima, uljepšava je svojim plodovima” (LG 4). U istoj konstituciji također čitamo: „Budući da su te karizme, bilo one najsajnije bilo one jednostavnije i raširenije, osobito prilagođene potrebama Crkve i korisne, valja ih primati sa zahvalnošću i s utjehom”, dok „sud o njihovoj ispravnosti i urednoj uporabi pripada onima koji predsjedaju Crkvi i kojima posebno pripada to da Duha ne trnu, nego da sve provjere te zadrže ono što je dobro (usp. 1 Sol 5,12 i 19–21)” (LG 12). Njemački teolog Karl Rahner naglasio je kako „Karizmatički element pripada biti Crkve na način koji je jednako potreban i trajan kao i hijerarhijska služba i sakramenti”. Gospodin je u svojoj mudrosti odredio dva „kanala” milosti i posvećenja naroda Božjeg: preko sakramenata, hijerarhije i crkvenog učiteljstva te kroz karizme Duha Svetoga. Hrvatski teolog Mladen Parlov piše: „Ako su sakramenti ‘crpke’ milosti, karizme su iznenađenja milosti i Duha Svetoga.” Sakramenti su jednaki dar dan svima i na korist svakome, dok su karizme darovi namijenjeni pojedincu na korist svima i posvećenje cijele Crkve.

Svrha Obnove u Duhu je, kako su to u više prigoda naglasili Petrovi nasljednici, oživjeti vjeru u Isusa živog i uskrslog, ražariti ljubav prema Gospodinu, ljubav koja se onda pretače i na odnose s drugima i služenje Crkvi i društvu općenito. Svrha karizmatičke obnove nisu darovi u sebi, niti izvanredna duhovna iskustva nego napose osobni susret sa Sinom Božjim, susret koji po djelovanju Duha Svetog obnavlja dušu i njene snage i daje novu milost vjere, ufanja i ljubavi kao i posebne darove. Darovi Duha omogućuju da i druge osobe spoznaju ne samo intelektualno nego duboko egzistencijalno da Gospodin Isus nije tek povijesna figura i veliki dobrotvor, nego živi, uskrsli i

svemogući Bog koji ljubi svakog čovjeka na osobni način i želi ga povesti u avanturu novog i dubljeg odnosa s njim na hodu prema ispunjenju svrhe vlastitog života.

Takvo novo iskustvo susreta sa živim Bogom, slično onome koje je imao Savao/Pavao na putu prema Damasku, uvodi i u novo zajedništvo s Crkvom, u otkriće „institucionalnih darova” i sakramenata – kako je to i Pavao doživio. Ali zato je potrebno da oni koji čine vidljivu strukturu Crkve budu spremni prihvatiti izvanredno djelovanje Duha koje možda osobno nisu na takav način doživjeli i otvorena srca razlučiti i pratiti vjernike u zajedništvu Crkve, u sakramentalnom životu bez da se „trne Duha”. Potrebni su nam „Barnabe” koji će imati hrabrosti prihvatiti „Savle” našeg okruženja koji dotaknuti Božjom milošću pokušaju zbunjeni, pa možda i privremeno oslijepljeni na naša vrata. Duh Sveti, obećanje Očevu, izlijeva se u srca svih vjernika i vraća ih u zajedništvo s Ocem i Sinom, u puninu zajedništva kroz Tijelo Sinovljevo tj. Crkvu. Obnova u Duhu postala je teološko mjesto susreta sa živim Bogom, svetište nad svetištem koje postaje otvoreno da svi mogu u njega zakoračiti i susresti uskrslog Gospodina. U danima proslave Uskrsa i iščekivanja Pedesetnice, velika milost koju je Gospodin udijelio svojoj Crkvi može nam biti poticaj da otvorimo srca i vapimo za novim „izljevom” Duha Svetog u naše biće i za duboko iskustvo susreta s uskrslim Gospodinom. „Dođi, Duše Sveti, ispuni srca svojih vjernika; i zapali u nama oganj svoje ljubavi.”

Darovi Duha omogućuju da i druge osobe spoznaju ne samo intelektualno nego duboko egzistencijalno da Gospodin Isus nije tek povijesna figura i veliki dobrotvor, nego živi, uskrsli i svemogući Bog koji ljubi svakog čovjeka na osobni način i želi ga povesti u avanturu novog i dubljeg odnosa s njim na hodu prema ispunjenju svrhe vlastitog života.

<https://www.vjeraidjela.com/ukazanje-grupi-ucenika-u-sobi-iv-2019-23/>

Radost Uskrsa

Nakon Velikoga petka u Isusovim učenicima javio se osjećaj beznađa, besmisla. Vjerovali su da je on Mesija te se njegova smrt na križu nikako nije uklapala u njegovo poslije. Mnogi koji su ga poznavali zasigurno su mislili da će se na čudesni način spasiti u tim posljednjim trenutcima, no to se nije dogodilo. Isus je umro kao svaki drugi čovjek, osuđen na tako strašnu smrt. Pokopan je prije mraka, a s njim i mnoge nade i očekivanja onih koji su išli za njim. No, njegov ukop nije bio kraj, nego novi početak. Bog nikada nikog ne razočara, samo djeluje drugačije, a to čovjeku donosi mnogo bolje od onoga što može očekivati. Upravo je tako bilo i s Isusom.

NEOČEKIVANI OBRAT

Dok učenici sjede negdje zaključani razočarani i uplašeni za vlastiti život, žene odlaze na grob dovršiti obrede ukopa, mučene mislju tko će im odvaliti kamen s ulaza. Nitko ni ne sluti što se dogodilo, iako im je Isus to u više navrata navijestio. Ipak, uskrsnuće je događaj koji nadilazi povijest. Dok je Isus o tome govorio, nitko nije razumio, pa onda o tome nitko nije ni razmišljao. Iskustvo ih uči da poslije smrti nema ništa, njome sve završava, te su mislili da je tako i s Isusovim životom.

Međutim, u trenutcima najvećega beznađa i razočaranja, ženama se obraća anđeo: *Ne bojte se! Vi tražite razapetoga Isusa Nazarećanina. Uskrsnuo je! Nije ovdje* (Mk 16,6). Bog, gospodar života, ne može biti mrtav. On ne može razočarati one koji u njega vjeruju, ne može proći kroz ovaj svijet kao svaki obični čovjek jer on je Bog. Obećao je spasenje svima koji u njega vjeruju i donio ga je. No, da bi nam ga dao, morao je proći kroz smrt, pa u uskrsnuće. Spasenje se nije moglo dogoditi na neki ljudski način jer bi ga onda mogao donijeti i

neki čovjek. Ono je ostvareno nadpovijesnim događajem, a u povijesti, događajem o kojem ne znamo ništa, a opet znamo da smo njime spašeni. Kako je Isus uskrsnuo ne zna nitko jer to nitko nije vidio, a opet svjedocima se smatraju oni kojima se Uskrsli ukazao i uvjerio ih da je živ. Tako nakon tuge Velikoga petka dolazi do potpunog obrata, sviće radosno jutro Uskrsa, poslije kojega više ništa nije isto. Ljudi su spašeni od tame grijeha i smrti, Bog im nudi vječnu radost, a razočarani i poplašeni učenici postaju radosni i neustrašivi svjedoci uskrsnuća.

RADUJTE SE!

Uskrs daje smisao Velikom petku. Bez njega ne bi bilo naše vjere jer da Isus nije uskrsnuo ni naše otkupljenje ne bi bilo dovršeno. Uskrs vraća nadu i jamči život vječni, ali nas i obvezuje. Obvezuje nas da svijetom pronosimo radost uskrsnuća, da budemo neustrašivi svjedoci Uskrsloga u svome vremenu, kao što su apostoli bili u svome. Kršćanin se u svijetu mora prepoznavati po uskrsnoj radosti koju nosi u srcu. Možda će nam cijeli ovaj

život više ličiti na Veliki petak, ali ne smijemo izgubiti nadu i pasti u očaj jer Bog patnju proslavlja i posvećuje. Kršćanin zna da je tama Velikog petka samo korak koji prethodi radosti Uskrsa. Što je tama veća, to je veća i radost zbog odsjaja vječnosti koju donosi uskrsnuće.

Zato ne dopustimo da nikakve životne teškoće, društvena zbivanja niti antikršćanska ozračja ugase našu vjerničku radost. Isus Krist, naš Spasitelj, otvorio nam je vrata Raja, a ovaj blagdan koji nam je pred vratima samo nas podsjeća da nikada to ne zaboravimo i da, obasjani svjetlom uskrsnuća, uvijek radosno živimo svoje kršćansko poslanje, bez obzira na to što ovaj život pred nas stavlja. *Radujte se u Gospodinu uvijek! Ponavljam: radujte se!* (Fil 4,4).

Uskrs daje smisao Velikom petku. Bez njega ne bi bilo naše vjere jer da Isus nije uskrsnuo ni naše otkupljenje ne bi bilo dovršeno. Uskrs vraća nadu i jamči život vječni, ali nas i obvezuje. Obvezuje nas da svijetom pronosimo radost uskrsnuća, da budemo neustrašivi svjedoci Uskrsloga u svome vremenu, kao što su apostoli bili u svome.

Uskrsnuće „slike Božje”

Da smo „slika Božja” to kaže sam Gospodin Bog odmah na početku stvaranja svijeta, pa i čovjeka: *Na svoju sliku stvori Bog čovjeka!* Čak i ponavlja: *Na sliku Božju on ga stvori...!*

Kada to čujemo pomislimo na fotografiju. Kao da nas je Bog tada fotografirao i čuva sve fotografije svijeta u jednoj nebeskoj „kolekciji”, kao što nam je rekao da čuva naša imena koja su „zapisana na nebesima”. Tada nam se javljaju asocijacije o tome kako Bog izgleda kada smo svi mi različiti.

Međutim, znamo da se riječ „slika” može i drugačije razumjeti. „Slika” je neka osoba koju je rukom naslikao umjetnik, pa je izgled slike prepušten slobodi umjetnika. Dok fotoaparat striktno vidi samo osobu, dotle umjet-

Gospodin je došao pomoći nam razumjeti da nismo bogovi, nego „slika Božja” tj. slični Bogu, pa da nastavimo tako isto raditi i napredovati, ali samo dobro, pošteno i u skladu s voljom Božjom. Drugim riječima, da opet mislimo, radimo i ponašamo se tako da budemo „slika Božja” koja samo čini dobro i sve čini iz ljubavi prema čovjeku i za čovjekovo dobro.

nik dopušta uz sliku i još nešto. Gospodin Bog je ovim kratkim izrazom rekao jako puno i pod tim se krije puno više nego samo jedna „slika” ili „fotografija!” Pokušajmo malo razmišljati o toj, nikad do kraja dorečenoj rečenici!

Riječ je dakle o „stvaranju čovjeka” na „sliku Božju”. To bi moglo značiti da je Bog čovjeka stvorio da bude „sličan” po svojoj naravi svome Stvoritelju. Da bude duh kao što je Bog Duh. A to je istina. Čovjek nije tijelo, nego duh. Čovjek samo ima tijelo, ali je čovjek duh. To znači da može misliti jer ima razum. Može odlučivati jer ima slobodnu volju. Može donositi odluke. Može svoje čine sam prosuđivati i znati razlikovati „dobro i zlo” po savjesti. Kao takav, kao i Gospodin Bog može stvarati, može graditi, može izmišljati i konstruirati što još ne postoji na zemlji. Tako je čovjek sličan Gospodinu Bogu koji je apsolutno biće, a mi smo ljudi ograničeni na ovu zemlju. Gospodin Bog to čini u apsolutnom smislu, a čovjeku je dao da može u svojim granicama slično činiti. I vidimo da to čovjek i čini. Neprestano napreduje u znanju. Istina, to se najviše vidi na tehničkom području, ali može i na drugim područjima.

Tako je čovjek slika svoga Stvoritelja jer i on vlada ovom zemljom, kao što Bog vlada svemirom. I vidimo, čovjek je jako puno napredovao.

Nažalost, čovjek to pod đavlovom sugestijom nije razumio te je povjerovao da je postao Bog! I cijeli problem je u tome što se nakon krive odluke čovjek isto tako trudi, ali pogrešno. Sad svim silama hoće povjerovati da je Bog, a ne „slika Božja”, tj. samo sličan Bogu, pa mu se ne pokorava.

Tako možemo razumjeti dolazak Gospodina Isusa na zemlju. Došao je pomoći nam razumjeti da nismo bogovi, nego „slika Božja” tj. slični Bogu, pa da nastavimo tako isto raditi i napredovati, ali samo dobro,

pošteno i u skladu s voljom Božjom. Drugim riječima, da opet mislimo, radimo i ponašamo se tako da budemo „slika Božja” koja samo čini dobro i sve čini iz ljubavi prema čovjeku i za čovjekovo dobro.

U tom duhu možemo razumjeti Uskrsnuće Isusovo. Isus je svojim Uskrsnućem pobijedio Smrt i time nam je omogućio da možemo svladati svoju „smrt”. Naša „smrt” je što pogrešno primamo Božju Riječ koja kaže da smo „slika Božja”, a ne Bog. Kao što je Isus ustao iz groba živ da čovjek iz svoje zablude „uskrsne” na istinu. Jer Isus nije ništa drugo htio nego da mjesto svojeg pogrešnog gledanja prihvatimo Božje viđenje. Sve drugo može ostati. Možemo raditi. Možemo graditi. Možemo sve činiti što priliči „Božjoj slici”.

Kada čovjek to shvati i prihvati, dogodit će se uskrsnuće čovjeka iz svojeg krivog gledanja, čovjeka i njegovog grešnog ponašanja u novo gledanje i ponašanje! To će biti opet čovjek „slika Božja”! Daj Bože, da jednom takav Uskrs dođe!

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima...

S Kristom, pobijedivši smrt, slavimo radost uskrsnuća!

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji! Bili smo i mi nekoć mladi, zdravi, poletni i puni životnih planova. Tako je valjda i trebalo biti. Kada malo pogledamo protekli život, vidimo dosta ostvarenih planova, ali i mnoge neostvarene. Neke je, čini se, bilo nemoguće ostvariti, a neki su nam odlepršali našom krivnjom. Svjesni smo činjenice da niti jedan ostvareni plan nije bio bez manje ili veće žrtve. Ništa se u životu ne postiže lako i brzo. Svaki je uspjeh donio radost pa smo i zaboravljali gorčinu truda i napora. Pročitajmo sljedeću pripovijetku.

„U šumi na brdu bila jednom tri stabla. Razglabala o svojim snovima i nadama. Prvo stablo reče:

– Jednoga ću dana, kako se nadam, postati kovčeg za blago. Bit ću ukrašeno krasnom rezbarijom i svi će se diviti mojoj ljepoti.

Drugo stablo na to će:

– A ja ću biti veliki brod. Nositi ću kraljeve i njihovu svitu i ploviti u sve krajeve svijeta. Snaga moga trupa svima će ulijevati sigurnost.

Treće stablo doda:

– Ja želim narasti i biti najviše i najravnije stablo u šumi. Svi će me vidjeti kako stojim na vrhu brda i govorit će da svojim granama dotičem nebesa.

Prošlo nekoliko godina, a stabla su sveudilj sanjarila o svojoj svijetloj budućnosti. U šumi se pojavi skupina drvosječa. Jedan od njih ugleda prvo stablo i reče:

– Ovo je stablo snažno. Prodat ću ga tesaru.

I počne sjeći stablo. Stablo bijaše sretno. Bilo je sigurno u to da će ga tesar istesati u kovčeg za blago. Drugi drvosječa pokaže na drugo stablo i reče:

– I ovo je stablo snažno. Ponudit ću ga brodograditelju.

I drugo stablo bilo je sretno. Znalo je da je na putu da postane velik brod. Treći drvosječa zastane kod trećeg stabla. Ono se prestravi jer ako ga posijeku rasplint će se svi njegovi snovi. Drvosječa ga razgleda sa svih strana i, ne rekavši ništa, zamahne sjekirom i posiječe ga. Prvo stablo dospije k tesaru. Ovaj od njega načini jasje, smjesti u štalu i napuni sijenom. Drugo stablo rukama brodograditelja postade ribarskim čamcem. Treće bi sasječeno u dva dugačka trupca i ostavljeno u mračnom skladištu. Prošle su mnoge godine. Stabla zaboraviše svoje nekadašnje snove. Jednoga dana, u štalu se skloniše čovjek i žena. Žena ondje rodi djetesce i smjesti ga u jasje jer nije imala kolijevke. Stablo zatreperi, osjetivši

važnost trenutka, najvažnijeg trenutka u povijesti čovječanstva. Jasje su primile najveće blago na svijetu. Prošlo trideset godina. Jednoga dana, skupina ljudi ukrca se na ribarski čamac i zaplovi jezerom. Digne se oluja i ljudi u čamcu se prestraše. Svi osim jednoga. On vjetru zapovjedi: „Mir“! I oluja stade. Tada stablo uvidje da u svome koritu nosi Kralja nad kraljevima. Prošle su još tri godine. Otвориše se vrata spremišta i netko izvadi trupce koji su toliko godina ležali u mraku. Jedan čovjek ponese ih kroz ulice grada, a svi mu se okupljeni rugahu i udarahu ga. Kada dospješe do vrha ogoljelog brežuljka, čovjeka pribiše na trupce složene u križ i uzvisiše ga da ondje umre. U osvit nedjeljnog jutra. Stablo uvidje da se toliko približilo nebesima da ga je sam Bog bio obgrlio.”

Dragi moji, jeste li razumjeli poruku? A sada pročitajmo pripovijetku-basnu o životinjama.

„Mladi se ždrijebac razbolio. Seljaku bilo žao lijepog mladog vranca te je došao veterinar i prepisao mu lijek za konja.

– Tri dana mu dajte lijek. Ako mu ne bude bolje, nažalost, morat ćete ga uspavati.

To je čulo janje. Prvi dan konju nije bolje, drugi dan također. Priđe mu janje i kaže:

– Molim te, Veliki, ustani, moraš ozdraviti!

Ali konj ne ustaje. Dođe i treći dan, a konj ne ustaje. Janje ga opet zamoli:

– Molim te, Veliki, ustani. Ako ne ustaneš, danas će te ubiti.

Odjednom konj ustane i polako izađe iz štale. Ugledavši konja svi se počеше veseliti, a seljak će radosno:

– Ovo moramo proslaviti. Večeras ću zaklati janje!”

Dragi moji stari i bolesni prijatelji. Ne čini li vam se poznata ova priča. Jesmo li našli sebe u obje? Kada nam stvari i planovi ne idu na ruku, znajmo da Gospodin uvijek ima neki naum s nama. Božji putevi za nas su uvijek najbolji. Da bismo nekom pomogli moramo biti spremni na manju ili veću žrtvu. Kako bi mi, okorjeli grešnici, bili spašeni od vječne smrti, Janje Božje – Isus dragovoljno je pristalo na muku i smrt na križu. Nije samo umro nego je i uskrsnuo. To nas već 2000 godina veseli i ispunja nadom da ćemo se unatoč našim mukama i patnjama u životu naći u njegovom zagrljaju.

Uskrs je pred nama. Želim vam da radosna srca proslavimo spasonosni nam blagdan. Sretan vam blagdan uskrsnuća Isusova!

MICHELANGELOV uskrslí Krist

Uskrsli Krist skulptura je Michelangela Buonarrotija, nastala između 1519. i 1521. godine i postavljena u crkvi Santa Maria sopra Minerva u Rimu. Smatra se jednim od glavnih Michelangelovih djela i jedno je od najvažnijih umjetničkih djela talijanske renesanse. Djelo je sačuvano u dvije verzije.

Michelangelu je dana umjetnička sloboda dizajna. Izraženo mišićavo tijelo muškarca srednjih godina savršenog je anatomske oblika, prema drevnom idealu ljepote. S lijeve strane, u žilavoj, snažnoj ruci drži nad sobom veliki križ, zagrljen u ruci. Ispred njega, u desnoj ruci, neki od Isusovih oruđa patnje: spužva octa i užice kojim je bio vezan za križ. Kompozicijska shema u držanju određena je spiralnom rotacijom tijela, koju je Michelangelo dalje razvijao i koja je trebala postati uzor budućim generacijama. Glavu okrenutu od križa s poniznim i ranjivim izrezom izradio je prema tradicionalnom Kristovu licu, s lepršavom kosom i bradicom, pogleda usmjerenog u daljinu. Prsti detaljnog lijevog stopala strše iznad stjenovitog brda. Ambivalentnost i dinamika suprotstavljenih pokreta pogleda i tijela podsjećaju na Rafaelovu Galateju s freske u vili Farnesina, koju je Michelangelo posjetio tijekom boravka u Rimu 1517. godine. Lik čvrsto stoji na kamenu, iza njega je kliznuo panj, pokrov. Sebastiano del Piombo je u svom pismu od 6. rujna 1521. napisao: koljena ove Kristove figure vrijede više od cijelog Rima. A Giorgio Vasari opisao je kip kao iznimno vrijednu figuru.

Kristov se lik štupa kao čudesni kip od kraja 16. stoljeća, što je dovelo do činjenice da je Kristovo desno stopalo umotano kako bi mogao izdržati poljupce hodočasnika. To je uklonjeno tijekom restauratorskih radova u 19. stoljeću.

IKONOGRAFIJA

Do početka 20. stoljeća, kip se u literaturi nazivao „Krist” ili „Krist iz Minerve”. Henry Thode ga je vidio kao

Čovjeka tuge (1908.), Charles de Tolnay na njega se osvrnuo 1948., pozivajući se na račun Metello Varis Michelangelu 1532., u kojem je potvrdio da je primio „samostojeći, goli lik, što znači uskrsnuće našega Gospodina”, kao „uskrslí Krist s oruđima muke, tj. Čovjek žalosti”, iako nedostaju sve rane ili geste patnje. Daljnji ikonografski opisi odnose se na prikaz kao Adama, koji pokušava opravdati golotinju lika. Gerda Panofsky u njemu vidi „Novog Adama” koji je pobijedio grijeh i smrt starog Adama, prema apokrifnom Nikodemovom evanđelju, u kojem Krist na svom putu u pakao objavljuje radosnu vijest dušama koje čame u podzemlju i ostavlja im svoj križ za utjehu. Frommel tumači značenje kipa, kako bi vjernicima

obećao uskrsnuće duše i tijela, kako to Augustin opisuje u svom djelu De civitate Dei.

Jedinstveno u Michelangelovom liku je golišavi prikaz odraslog Krista, koji je bio iznimka i značajno kršenje tabua čak i u vrijeme visoke renesanse. Može kombinirati drevnu božansku predstavu s kršćanskom ikonografijom pozivajući se na Bibliju i opravdavajući da je Isus stavljen u izrezbareni grob s pokrovom i da je Petar samo pronašao krpe u praznom grobu, tj. u trenutku uskrsnuća bio je nag (Luka 24,12; Ivan 20,6). Međutim, to su morali podržati najviši predstavnici reda i vjere, inače se ova naredba ne bi izvršila. Michelangelo je prvi put u raspele Santo Spirita u Firenci umjetnički primijenio fizičku ljepotu čovjeka, ponovno otkriven u renesansi i isklesao Krista na križu bez ogrtača. I u drugim se djelima pozivao na drevni ideal ljepote i izrazio svoju ideju o raju, posebno na svojoj fresci Pad čovjeka i protjerivanje iz zemaljskog raja.

Nakon Tridentskog koncila, koji je zabranio prikazivanje besramne ljepote, skulptura je bila provokacija. Između 1546. i 1638. redovnik uznemiren savješću osakatio je kip, zbog čega je oko kože, koja je do tada bila gola, morao biti navezan pokrivač od tkanine.

Blagdan svetog Josipa

Blagdan sv. Josipa svake godine slavimo 19. ožujka, izuzev, ako u nekim godinama ovaj datum padne u Veliki tjedan. No, sv. Josip nije se oduvijek slavio ovoga dana. Najraniji tragovi liturgijskog štovanja sv. Josipa smještaju se u 8. i 9. stoljeće.

Jedan trag vodi u kalendar koptskih kršćana. Na prijelazu iz 8. u 9. stoljeće u koptskom kalendaru na dan 20. srpnja nalazimo spomen „Josipa drvodjelje”. Ovaj datum nalazimo u koptskom spisu *Povijest Josipa tesara* pri spomenu Josipove smrti. Drugi trag vodi u današnju Francusku. Oko 800. godine jedan martirologij (liturgijska knjiga u kojoj su po danima zabilježena imena svetaca koji se u taj dan svetkuju s kratkim životopisom) bilježi na dan 19. ožujka: Josip, Zaručnik Blažene Djevice Marije. Ovaj trag nije posve zajamčen. U 10. stoljeću martirologij iz Fulde bilježi također spomen sv. Josipa na dan 19. ožujka: U Betlehemu sv. Josip. U 12. stoljeću križari su u Nazaretu izgradili crkvu sv. Josipu u čast i tu susrećemo prvo blagdansko slavlje sv. Josipa.

Otkud sv. Josip na dan 19. ožujka? Do danas nema pravog odgovora. Pojedini pisci koji se bave poviješću blagdana povezuju izbor datuma 19. ožujka s rimskim blagdanom *Quinquatria*. Ovaj rimski blagdan je bio u čast Minerve, rimske božice. Održavao se između 19. i 23. ožujka. Među ostalim, rimska je Minerva smatrana božicom zanatlija. Dugo je vremena, čak i u srednjem vijeku mogao ostati trag ovog svetkovanja među zanatlijama, pa tako neki smatraju da je ovo svetkovanje pokršćanjeno u spomen sv. Josipa, također zanatlije. No, ovo je tumačenje samo pretpostavka.

Čašćenje sv. Josipa osobito su širili franjevci, posebno Bernardin iz Sijene i Bernardin iz Feltre. Rezultat tog širenja štovanja je uvođenje spomena sv. Josipa u rimski kalendar u vrijeme pape Siksta IV. 1479. godine, koji je i sam potjecao iz franjevačkog reda. Papa Pio V. uveo je blagdan sv. Josipa za cijeli rimski obred apostolskom

konstitucijom *Quo primum* 14. srpnja 1570. godine. Papa Grgur XV. uveo je 1621. godine slavlje sv. Josipa kao obvezno. Prilikom proglašenja sv. Josipa zaštitnikom Crkve, Pio IX. je 1870. godine podigao blagdan na razinu svetkovine prvog reda, ali ju je vratio na razinu drugog reda jer je padala u vrijeme korizme. Papa Benedikt XV. ponovno ju je podigao na razinu svetkovine prvog reda i odredio da bude zapovijedani blagdan.

Nakon toga su se razvijali i liturgijski tekstovi za slavlje sv. Josipa. Za tadašnji brevijar (današnji časoslov) 1714. godine umetnuta su tri himna čije se autorstvo pripisuje Ivanu Escollaru, španjolskom karmelićaninu, dok se autorstvo današnjih himana u časoslovu pripisuje Jeronimu Casanateu. Papa Benedikt XV. u izdanje misala iz 1920. godine prvi puta je uveo vlastito predslavlje sv. Josipa.

Istočne Crkve sv. Josipa slave u nedjelju nakon Božića. To slavlje sv. Josipa je povezano s kraljem Davidom i apostolom Jakovom mlađim te se taj blagdan naziva Spomen svetoga Josipa, zaručnika, Davida kralja i Jakova apostola, brata Gospodnjega. Najraniji spomen ovoga blagdana potječe iz 10. stoljeća, a osobito se razvio tijekom 12. stoljeća. Ovdje se radi o liturgijskom proširenju blagdana Božića, povezujući ove tri osobe kroz bliski odnos s Isusom. Sveti Josip ima udjela i u blagdanu Nedjelje svetih otaca koja se slavi u nedjelju prije Božića, a

u svom sadržaju ima spomen svih Božjih ugodnika od Abrahama do Josipa. Na drugi dan Božića kršćanski Istok slavi Zbor (Sabor) Presvete Bogorodice, no toga dana je i spomen Bijega u Egipat, kada se također spominje sv. Josip.

Koptski kršćani i danas slave sv. Josipa na dan 26. Abiba (odnosno 20. srpnja, po gregorijanskom kalendaru 2. kolovoza), a liturgijski su tekstovi još od vremena srednjeg vijeka. Pojedine manje kršćanske zajednice poput Maronita i Kaldejaca slave sv. Josipa u nedjeljama prije Božića.

Mala crkva – najvećeg patrona

Mnoge su subotičke crkve među stanovnicima zavrijedile vlastite „nadimke”, koji su čak i danas iznimno zastupljeni i među prepoznatljivi domaćim svijetom. Nerijetko se koji stranac nađe u potrazi za određenom crkvom te pitajući prolaznike za crkve sv. Jurja, sv. Terezije Avilske, sv. Mihovila ili sv. Roka, naiđe na pokoji blijedi pogled i slijeganje ramenima. No, kada upita za „Staru” crkvu, upitani učas znaju kako se radi o franjevačkoj Crkvi sv. Mihovila, a nadimak je dobila zbog svoje bogate povijesti kao najstarija subotička katolička crkva. Povijest nije jedini kriterij za nadimke subotičkih crkava, pa tako imamo „Kersku” i „Senčansku” crkvu, koje su svoje nadimke dobile po gradskim četvrtima u kojima se nalaze – Crkva sv. Roka po četvrti Ker, a Crkva sv. Jurja po četvrti Senta. Neke crkve nadimke su dobile i po svojim dimenzijama, pa tako svaki Subotičanin zna kako je „Velika” crkva upravo katedralna bazilika sv. Terezije Avilske. Jednako tako, Subotica ima i svoju „Malu” crkvu koja nipošto nije trebala biti mala, štoviše, trebala je biti najveća subotička crkva koja bi služila i kao katedralna. To je crkva Isusova Uskrsnuća u gradskoj četvrti Mali Bajmok, na zapadnom ulazu u grad.

Ova župna crkva nalazi se usred prostranog parka u neposrednoj blizini subotičke Kalvarije i Bajskog groblja, a pažnju plijeni svojim zanimljivim izgledom. Naime, ova crkva nikada nije dovršena. Kamen temeljac položio je još 1933. godine tadašnji bački apostolski administrator, biskup Lajčo Budanović, a arhitektonski je plan izradio Dragutin Molzer. Želja je biskupa Budanovića bila podići impozantnu katedralnu crkvu posvećenu Isusovu Uskrsnuću kao vrhuncu i temelju kršćanske vjere, biskupski dvor i studij teologije, no to nažalost nije nikada ostvareno zbog protivljenja i opstrukcija gradskih vlasti, iako su financijska sredstva bila osigurana. Stoga su od prvotnog plana ostvareni samo središnji transept i prezbitarij, koji i sami nisu u potpunosti dovršeni. Crkvi danas nedostaju glavna lađa, dva zvonika, središnja kupola, kao i hodnici oko manjih, pokrajnjih apsida na krajevima transepta. Unutrašnjost su trebala krasiti tri velebna mozaika koja progovaraju o Uskrsnuću (uskrsnuće Lazara, Isusa Krista i svih nas), a s tornjeva gradom odzvanjati zvuk četiri zvana.

Prvi župnik bio je mons. Matiša Zvekanović, budući biskup subotički, a prvi kapelan vlč. Marko Kopunović. U neposrednoj blizini crkve nalazi se i samostan „Annuntiata” sestara Naše Gospe, a ispred crkve nalazi

se križ kojeg je podigao Ivan Čović, otac s. Leopoldine Čović, Subotičanke na glasu svetosti, a čiji se portret nalazi u sakristijskom hodniku Crkve Isusova Uskrsnuća.

Kao što imamo prilike vidjeti, subotička crkva i župa Isusova Uskrsnuća nipošto ne zaslužuju nadimak „malenosti”. Tko zna kakav bi nadimak ova crkva imala da je njena izgradnja dovršena i pojava zasjala nad vizurom grada Subotice, našeg dičnog bačkog grada.

Želja je biskupa Budanovića bila podići impozantnu katedralnu crkvu posvećenu Isusovu Uskrsnuću kao vrhuncu i temelju kršćanske vjere, biskupski dvor i studij teologije, no to nažalost nije nikada ostvareno zbog protivljenja i opstrukcija gradskih vlasti, iako su financijska sredstva bila osigurana. Stoga su od prvotnog plana ostvareni samo središnji transept i prezbitarij, koji i sami nisu u potpunosti dovršeni. Zato subotička crkva i župa Isusova Uskrsnuća nipošto ne zaslužuju nadimak „malenosti”.

Jedna subotička srednjovjekovna crkva

Pokojni László Szekeres je, baveći se arheologijom, zaključio da je prosječno bačko selo u srednjem vijeku brojalo stotinjak stanovnika. U tim nekadašnjim selima našao se i po koji majstor: čizmar, zidar, kovač, što je ljudima bilo najpotrebnije. Ta su sela bila razmjerno gusto raspoređena. U mnogim se selima nalazila i skromna župna crkva. Boljestojeća sela su imala, kao i sada, bogatiju crkvu. Oko Subotice bilo je cijelo mnoštvo takvih sela, a neka su i zaboravljena. Iz naziva pojedinih lokaliteta ili pustara samo se zaključuje da je tamo mogla biti crkva. Takvi nazivi su Pavlovac (Crkva sv. Pavla), Šebešić (Crkva sv. Sebastijana) i slično.

Jedno je takvo selo postojalo na pustari Kaponja pod današnjim Tavankutom. Kaponja se nalazi 17 km jugozapadno od Subotice, u istoimenom zaseoku Donjeg Tavankuta, a uz istočnu obalu umjetnog akumulacijskog jezera Skenderevo. Nalazište se prvi put spominje 1744. godine, kada je kraljevsko povjerenstvo na tom mjestu zabilježilo postojanje ruševina crkve. Prema saznanjima nekadašnjeg vrsnog poznavatelja arheologije sjevernih predjela Bačke, Lászla Szekeresa, moguće je da lokalitet zapravo predstavlja srednjovjekovno naselje Itod, koje se u dokumentu kalačkog nadbiskupa prvi put spominje 1198. godine.

Što su arheolozi pronašli na tom mjestu piše Jelena Lemajić u Večernjim novostima 1. prosinca 2013. godine. Naslov njezina pisanja je *Duboko oranje „izbacilo” crkvu iz 12. stoljeća*. Subotički su arheolozi, dakle, iskopali temelje crkve iz 12. stoljeća. Crkva je duga 15, a široka osam metara. Pronađeni su i temelji zvonika koji je resio pročelje crkve. Oko crkve je otkriveno 178 grobova s kostima. Arheolozi su uvjereni da je oko te crkve bilo puno veće groblje, a da je otkopano svega 30 posto grobova. Ostali su grobovi vremenom preorani. Dobar dio tih grobova i grobnica nestao je 1990. godine, kad je na tom području kopala vojska.

O starini nalaza svjedoče ondje pronađeni novčići iz vremena mađarskih kraljeva Kálmána i Béle III. Tu je pronađeno i nešto nakita. Na groblju su otkriveni tragovi sahranjivanja iz 14. stoljeća. Neki kasniji grobovi bili su kopani u građevinskom šutu te se da zaključiti da se na tom groblju sahranjivalo i nakon što je crkva porušena. Arheolozi su otkrili tek četvrtinu nalazišta. Oni pretpostavljaju da je tamo bilo barem 300 grobova.

ZAŠTITNA ISTRAŽIVANJA

Prva su arheološka istraživanja išla za tim da se zaštititi lokalitet, a onda su ta istraživanja prešla u

sustavna istraživanja, koja su od 2010. do 2015. godine provedena u suradnji Gradskog muzeja Subotica i Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Subotici (MZZSK). Tim radovima rukovala je tadašnja kustosica-arheologinja Muzeja Ágnes Szekeres i umirovljeni arheolog Zavoda Zvonimir Nedeljković. Neda Dimovski, kustosica srednjovjekovne zbirke u Gradskom muzeju kaže da su arheološka istraživanja započeta kao zaštitna, budući da su se desetljećima na tom području prilikom oranja zemlje uništavali ostatci temelja srednjovjekovne crkve, što se moglo vidjeti po ostacima cigle i žbuke na samoj površini, a ugroženo je i groblje oko nje, također iz tog razdoblja.

ZIDOVI CRKVE OD NABIJENE ZEMLJE

U potpunosti su očuvani temelji koji su od nabijače. To je bila jednobrodna crkva i otkriveno je, što je arhitektonski bilo zanimljivo, da nešto drukčiju strukturu temelja imaju temelji zvonika koji su rađeni od nabijače i opeke. Samim tim što je riječ o crkvi, trebalo je obaviti širi iskop i time je zahvaćeno i groblje. Prvotna svrha iskapanja bila je crkva. Da se crkva otkrije valjalo je zahvatiti širi pojas oko temelja crkve. Tako se došlo i do groblja, budući da se oko crkve sahranjivalo. Zahvaljujući otkrivenim grobovima i posmrtnim ostacima došlo se do novčića i ukrasa iz vremena kad se tamo sahranjivalo. U staro vrijeme postojao je običaj još iz poganskih vremena, da se pokojnicima u ruku ili u usta stavljao novac. Tako su činili i Rimljani i Grci. Običaj su kasnije preuzeli i kršćani. Sudeći prema pronađenom novcu, na Kaponji se sahranjivalo već u XI. stoljeću. Pod temeljima zvonika je otkriven grob s novčićem iz 12. stoljeća. Na Kaponji se sahranjivalo od 11. do 13. stoljeća.

CRKVA NA BLAGOJ UZVISINI

Na Kaponji, uz rječicu Krivaju, na najvišoj točki u okružju, uzdizala se kršćanska crkva uz koju se nalazilo groblje na kojemu je sahranjivano okolno stanovništvo. O tome koji je narod tu živio može se samo nagađati. Diljem tadašnjeg mađarskog kraljevstva živjelo je starije stanovništvo iz vremena prije doseljenja mađarskog naroda. Nema sumnje da je Kaponja u srednjem vijeku bilo naseljeno mjesto – selo. Oko crkve su se sahranjivali ljudi koji su živjeli na tom području. Ágnes Szekeres govorila je: „Grad i naselje u klasičnom, današnjem smislu riječi ovdje nisu postojali, nego tip naselja kao i danas, i to već stoljećima.” Tada se na Kaponji živjelo na salašima.

Recept

Veseli pilići

Potrebno:
 kuhana jaja
 papar u zrnu
 kuhana mrkva
 malo crvene paprika ili rotkvice.

Postupak

Skuhati jaja tako da budu tvrdo kuhana. Pažljivo izrezati gornji dio bjelanjka (i pojesti). Jedno jaje ostaviti cijelo – bijelo. Staviti zrna papra kao oči, a od mrkve isjeći tanke kružiće od kojih ćete napraviti kljunove. Pijetlov oroz napraviti od crvene paprike ili kore rotkvice. Dobar tek!

Držači za uskrsnu trpezu

Napravite držače za uskrsnu trpezu, postavite stol svojim ukućanima i salвете stavite u držače koje ćete sami izraditi kao na primjeru. Ako ih ima više od četiri, izradite još neki i ukasite ga maštom i uskrsnim motivima.

Papirnata šarena jaja

Evo još jednog zadatka za Uskrs. Za njega vam je potrebno malo mašte, papira, škare, boje i ljepilo. Napravite različita papirnata šarena jaja i razrežite ih kao slagalicu. Maštajte ukrašavajući ih slično i po motivima koji spajaju dvije polovice jajeta. Zatim se poigrajte s ukućanima. Tko će prije upariti više jaja?!

Sadržaj 316

5

Tema
Vjerujem li
u uskrsnuće tijela?

20

Tragovi kulture
Osnovan Odjel za izučavanje
tradicijske baštine

30

Moralni kutak
Crkva je rekla svoje

11

Događanja u Subotičkoj biskupiji
Devetnica sv. Josipu
u znaku jubileja

26

Intervju: O. Ervin Gellért Kovács O.
Praem., član reda otaca norbertinaca
Nema važnijega
od pripadanja Kristu

43

Meditacija
Radost Uskrsa

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godište XXVII., broj 316
Ožujak (mart) 2021.

Izdaje:
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:
Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:
Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)21 775524
Marko Tucakov, novinar
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Ana Gaković, lektura
Dragan Muharem, član Uredništva
Nebojša Stipić, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice
Vedran Jegić, fotograf

Tisak:
DOO MAGYAR SZÓ kft.
Štamparija „FORUM“
Vojvode Mišića 1
21000 Novi Sad
021/557-307

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović“,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije u ovom broju Zvonika:

- * Zvonik
- * NIU „Hrvatska riječ“
- * www.subotica.info
- * www.zupasvrokasubotica.com
- * www.pixabay.com

UMIŠLJENO JAJE

Bilo jednom lijepo jaje,
smiješno i okruglo;
Drugima je govorilo
da su kao ruglo.

Umišljeno baš je bilo
zbog ljepote svoje,
čak mu dobre nisu bile
ni uskrsne boje.

Žuta mu je bila blijeda,
a dosadna plava;
Ni zelena kao trava
nije bila prava.

A tek one dobivene
od ljuskica luka –
to podnijeti nije moglo,
od tog mu je muka!

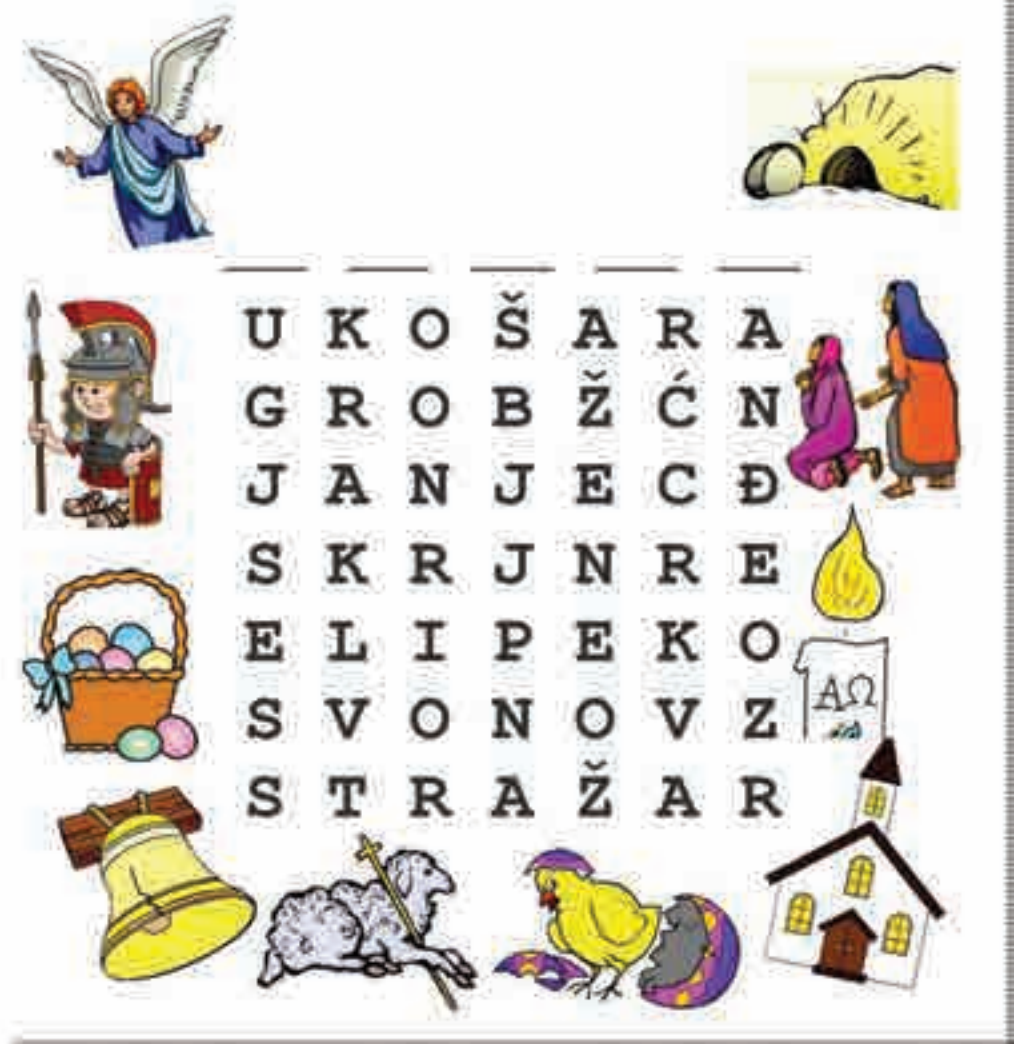
Vidjelo je pisanicu
na slikarskom platnu,
zapamtilo sjaj i bljesak,
svaku zlatnu šaru.

To je bilo ono pravo,
baš je takvo biti htjelo –
ne obična pisanica,
već slikarsko remek-djelo!

A u žaru diskusije
mirovati moglo nije:
sa stola je na pod palo
i malo se natucalo.

Tako su mu odbrojani
umjetnički sati:
postalo je tek dodatak
francuskoj salati.

Ivanka Borovac

Prijatelji Zvonika

Godišnja pretplata na Zvonik

- * Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
- * Poštom: **2000 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekoceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 310-210508-62, s naznakom: „za Zvonik“.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 00-708-0200533.2 NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22
IBAN: RS35310007080200533294